

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.A. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Danijel Devetak

Pri Transalpini je ugasnila luč

Na skupnem goriškem trgu brez skupnega imena, kjer je padel "zadnji evropski zid" in bil na njegovo mesto postavljen mozaik miru, so ugasnile luči. Za sabo so pustile šop različnih čustev: veselje, ponos in upanje, pa tudi ravnodušnost, zagrenjenost in mržnjo. Peta in doslej največja širitev Evropske unije, ki sedaj šteje 453 milijonov prebivalcev (tretja svetovna velesila!), je združila dvajset jezikov govoreče ljudi od Atlantika do Estonije. "To je bil najlepši dan v mojem političnem življenju," je povedal predsednik evropske vlade Romano Prodi, ki je ob tej priložnosti hotel biti prav na meji med Gorico in Novo Gorico; tu je skupno s predsednikom slovenske vlade Antonom Ropom skoraj z otroškim navdušenjem odšteval zadnjih 25 sekund pred polnočjo in se tako veselil 25 članic nove Evrope.

Kdo je z njim in s predstavniki slovenskega političnega vrha še iskreno delil to veselje? Več uglednih italijanskih vsedržavnih dnevnikov ugotavlja, da je bil dogodek velik praznik združitve za Slovence v Italiji, ki smo od slej bliže rojakom v matični domovini. Z veliko naklonjenostjo je padec tudi teh pregrad pozdravila katoliška Cerkva: tako sveti oče kot škofje naše dežele in Slovenije ter ne nazadnje obmejna škofa iz Gorice in Kopra so poudarili epohalen pomen dogodka, ki postavlja trdne temelje novi viziji prihodnosti v luči sprave in splošne rasti. Seveda, še vedno obstajajo različni pravni sistemi in družbene strukture, razlike v dohodku in stopnji blagostanja; upravičeno pa lahko upamo, da bo Evropa, v genski zasnovi katere so dialog, želja po miru in stabilnosti ter spoštovanje temeljnih pravic, težila k odpravi kričočih neenakosti in neskladnosti. Okrog 230 km dolga črta od Trbiža do Istre je še vedno najbolj občutljiva italijanska meja. To se je še enkrat pokazalo ob vstopu Slovenije v EU in povzročilo tudi kakšno zadrego, saj se je uradna Italija odzvala na praznovanje vzhodne sosedice vse prej kot z najvišjimi častmi. Vladni podtajnik Antonione ni prepričal nikogar, ko je prinesel "topel pozdrav predsednika Berlusconi." Spontan žvižg, ki se je dvignil med občinstvom (na italijanski strani trga!), je to le javno potrdil.

Zdi se, kot da se danes kdo še boji "zidka", ki je padel; Slovenija je namreč gospodarsko stabilna država, med novimi pristopnicami je bila najbolje pripravljena. Mar lahko njeno tržišče, nizka cena delovne sile, turistična ponudba in raju pod Triglavom in odprta vrata naložbam do take mere ogrožajo sosedo, da v njem vzbujajo mržnjo in strah? Ali pa so razlogi za hladen sprejem v evropsko združbo že stare meje v glavah? Kdaj bo vsega tega že konec? Žarometi so ugasnili, politične fanfare so utihnile, gostje "od zunaj" so se vrnili domov, mi pa ostajamo tu. V malem utrjujmo stare in tkimo nove vezi. Za novo Evropo.

Slovenska pesem in beseda na skupnem trgu

Foto DPD

"Le Evropa, ki ne bo odstranila svojih krščanskih korenin, temveč jih bo na novo odkrila, bo kos izzivom tretjega tisočletja!"
(Janez Pavel II.)

Poslanec svetega očeta Janeza Pavla II. kardinal Tomaž Špidlik, ki se je v naši deželi minuli teden udeležil slovesnosti ob vstopu Republike Slovenije v Evropsko unijo, je v tržaškem gledališču Verdi pomenljivo dejal, da mora po papeževem mnenju od sedaj naprej nova Evropa dihati z vzhodnim in zahodnim krilom pljuč, a mora imeti tudi skupno srce.

Kardinal Špidlik se je udeležil odprtja velike razstave o sv. Florijanu na Videmskem, ki jo je minuli petek odprl predsednik evropske komisije Romano Prodi. V svojem nagovoru je prinesel pozdrav svetega očeta, za katerega je dejal, da si Evropo predstavlja kot prostor, v katerem se srečujejo ljudje.

Duhoviti in ugledni mož Cerkve je v svojem nagovoru povedal priliko o človeku, ki si je vse življenje želel videti in doživeti morje. Sanjal je o morju in skušal morje doseči, ga doživeti. Ko mu je to uspelo, je bil razočaran, niti vožnja z barko mu ni prinesla pred oči tistega morja, ki ga je bil sanjal. Potem pa je, razočaran nad morjem, v pristanišču srečal starega mornarja, ki je vse življenje preživel na morju.

"V njegovih očeh je našel morje, ki ga je iskal," je zaključil kardinal Špidlik in dejal, da mora biti nova Evropa kraj srečevanja in medsebojnega spoznavanja ljudi, kraj sodelovanja in spoštovanja drugega in torej ne samo družina različnih kultur in različnih držav.

Papež Janez Pavel II. pa je med nedeljskim tradicionalnim nagovorom na Trgu sv. Petra v Rimu pozdravil deset novih članic, držav, ki so s prvim majem postale del Evropske unije, in jim za popotnico dejal: "Razširjena Evropska unija mora krščanske korenine na novo odkriti." Deseterico novink, med njimi Slovenijo, ki so se EU priključile, je toplo pozdravil, hkrati pa je petindvajseterico držav Evropske unije pozval, naj krščanske korenine celine na novo odkrijejo: "Le Evropa, ki ne bo odstranila svojih krščanskih korenin, temveč jih bo na novo odkrila, bo kos izzivom tretjega tisočletja!"

Sveti oče je še povedal: "Prisrčno pozdravljam države, ki vstopajo v Evropsko unijo!" in dodal, da gre ob tem za pomembno etapo "v evropski zgodovini, saj deset držav, ki so se po kulturi in tradiciji počutile, da pripadajo

Evropi, tej skupnosti sedaj tudi pripadajo... Če pa hočemo, da bo enotnost evropskih narodov trajna, ne more biti omejena samo na gospodarsko in politično enotnost," je v svojem nagovoru vernikom in svetu še povedal in podčrtal, da identitete Evrope ne bi bilo mogoče razumeti brez krščanstva. Nova Evropa, v katero je vstopila tudi naša domovina Slovenija, naj tudi v prihodnje ohrani krščanske korenine; v razširjeni Evropi mora krščanstvo ostati temelj, na katerem se gradi človeka vredna družba.

Da je Evropa kraj srečevanj, smo doživeli in videli tudi na lastne oči v Gorici in Novi Gorici, kjer smo v treh dneh doživeli zgodovinski dogodek, ki mu tudi patosa in preglasnega veselja ni manjkalo. Če je bila osrednja slovesnost na trgu pred Svetogorsko železniško postajo v noči s petka na soboto (pre)zastražena in predvsem izjemno zaprta zaradi visokih gostov, pa je nedeljski praznik pesmi in besede *V Gorici sem...* pokazal, kaj nas vse čaka v novem, skupnem, središčnem evropskem prostoru. Predvsem so to srečevanja, spoznavanja, prosta prehajanja mej, ki jih ne bo več. Praznik je mimo, sedaj je čas za delo, za vsakdanjik, ki je lahko in mora biti lep zato, ker smo po letošnjem 1. maju vsi bogatejši, ker nam je sosed sedaj bližji, ker lahko s sosedom, ki govori drugačen jezik od našega, gradimo Evropo po meri človeka, tako, ki bo cenila drugačnost in svojo istovetnost, ki bo odprta družba odprtih ljudi. Predvsem pa: Evropa smo ljudje! Čaka nas torej dolga, tudi težavna, a lepa pot!

Jurij Paljak

Naša uprava obvešča

Zaradi kronične neučinkovitosti italijanske pošte ste nekateri naročniki prejeli prejšnjo številko Novega glasa z zamudo. Ostro smo protestirali v upanju, da boste to številko prejeli pravočasno. Uprava

Dva obmejna škofa ob 1. maju

Koprski škof Pirih in gorški nadškof De Antoni sta z verniki molila za Evropo na Kostanjevici

4

Prosvetno društvo Rupa-Poč

Predsednik Ivo Kovic o Prazniku fratlje in pripravah na visoki jubilej istoimenskega zbora

7

1. maj

25.000 delavcev iz Italije in Slovenije se je 1. maja, na praznik dela, zbralo na skupnem goriškem trgu

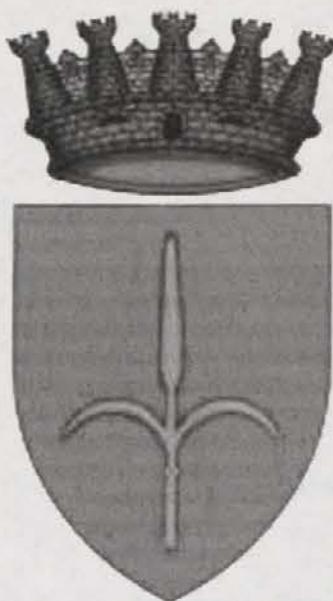
7

V senci gibanja Naprej Italija

Ali bo Lista za Trst preživela krizo?

Lista za Trst, ki je, kot znano, nastala kot protestno politično gibanje proti Osimskemu sporazumu, ki je zapečatil dokončnost meje med Italijo in Jugoslavijo oziroma nekdanjima conama A in B, je nad dvajset let bila vodilna politična sila zlasti v tržaški občini. Njen najbolj znani voditelj in za daljše obdobje tržaški župan je bil odvetnik in pisatelj Manlio Cecovini, ki je potem bil izvoljen tudi v evropski parlament. Program Liste je vseboval tri točke: odločno nasprotovanje nameravani graditvi proste industrijske cone na Krasu, dodelitev bencina po nižji ceni in priznanje široke avtonomije tržaški pokrajini. Prvi dve točki sta se nekako uresničili, medtem ko je tretja zahteva ostala nedorečena. Z uvedbo bipolarnega, t.j. večinskega volilnega sistema v državi se je tudi Lista za Trst kot krajevna stranka znašla v novem položaju in se tako vključila v desnosredinski Dom svoboščin ne kot samostojen subjekt, temveč v sklopu Berlusconijevega gibanja Naprej Italija. S tem se je zasenčila njena zunanja vidljivost in posledično tudi njena politična vloga. Poraz Doma svoboščin na lanskih deželnih volitvah je razkril njeno krizno stanje, tako da so se številni njeni vodilni privrženci začeli spraševati, ali jim tesna naslonitev na Berlusconijevo stranko sploh še politično koristi. Negativne

posledice večletne politične zatemnitve ob istočasnem izčrpanju starejše generacije se očitno kažejo tudi v organizacijskem in programskem pogledu. Treba je tudi povedati, da tisti njeni vidni predstavniki, ki so bili izvoljeni v tržaški občinski in pokrajinski svet ter v deželni svet F-Jk na listi Naprej Italija, politično delujejo v sklopu le-te, pri čemer nujno trpi Lista za Trst. To se je pokazalo na nedavnih zborovanjih Liste, na katerih so razčistili notranje probleme in poverili ožji skupini nalogo reorganizirati stranko in oblikovati njen program. Le tako preurejena bi lahko postala samostojen politični subjekt v okviru Doma svoboščin. Po mnenju nekdanjega voditelja Cecovinija in sedanjega častnega predsednika Gambassinija bi se Lista morala vrniti k svojim izvornim izhodiščem za obrambo koristi Trsta. Po njunem stališču je treba ohraniti oz. zagotoviti pogoje za delovanje tako starega kot novega pristanišča. Zato zelo skeptično ocenjujeta zunanje posege v strukture pristanišča, kot je, recimo, načrt za expo 2008. Sedanjim vodilnim tržaškim politikom očitata, da nimajo nobenega stvarnega načrta za gospodarski razvoj Trsta. Toliko se nam je zdelo informirati bralce o dogajanju na tržaškem političnem prizorišču, ki utegne privedi do ustreznih posledic širšega pomena.

Alojz Tul

Damijan Terpin, Devin:

Naša matična država je končno polnopravno postala tudi formalno članica velike evropske družine narodov in držav, ki tvorijo Evropsko unijo. Konec koncev je bila Slovenija in slovenski narod tako rekoč vedno del Evrope oz. tistega civilizacijsko kulturnega osrčja našega kontinenta, ki se je po drugi svetovni vojni začel združevati in ki od prvega maja letos sestavlja novo, 25-člansko zvezo narodov in držav. V to zvezo vstopa kot visoko spoštovana in najbolje pripravljena država od vseh desetih novih pristopnic. Skratka, same laskave ocene. Kdor je v zadnjih mesecih in na referendumu o vstopu v EU izražal skepso nad to izbiro mora pomisliti, kaj bi bila za Slovenijo alternativa: Balkan, kjer konflikti še tlijo in si je prav EU prevzela največ odgovornosti za njegovo pomiritev, kar je tudi pravilno, saj mora Evropa sama dokazati, da je sposobna doma - brez vsakokratne pomoči ZDA - ohraniti mir in stabilnost. Dejstvo je, da so nove države, ki so vstopile v EU pred zadnjo širitvijo, kot npr. Španija ali Portugalska, dosegle nesluhten razvoj, Slovenija pa, čeprav majhna, vstopa v to družbo kot enakopravna in s prav tako velikimi možnostmi. Intelktualni potencial zlasti mladih Slovencev, tudi v razmerju do njihovih vrstnikov v dosedanjih državah članicah, je največji adut za uspeh. Slovenski jezik je sedaj eden od uradnih jezikov Evropske unije. Najbrž bomo imeli na potnih listinah, poleg ostalih, tudi slovenski napis "potni list", kar bo veljalo za vse Evropejce, tudi za vse Italijane. Torej še pred dvojezično izkaznico? Za nas, t.i. zamejske Slovence, se odpirata predvsem dve novi, koristni perspektivi: meja s Slovenijo, za zdaj le ca-

Evropske volitve

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je na seji 26. aprila določilo, da naj dr. Drago Štoka kandidira kot predstavnik Slovencev na listi Južnotirolske ljudske stranke na evropskih volitvah 12. in 13. junija. Povezava z listo Marjetice za evropske volitve v Italiji zagotavlja manjšinski listi JLS izvolitev evropskega poslanca. Nosilec liste bo dosednji evropski poslanec, dobri prijatelj zamejskih Slovencev dr. Michl Ebner. Volilno sodelovanje z JLS je SSK že uspešno preizkusila na evropskih volitvah junija 1999. Dr. Štoka je bil izbran kot eden izmed najbolj izkušenih zamejskih javnih delavcev, saj je deželni predsednik SSK in je bil dolga leta deželni svetovalec ter strankin deželni tajnik, poleg tega pa je kril zelo odgovorna mesta tudi v "civilni družbi". Izbran pa je bil tudi kot osebnost, ki na zunan, v deželnem in vsedržavnem merilu, jasno izpričuje prisotnost, zahteve in težnje Slovencev v Italiji.

Misli in vtisi naših sodelavcev

Slovenija tudi uradno v osrčju evropske celine

rina, kmalu pa tudi fizična, bo izginila, kar nam bo omogočilo, tako ali drugače, boljše vez z našo matično državo, ki bo svojo narodno mejo končno lahko zaznala nekoliko drugače kot danes, ko jo žal vse bolj pojmuje na Fernetičih ali pri Rdeči hiši.

Po drugi strani bodo predstavniki Slovenije sedeli v vseh organih Evropske unije, parlamentu, komisiji, svetu ministrov, kjer se pravzaprav ustvarjata evropska politika in evropska zakonodaja. Sprenevedali bi se, če bi trdili, da je bila EU doslej kaj dovetna za manjšinska vprašanja. Problematika manjšin je bila vedno zapostavljena, saj nekateri dosedanje članice, kot npr. Francija, ki do pred kratkim sploh ni priznavala obstoja manjšin, ali Grčija, ki še vedno naravnost preganja nekatere manjšine na svojem ozemlju, niso dovoljevale enotnih standardov na področju manjšinske zakonodaje. Vse je bilo prepuščeno Svetu Evrope, ki je predlagal dve konvenciji, države članice pa so jih podpisovale ali pa ne, ratificirale ali pa ne.

V EU pa takih razlik ne more biti, zato se je manjšinske problematike tudi izogibala, kar se je ponovilo tudi ob snovanju evropske ustave. Odslej pa ne bo moglo več biti tako, saj je po eni strani EU novim članicam v pristopnih pogajanjih postavila dokaj visoke standarde na področju manjšinskega varstva, saj živi na njihovih tleh na milijone pripadnikov manjšin, ki jih je potrebno zaradi stabilnosti in sožitja zaščititi, kar pa pomeni, da bo morala EU voditi na tem področju aktivno politiko, in to za vse članice.

Slovenija kot država, ki ji na področju manjšinskega varstva ostale države nimajo kaj očitati, ima sedaj izredno priljubljenost, da v razmerju do so-

sednje Italije in Avstrije začne voditi na tem področju bolj učinkovito politiko obrambe svojih manjšin, saj se ji kot polnopravni članici EU ni potrebno več bati blokad in groženj, ki jih je doživljala na poti v Evropo. Po drugi strani pa bo lahko manjšinsko problematiko kot moralno in civilizacijsko pomembno temo lahko sprožala v organih odločanja EU, še zlasti na parlamentarni ravni.

Ivo Jevnikar, Repen:

Dogodki, ki jih preživljamo te dni, so tako prelomni in imajo tako dolgoročne posledice, da se tega v polnosti sploh ne zavedamo. Pridružujejo se izrednim novostim, ki smo jih Slovenci dočakali v zadnjih 15 letih. Za mlajše so sedanje razmere nekaj normalnega, srednja in starejša generacija pa se nanje še nista povsem privadila. Prav je, da se spomnimo, da demokratizacija, osamosvojitve in evropska integracija izvirajo iz prodornega in pogumnega dela tvorcev "slovenske pomladi", ki so ga potrdili volivci v Sloveniji leta 1990 na prvih večstrankarskih volitvah in nato na plebiscitu. "Slovenska pomlad" pa ni bila le stvar protagonistov osamosvojitvenih dni, temveč sad desetletij naporov in trpljenja mnogih ljudi v matici, a tudi v zamejstvu in po svetu.

Razumljivo je torej, da moji občutki v teh dneh ne dosega enkratnih občutkov v prelomnih letih 1989-91. Tudi zato ne, ker je bil pridružitveni proces daljši in postopnejši ter še veliko širši, saj je v Evropsko zvezo zdaj pritegnil kar deset novih članic. Sanje o Evropi miru in blagostanja pa se po tragedijah 20. stoletja vendarle uresničujejo, kar je za zgodovino stare celine velika in obetavna novost. Evropa mora biti skupni, a tu-

di enakopravni dom evropskih narodov. To seveda ne pride samo od sebe, tudi od lepo napisanih dokumentov ne. Potrebni sta razmišljanje in načrtno ukrepanje. Vstop v Evropsko zvezo bo za slovenski narod uspeh, če se bo dvignila njegova življenjska raven, predvsem pa če bo s svojim izvirnim doprinosom sodeloval pri duhovnem dvigu človeštva.

Damjan Paulin, Štandrež:

Prvi občutek je ta, da je z vstopom Slovenije v Evropsko unijo postala naša domovina središče evropskega prostora, medtem ko je bila do sedaj večkrat ob robu evropskega dogajanja. To je posebno pomembno za manjšo državo, kot je Slovenija, ki se bo tako enakovredno vključila v širok evropski prostor. Ta širina je pomembna tudi za našo narodno skupnost, ki živi v Italiji, saj ne bomo več manjšina v eni državi, pač pa bomo postali manjšina v Evropi skupaj s številnimi drugimi manjšimi narodnostnimi skupnostmi. Postopno odpravljanje državne meje naj bo priložnost, da v skupnem prostoru navežemo še bolj tesne in plodne stike s slovenskimi ljudmi iz domovine, kar naj se odraža tudi v boljšem kulturnem, političnem in javnem sodelovanju. Te občutke smo že konkretno zaznali ob raznih prireditvah, ki so potekale v Gorici, posebno še ob prazniku pesmi in besede V Gorici sem..., ki je pokazal, da ljudje zares potrebujemo skupne prireditve in je bil tudi prva priložnost svobodnega prehajanja nekdanje meje, da bi nam bilo potrebno kazati policistom osebne dokumente. Praznik je bil odraz celotne Goriške, predvsem pa velik ljudski praznik, kjer se je na obrazih ljudi videlo očitno zadovoljstvo nad padanjem pregrad in mej. V tem duhu moramo nadaljevati!

Povejmo na glas

Na pričetku novega obdobja

Dejstvo je, da smo se 1. maja 2004 znašli na pričetku novega obdobja. Družina evropskih narodov, med njimi je tudi slovenski, se je bistveno povečala, kar pa je še pomembnejše, je vsebina te razširitve: je duh demokracije, torej svobodne volje vseh, ki so pristopili, je povezanost brez sile in brez vsiljevanja in zaradi tega zares srečen dogodek, ki je odprl pogled na novo, prav gotovo srenejše obdobje od vseh prejšnjih. Zato sploh ne more biti slučaj, da je bilo na ta dan izrečenih toliko misli o vsem, kar se je v Evropi in med njenimi narodi zgodilo v preteklosti. Dovolj se je spomniti druge svetovne vojne, ko so na tleh te iste Evrope divjali krvavi spopadi in ko so izbruhli nasilja, dokazovanja večvrednosti ter izločevanja t.i. manjvrednih presegli tisto najslabše, kar si je bilo sploh mogoče predstavljati. Ne nazadnje se velja spomniti celotnega prejšnjega stoletja, ko se je z vso srditostjo znesla nad ljudi prva vojna ter se z uničujočimi posledicami zlovesče prevešala in slednjič prevesila v še bolj uničujoči drugi svetovni spopad. Kdo poreče, zakaj vendar obujamo strašna desetletja nestrpnosti, kaj ne bi bilo dosti primernejše, da bi govorili le o srečnosti sedanjega trenutka, se pravi o sedanjih razširjenih evropskih družini? In vendar je razumljivo, zakaj obujamo težko preteklost, razumljivo zato, ker se šele ob sedanjih upravičenih vzhicnostih, šele ob sedanjih srečnih evropskih dogodkih lahko dokončno rešimo vse strašne dediščine in vseh velikih preteklih tragedij.

Očitno smo vse te tragedije do danes nosili nekje globoko v sebi in jih "pozabili" tako, da smo jih potisnili iz zavesti, vendar ne iz dna svojega spomina in iz zaprepačenosti srca. Res, šele sedaj se lahko svoje težke preteklosti rešimo, na ta način dodatno zaživimo ter zadihamo z ozdravljenimi pljuči, šele sedaj to svojo evropsko preteklost lahko očistimo tesnobe in stiske. Vsekakor doživljamo osvobajajočo zakonitost človekove duševne izkušnje, bodisi naroda bodisi posameznika, da se nekega dne odmakne še tako velika teža preteklosti, seveda tedaj, ko v nas zares močno zaživi nova in globlja človečnost. In ta se uresničuje v vse večji družini nove Evrope in to je dejanje, ki ni sprava zgolj v besedah in mislih, ampak je uresničeno dejstvo.

In kaj si je na pričetku tega novega obdobja še mogoče želeli in če si je sploh mogoče še kaj želeli? Marsikaj: ekonomski razvoj, dovolj dela za vse in da bi bilo življenje še lepše, kot je sedaj. V še večji meri pa si je koristno želeli, da bi bili pri doseganju teh ciljev uravnoteženi, modri, da ne bi zahtevali preveč, da bi znali biti skromni in ne prezahtevni, da bi bili z eno besedo kos skušnjavi porabništva. Porabništvo bo naš najnevarnejši nasprotnik, saj nima dna in je sposoben vsakršno pridobitev spremeniti v nezadovoljstvo in nezadoščenost, tudi sedanje evropsko spravo, ki smo si jo po dolgi in tudi nepriznani zgodovini končno pridobili.

Janez Povše

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65 evrov, prioriteta pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebnostne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 4. maja, ob 14. uri.

Pogledi in mnenja naših bralcev in naročnikov

Slovenija v Evropi

Uredništvo Novega glasa je povabilo nekatere bralce in naročnike od blizu in daleč, da bi povedali svoje mnenje in občutja ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Njihove in morebitne druge prispevke bomo objavljali še v naslednjih številkah našega tednika. Vsem hvala za sodelovanje.

Boris Pahor, Trst:

Naš ideal je evropski človek. / Bodimo eno po duhu in ljubezni, / a ohranimo svoje lastne obraze. (Srečko Kosovel)

Prav gotovo, da človek čuti ob vstopu Slovenije v Združeno Evropo izredno zadoščenje, predvsem če pomisli, da je v času dunajskega gospostva moral pred sodnika geograf, ki je na zemljevidu združil slovenske pokrajine. In ne malo preizkušnje je sledilo propadu avstro-ogrske monarhije ob razkosanju slovenskega ozemlja in ob bolj ali manj posrečenem sožitju v dveh jugoslovanskih oblikah. Zadoščenje, ker je ob odpravi mejnih pregrad potrjena enotnost slovenske narodne identitete, tako da stopamo v občestvo evropske družine z edino poverilnico, ki jo imamo na razpolago, to je zvestoba svoji biti, izpričano v izvirnosti naše kulture. Zato bomo jutri na strani vseh tistih, ki takega priznanja nimajo; čeprav bi zaslužili, ne morejo namreč nastopiti s svojim obrazom, kot že 1925. leta poudarja Kosovel.

Temu upravičenemu svetlemu razpoloženju pa se pridružuje tudi dobršna mera skepse, ali bomo znali ob odpravi mej varovati naše obrobne dele. Javno mnenje v osrednji Sloveniji ni o ločenih delih poučeno in je zato do njihove usode brezbržno; neizogibno sledi vprašanje, kakšna bo prihodnost iste enotnosti, ki jo s 1. majem dosegamo. Bomo znali zaščititi mediteransko in drugi izpostavljeni pokrajini pred sosedji, ki ne skrivajo želje po uveljavitvi svojih sposobnosti? Ob krčenju ogroženega ozemlja bi namreč tudi država Slovenija doživela krčenje svoje identitete; zato je nujno, če želi ohraniti svoj celotni obraz v evropski skupnosti, da je v duhu in ljubezni združena z vsemi, ki sestavljajo in sestavljamo slovensko istovetnost.

Alojz Rebula, Trst:

Združeni Evropi se Slovenija ni mogla izogniti. To ne pomeni, da bo moj odgovor na vaše vprašanje o vstopu Slovenije v EZ optimističen. Optimistični bi bil, ko bi videl pred sabo drugačno Evropo in drugačne Slovence. V tem občutju nikakor nisem osamljen. Slovenskega človeka, od kmeta do intelektualca, obhaja bolj zaskrbljenost kot veselje. Javno "evropsko" evforijo v Sloveniji navija politična oblast, dedinja one druge, ki je petdeset let pehala Slovence v Azijo. Materialno danes Slovenec Evrope niti ne potrebuje. Kaj naj torej pričakuje od nje? Da bo podpirala pluralizem pod Triglavom? Iluzija. Da bo podprla naše manjšine? Iluzija. Lahko se samo sprašujemo, kako se bo današnje narodno polzavedno slovenstvo moglo upirati pritisku na njegovo nacionalno identiteto. Saj mu je danes te identitete tako malo mar, od jezikovne (erozija na mejah in zanemarjanje slovenščine v matici) do duhovne (vdiranje evropskega materializma) in krajinske (razprodaja slovenske zemlje). Največja iluzija bi bila,

ko bi se na omenjenih frontnih odsekih naše narodne biti zanašali na pomoč te duhovno zmeraj bolj kadavske Evrope, ki jo je Kosovel že zdavnaj videl na parah... Toliko bomo ohranili svoj jezik, svojo duhovnost in krajino, kolikor nam bo šlo zares zanje. Če ne vse, je skoraj vse odvisno od nas. Od naše zvestobe in vzdržljivosti. In nič ni bolj protinarodno, kot v taki situaciji skušati emarginirati Cerkev, zvesto čuvarko naših narodnih svetinj. V nekem smislu lahko tvegamo trditev, da bomo posebej zamejci obstali toliko, kolikor bomo kristjani. Vsaj v zdomstvu je tako.

Karel Bonutti, Nova Gorica:

Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo, za nas Primorce, se oživljajo spomini na dobo, četudi kratko, ko nas je nasilje preganjalo le zato, ker smo bili del slovenske manjšine. Takrat in še za časa predvojne jugoslovanskega režima in povojne enoumja neodvisna in demokratična Slovenija nam je bila le nerealno upanje. V desetletni dobi je slovenski narod uspešno izoblikoval svojo neodvisnost in sedaj vstop v NATO in Evropsko unijo. To so epohalni zgodovinski dosežki, ki nam niso bili mogoči v tisočletni zgodovini.

Nedvomno so k temu bistveno prispevale svetovne okoliščine, mislim pa tudi mučeništvo desetisočernih medvojne revolucije, saj "božji mlini..." Prihodnost nam je neznanka, vendar začrtana pot je dokaj jasna. Z vstopom v Evropsko unijo - pred kratkim pridobljena samostojnost in tisočletna narodna zavest ne bo ogrožena od zunaj - bo odvisna le od nas. Vsekakor mislim, da je vstop v Evropsko unijo za Slovenijo najboljša opcija - saj drugih realno skoraj ni: zaradi ekonomskih razlogov, ki naše gospodarstvo vežejo na izvoz v tuja tržišča, in politično, ker nam Evropska unija in NATO dajeta zagotovilo narodnega obstoja vsaj v mejah, ki so nam jih naši predniki vztrajno branili.

Branko Marušič, Solkan:

Na prošnjo uredništva Novega glasa za sodelovanje v anketi o "padcu meja" odgovorjam s spominom na državno mejo, ki je 1947 vzdolž presekala ozemlje Primorske in prepustila del Slovencev Italiji. Meja, ki je obmejno prebivalstvo ni sprejelo z zadovoljstvom, je vendar uredništvu tudi idejo Zedinjene Slovenije, bila je ustvarjena z bojem ter odločitvijo velikega dela Slovencev, da sodeluje v evropski protifašistični koaliciji. Če so matični domovini dodeljeni primorski predeli izgubili svoja središča in ta svoje zaledje, pa se je pretežni del Slovencev z novo državno mejo prvič upravno pridružil svojim rojakom. Za prebivalstvo bolelo in nenaravno razdelitev je leta 1955 omilil videmski sporazum. Sporazum je omogočil obnovo prekinjenih povezav obmejnega prebivalstva in od-

piral mejo kar sedem let, preden so na drugem koncu Evrope, v Berlinu, meje postale neprepustne.

Vstop Slovenije v Evropsko zvezo je zato nadaljevanje in zaključek pred desetletji začete procesa, v času, ko je bilo slovensko ozemlje vključeno v isto skupnost držav, ki jih je tako imenovana železna zavesa ločevala od demokratičnega sveta. Slovenija in slovenski del Primorske sta že dejansko dolgo časa del Evrope. Formalni vstop Slovenije pomeni tudi, da se še tesneje kot doslej povezuje obmejni prostor, da se ob-

navljajo stare in da se bodo porodile nove vezi, prilagojene sodobnosti in njenim izzivom. Povezovanje obmejnega prostora, njegove italijanske in slovenske sestavine, zato ne more povsem slediti vzorcem iz preteklosti, marveč naj se v njej napaja predvsem z vsem tistim pozitivnim, kar je ljudi in njih dejanja, kljub v prvi vrsti jezikovnim pregradam, povezovalo. Dobro sožitje, zlasti obmejnega prostora, v novi evropski povezavi pomeni tudi, kljub navidezni brezmejnosti, spoštovanje mednarodno potrjenih državnih meja.

V spominu preteklosti naj ne bodo pozabljeni negativni vzgibi nekdanjih družbenih dogajanj, razpeti med socialnimi dejavniki in presečenimi nacionalističnimi stremeljenji, a ne zato, da bi se oživljalo tisto, kar bi razdvajalo in ustvarjalo nesoglasja. Krepi naj se zaupanje v bodočnost, v kateri bo vladala moč človekovega miroljubnega duha, ki s strpnostjo in z razumevanjem spreminja predsodke v spoštljivost. Žal nam te dni dogodki, dasiravno le navidez obrobni, povedo, da lahko je jezikovno preziranje pevcev kakega opernega zbora nevarno ogrozi misli o sožitju in sporazumevanju. Slovenci vstopajo v novo skupnost z zavedanjem, da so mali evropski narod, ki pa zasluži enako vrednotenje kot gre velikim. Vstopajo tudi prepričani, da lahko le vsestranska strpnost (predvsem ideološka in kulturna) in spoštovanje ust-

varjata pot dobrega evropskega sobivanja.

Vera Tuta Ban, Sesljan:

Meja je po definiciji sredstvo ločevanja. Torej je v svojem bistvu negativna. Državna meja, ki nas je ločevala pol stoletja in je potekala v celoti čez slovensko zemljo, je bila še kako negativna tako za človeške odnose in za dostojanstvo enih in drugih državljanov kakor tudi za normalno družbeno življenje. Spet smo Primorci plačali najvišji davek. Vsi tisočeri stiki so bili v eni noči prerežani. Kot bi prerežali žile v organizmu. Jaz sem se rodila v Tolminu kak mesec pred temi dogodki. Družina je živela tam, a oče je delal v Trstu. Ko je prišla vmes meja in oče ni mogel več nazaj domov, se je mama odločila, da smo se še mi izselili. A ni bilo lahko. Kdor ni doživel ob blizu te meje, ne more razumeti izrednega veselja ob dogodkih, ki vodijo v normalno bivanje, ki bodo počasi izravnale žalostne posledice državnega in ideološkega

no, ciao. Na ta način je veliko gledalcev tedensko (po televiziji) spoznavalo sosednji Slovenijo in Furlanijo. Pogoj, da se na koga zaneseš, da ga ceniš, spoštuješ, imaš rad, da spoznaš njegovo deželo, jezik, kulturo, zgodovino in gospodarstvo. Velike važnosti je znanje jezika, to je slovenščine. Tu pa se na Koroškem zatakne. Slovenci v Avstriji bi bili lahko najprimernejši most, kako priti do sosedja. Nespametni ga omalovažujejo in podirajo. Razumljivo je, da se stara nasprotstva - globoki jarki - ne dajo na hitro odstraniti. Vsa pripravljenost na novo sosedstvo se mora izvršiti v glavi in v srcu. O tem je pel že naš Prešeren. Mali princ (A. Saint Exupery) pa ugotavlja, da moreš nekatere stvari gledati s srcem. Zelo pozitivna (dobra) stran podvigov za Evropo brez meja je, da v tem smislu vzgajamo mladino. Mladina je naše upanje, saj dorašča z vednostjo, da smo vsi bratje, da drug drugega spoštujemo, mu pomagamo in o njem dobro mislimo. Z osveščeno mladino

Foto JMP

hov. Življenje se bo na tem delu sveta nadaljevalo kot doslej, utopistično bi bilo pričakovati nenadne spremembe v krhkih socialnih ravnotežjih na obmejnem območju. Fizične pregrade se lahko majejo in padajo, vendar se teže izbrišejo v osebnem doživljanju ljudi, ki so zrasli ob meji in njenih predsodkih.

Mirko Spazzapan, Videm:

Slovenija v Evropski uniji pomeni za nas zamejce ponovno združenje z matično domovino, v enotnem kulturnem in jezikovnem območju.

Pravzaprav se človek vpraša, kako se lahko po nekaj desetletjih take epohalne spremembe dogajajo tako rekoč čez noč, potem ko smo v prejšnjem stoletju bili priča tolikim raznarodovalnim in ozemeljskim apetitom ob mejah, zaradi katerih so se potem dogodile nepopisne tragedije, vojne, taborišča, obračunavanja.

Tokrat se bo torej ves slovenski narod, razen tisti v zdomstvu, znašel v evropskem objemu in s tem kronal sen o samostojni državi za vse svoje sinove, kot izhaja že iz majniške deklaracije in potem plebiscita za osamosvojitve 26. decembra 1990.

Zdaj bo čas za nove izzive in nove izkušnje, v popolnoma drugačnih pogojih.

Če je komu meja služila kot zid, za katerega je skril lastno nezmožnost in nesposobnost stika in konfrontacije s sosedji, bo tisti moral zdaj pokazati, kaj velja v družbi večjih, bogatejših in ekonomsko razvitejših narodov in držav, ali pa se bo moral soočiti z ljudstvi, ki so prav zaradi svoje dosedanje odmaknjenosti in podvrženosti diktaturam manj razvili svoje sposobnosti, in bodo sedaj gotovo skušali nadoknaditi zamujeno, s pospešenim korakom.

Kaj pa naša manjšina?

Gotovo je ob meji cvetela trgovina in nekaterim prinašala dobičke, razvijali so se posli, ki so pač naravni v danih okoliščinah, in razlike v družbenih sistemih so botrovale tudi donosnim ekonomskim storitvam. Prost pretok blaga preko meje, in čez nekaj let še ljudi, pa postavljala naš obmejni teritorij v popolnoma novo perspektivo, kjer bo morala enotna in bolj močna Goriška znova misliti in delati skupno, pa tudi v Trstu in v slovenski Benečiji bo treba stopiti na novo pot sodelovanja in integracije.

Lahko bi rekli, da smo prav Slovenci tisti, ki bomo pravzaprav najmanj čutili pretok Slovenije v Evropo, saj smo vedno imeli sorodstvene in lastninske vezi z matico, še bolj seveda po osamosvojitvi in ustanovitvi samostojne države.

Mnogim tudi med nami pa bodo vseeno morale pasti razmejitve tudi v mišljenju, saj je opora na lastno državo slejkoprej nuja za vsako manjšinsko skupnost, ki se hoče razvijati in kljubovati nevzdržnemu raznarodovanju.

Pretekle debate okoli zastave, ki naj bi plapolala na naših solah in družtvih, žal niso najboljši pokazatelj narodne zavesti zamejskih Slovencev, saj smo po izjavah najvišjih predstavnikov določenih krogov razumeli, da vlada precejšnja zmeda, kaj pravzaprav smo, Slovenci ali samo nekaj posebnega, sicer slovensko govorečega. Primerjava s Korošci in njihovimi Vin-dišarji, slovensko govorečimi Avstrijci, se sama od sebe vsiljuje.

Na vsak način, Evropi in Sloveniji moramo vsi nazdraviti, pričano in polni upanja.

bo Evropa rastla in uspevala.

Irena Spazzapan, Gorica:

"Vse se mora spremeniti zato, da se nič ne spremeni" je pravil princ iz Saline... Tale citat mi prihaja na misel, ko me po svetu in doma sprašujejo o spremembah ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Pravzaprav vidim v tem zgodovinskem trenutku ponovitev starega paradoksa, in sicer, da se svet čudi velikim dogajanjem na italijanski vzhodni meji, medtem ko lokalno prebivalstvo mirno doživlja vsakdanost. Ko sem se pred kratkim vrnila v Gorico po daljši odsotnosti, sem pričakovala evforično mesto, kjer bi vsaka branjevka vneto razpravljala o svojih pogledih na Slovenijo. Tako pa imam občutek, da je pozornost usmerjena predvsem v praznik na meji. Seveda raje vidim veselje, pa čeprav kratkoročno pričakovanje 1. maja kot pa zaskrbljenost nad posledicami sprejetja novih obdobjev za evropsko mizo. V Evropi je veliko drugih Goric - mestec na meji z bivšim komunističnim blokom, pa vendar vsako od teh mest drugače doživlja te tedne. Nekateri kričijo nad vzhodnoevropskimi jemalci delovnih mest, drugi jih toplo pozdravljajo kot nove in čednejše bogatejše porabnike zahodnoevropskih proizvodov. Na Goriškem so podobne debate za trenutek ob strani, mogoče tudi ker do brostoječa mala Slovenija ne straši nikogar razen starih du-

Marija Inzko, Sveče:

Ker je Avstrija pred kratkim bila sprejeta v EU, smo na Koroškem že doživeli dobre in slabe strani tega pristopa. Mnenja so sicer deljena, vendar prevladuje neko ravnotežje med "za in proti".

V zadnjem času dnevniki, revije in ostali mediji pripravljajo Avstrijo na pristop Slovenije k EU. Nekaj uspeha bodo vsi ti podvigi gotovo želi. Vsaj ob začetku bo o tem veliko napisanega in govorjenega. Ideja dobrega sosedstva pa se mora šele roditi in se ukoreniniti. Na Koroškem je bila gotovo pozitivna oddaja v TV Servus, Sreč-

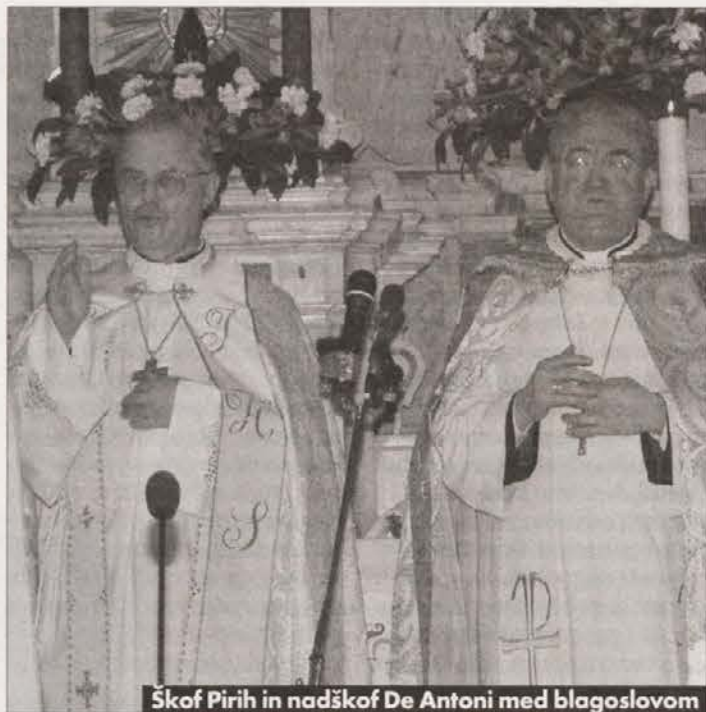
Molitveno srečanje dveh obmejnih škofij na Kostanjevici 30. aprila popoldne

"Od jutri naprej se bomo v evropsko zgradbo vzdali tudi Slovenci"

Veliki dan za Slovenijo in obe Gorici se je v petek, 30. aprila, za številne vernike za obeh strani meje, "roje-ne iz skupne oglejske matere", začel na Kostanjevici, kjer so se srečali pod vodstvom goriškega nadškofa Dina De Antonija in koprškega škofa Metoda Piriha, da bi se skupaj zahvalili in postavili pod Marijino varstvo skupno prizadevanje za občestvenost. Goriški verniki so se zbrali ob 14.30 v ul. Cappella ter peš poromali do vsem Goričanom priljubljenega Marijinega svetišča na Kostanjevici. Nadškof je na začetku poti zmolil v italijanski in slovenski.

Pred skupno molitvijo v svetišču je o tem na kratko spregovoril odličen poznavalec goriške preteklosti prof. Sergio Tavano, ob njem pa je prevajal solkanski župnik Vinko Paljk. Kostanjevica je nastala v prvi polovici 17. stol., ko so jo ustanovili karmeličani. Vanjo so radi zahajali zlasti goriški plemiči Torriani in Strassoldo kot v "duhovno zavetišče". Mednarodni pomen dajejo svetišču, kot znano, grobnice Burbonov. Vidno ganjen je prof. Tavano dodal tudi osebno noto, saj je tam prejel zakrament prvega sv. obhajila, tam je ob zori ministriral, preden je hodil v šolo. "Srečen sem," je dejal na slovesnosti, ki se je udeležil tudi goriški župan Vittorio Brancati, "da se današnji dan pred političnimi in gospodarskimi srečanji začenja prav v skupnem Marijinem svetišču." Škof Pirihi je uvodoma pozval prisotne, naj v cerkvi Gospodovega oznanjenja "tik ob meji, ki je jutri ne bo več," prosimo za milosti, ki jih potrebuje Evropa: "za milost bratskega sprejemanja, pravo, sožitje, mir in versko svobodo, da bo Cerkev lahko opravljala svoje poslanstvo."

Prebran je bil zgovoren odlomek iz Apostolske spodbude Cerkev v Evropi (št. 120-121), ki pravi, da Cerkev čuti dolžnost odločno obnavljati sporočilo upanja, in "Evropo tretjega tisočletja" poziva, naj ji ne omahuje roke, naj ne obupa, naj se ne prilagaja "načinom mišljenja in življenja, ki nimajo prihodnosti, ker se ne opirajo na neomajno zanesljivost božje besede... Prepričana bodi: Evangelij upanja ne razočara! V spremnljivi usodi tvoje včerajšnje in današnje zgodovine je luč, ki

Škof Pirihi in nadškof De Antoni med blagoslovom

sveti in ti kaže pot."

Prvo berilo je navajalo Izaijevo spodbudo, da bi odpeli krivične spono in zlomili vsak jarem ter dajali lačnemu svoj kruh; drugo, iz Petrovega pisma, pa je pozivalo ljudi h goreči bratski ljubezni. Evangelij po Janezu je prisotne še enkrat potrdil v tem, da bomo prejeli vse, kar bomo skupno prosili Očeta v Kristusovem imenu.

Msgr. Pirihi je v homiliji povedal, da smo Slovenci sprejeli krščanstvo pred več kot 1250 leti. Z besedami Alojza Rebule je povedal, da so se nam s knezoma Gorazdom in Hotimirom "odprla vrata h Kristusu in pa tudi v skupnost evropskih narodov". Krščanska vera je skozi zgodovino osmišljala naše bivanje in usmerjala naše krščansko poslanstvo. S Prodijevimi mislimi je poudaril, da nas bodo v prihodnosti združevale prav krščanske vrednote sožitja, enakopravnosti, sprave, enakopravnega sodelovanja, pravičnosti, miru, solidarnosti, soodgovornosti in verske svobode. Že sv. oče nas je leta 1996 pozval, naj bomo kvas sprave in mirnega sožitja med ljudstvi. Zato smo poklicani, "da današnjim ljudem znova in na nov način predložimo veselo oznanilo in sporočilo odrešenja." V Kristusu milosti smo poklicani, da "si podamo roke, si odpustimo in si zaželimo mir". Vogalni kamen Evrope je Kristus: "Od jutri naprej se bomo v to zgradbo vzdali tudi Slovenci za Božje biva-

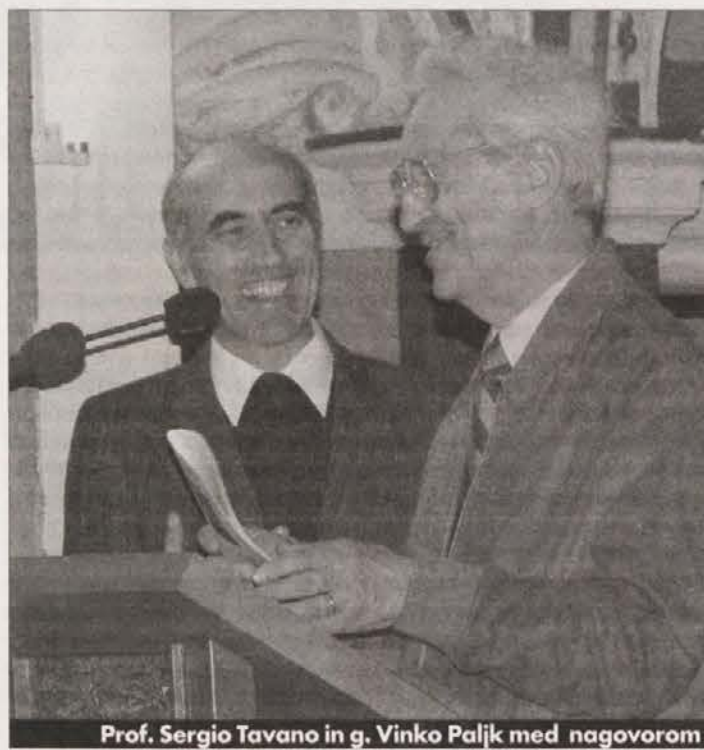
lišče v Duhu."

Za msgr. Pirihiom je spregovoril goriški nadškof De Antoni, ki je svoje misli uvedel s psalmom: "Glejte, kako dobro in kako prijetno je, če bratje prebivajo skupaj. Zakaj tam je Gospod zapovedal blagoslov, življenje na veke." Verniki z obeh strani meje so se na Kapeli vedno bratsko srečevali in se čutili kot doma. "Skupaj - brez ošabnosti - bomo lahko pomagali Evropi se zavedati lastne krščanske duhovne dediščine." Msgr. De Antoni je poudaril, da je načelo različnosti v enotnosti kristjanom

domače, "zakoreninjeno v srcu".

Zato bomo lahko zagotovili stari celini pravo demokracijo, ki bo sposobna ne le se soočiti z večkulturnimi in večverskimi izzivi, ampak bo ta novi obraz Evrope lahko celo pretvorila v vir omike. "Demokracija namreč potrebuje kapital zaupanja" in vrednot, ki so med nami doma. Če smo kot kristjani enotni, bomo razodevali svojo izkušnjo, ki je kot nekakšna kovnica kulturnega in družbenega življenja, "močan protistrup proti nevarnosti, da bi Evropska unija postala izključno zveza tržišč." Pozorni naj bomo tudi do socialno zapostavljenih, lačnih, revnih; skupno z verskimi ustanovami smo lahko učinkoviti v boju proti vsakršni emarginaciji. Bratstvo, ki naj bo po padcu meja tesnejše kot doslej, naj nas spodbuja k vse večjemu medsebojnemu spoznavanju in krepkemu sodelovanju tudi na kulturni ravni, da bodo ljudje vedno bolj cenili oglejski duh in vsakodnevno tkanje vezi, ki ga je prekinila vojna. Msgr. De Antoni je svoj nagovor sklenil z besedami: "Hvala za sprejem na Kostanjevici! Dobrodošli v Evropi!" in požel topel aplavz. Pred svetiščem, kjer sta plapolali slovenska in evropska zastava, smo po tako prijetnem srečanju lahko že zasutli predokus novih časov.

DD

Prof. Sergio Tavano in g. Vinko Paljk med nagovorom

Standrež Slovesnost z zahvalno mašo

80-letnica posvetitve obnovljene štandreške cerkve in ustanovitev župnije

Cerkev v Štandrežu danes

Prva svetovna vojna je hudo prizadela Štandrež pri Gorici, ki se je znašel v prvi bojni črti. Italijanske granate so z desnega brega Soče porušile vas. Posebna tarča je bila štandreška cerkev, ki je imela visok zvonik. Po vojni vihri so ostale samo razvaline. Ko se je štandreški kurat Josip Kosovel po vojni vrnil v Štandrež, se je takoj lotil dela za obnovo porušene cerkve in junija 1923 je obvestil štandreško občino, da bo potekala slovesna procesija s prenosom Najsvetejšega iz lesene barake v obnovljeno cerkev. Goriški nadškof Frančišek Borgia Sedej je 3. maja 1924 ponovno po-

svetil štandreško cerkev. O tem dogodku priča tudi plošča, ki je vzdana v prezbitერიju. Nekaj dni pred posvetitvijo je goriški nadškof 23. aprila 1924 izdal odlok, s katerim je ustanovil štandreško župnijo, in Josip Kosovel je postal prvi štandreški župnik. Kosovel je veliko naredil za štandreško skupnost. Dvakrat je gradil domačo cerkev, prvič leta 1900 in nato še po vojnem uničenju. Ob 80-letnici obnove cerkve in ustanovitve župnije je bila v ponedeljek, 3. maja 2004, v štandreški cerkvi slovesnost z zahvalno sveto mašo, ki jo je vodil goriški nadškof Dino De Antoni.

Mesečna konferenca v Nabrežini

Zadnjo mesečno konferenco v Nabrežini so začeli s petjem mešanega prosvetnega društva Mačkolje pod vodstvom mlade Andreje Štucin iz Idrije. Najprej je zapel tri velekončne pesmi: Svetogorska Mati mila (Vodopivec), Jezus je od martvih vstal (Merku) in Veliko noč praznujemo (Premr). Nato je spregovoril prof. Pavle Merku, pravi izvedenec naše slovenske pesmi, ki zelo dobro pozna domači, narodni čut zlasti preprostega rezijanskega ljudstva, kjer je predavatelj posnel in užival slovenske pesmi ob zibelki, delu in ob versko-narodnih dogodkih. Zanimiv je vpogled v nastanek naših melodij, zlasti tistih, ki so nastale v odnosu s Furlani in Sardinci. Z veseljem je predavatelj poslušal lastno skladbo Jezus je od martvih vstal, ki so jo dvakrat občuteno zapeli. Zbor je nato dodal še narodne: Dajte, dajte (Kumar), Guli, guli (Litvansko) in Dober večer (Rožanc). Poleg navdušenega ploskanja, cvetličnih darov še iskrene čestitke vsem nastopajočim ter voščila po nadaljnjih uspehih. Bog živi!

5. VELIKONOČNA NEDELJA

Apd 14, 21b-27; Ps 145; Raz 21, 1-5a; Jn 13, 31-33a. 34-35

Apostolska dela niso samo zgodovinska knjiga, zrcalo življenja prve Cerkve ali začetka življenja skupnosti verujočih v Kristusa. So tudi in predvsem oznanjevanje nezasišane Jezusovega telesnega vstajenja od mrtvih.

Apostoli, zlasti sv. Pavel, doživljajo odklon, posmeh, preganjanje, ječo in smrt zaradi vstalega Jezusa.

Vredni so pa občudovanja, ker v takih pogojih, odnosno v nemogočih okoliščinah, organizirajo versko življenje. Ne gredo na slepo oznanjati vero v Boga po Jezusu, ki ga je obudil od mrtvih. Postavljajo namreč starešine, učitelje in druge (Apd 14, 23; 15, 2). A vračajo se k njim ali jim pošiljajo pisma, da jih utrjujejo v veri. Po pismih je znan zlasti apostol Pavel. Skupaj s sodelavcem Barnabom poroča Cerkev, t.j. drugim apostolom, starešinam in verujočim, ki so v Jeruzalemu, kaj vse je Bog storil poganom po njih. Učenci, ki o tem slišijo,

se silno razveselijo (Apd 15, 31. 32). Cerkev se počasi, a strnjeno zaveda nujnosti smotrnega dela, ki ga vera zahteva, da postane vedno bolj edina, da lahko bolje služi človeku v vsej svobodi in ljubezni v občestvu Božjih otrok.

Pavel in Barnaba vlivata pogum v srca učencev, ki jih tudi spodbujata, naj vztrajajo v veri. Učita, da moramo vsi skozi veliko stisk, če hočemo priti v Božje kraljestvo. Predstojnike pa sta priporočala Gospodu z molitvijo in postom. Molila sta tudi zase in za svoje delo. Tesno sta bila povezana z vso Cerkvijo verujočih (Apd 14, 21b-27). Kakšen zgled za starše in nas vse!

Poleg molitve in posta se tudi danes zavzemamo za primeren prijem pri oznanjevanju Besede ali Jezusa. Večina ljudi se tega ne zaveda. Odtod se od časa do časa pojavljajo trenja, češ da se spreminja, kar je nekoč veljalo za sveto in zato nedotakljivo. Toda ravno iskanje in tveganje novih načinov oznanjevanja razodeva življenjsko moč evangelija. Ta naj se pokaže v novi luči in moči. Saj vendar pričakujemo novo nebo in novo zemljo (Raz 21,1). Pričakujemo novo stvarjenje, ki bo veličastnejše od prvega, ki je bilo dobro in zelo dobro (1 Mz 1, 25. 31).

Toda vsi vemo, da smo ga pokvarili. Grešili smo in še lahko grešimo celo za večno smrt. Toda novost Jezusove smrti in vstajenja nam odpira rešenje in slavo: "Česar oko ni videlo in uho ni slišalo" (1 Kor 2, 9).

"Prvo nebo in prva zemlja sta izginila" (Raz 21, 1). In: "Glej, prebivališče Boga med ljudmi! In prebival bo z njimi, oni bodo njegova ljudstva in Bog sam bo z njimi, njihov Bog. In obrisal bo vse solze z njihovih oči in smrti ne bo več, pa tudi žalovanja, vpitja in bolečine ne bo več. Kajti prejšnje je minilo... Glej, vse delam novo!" (Raz 21, 3-5).

Odtod utemeljujemo nov način oznanjevanja, ki pa je vedno isto, in obhajanja bogoslužja in karitativne dejavnosti.

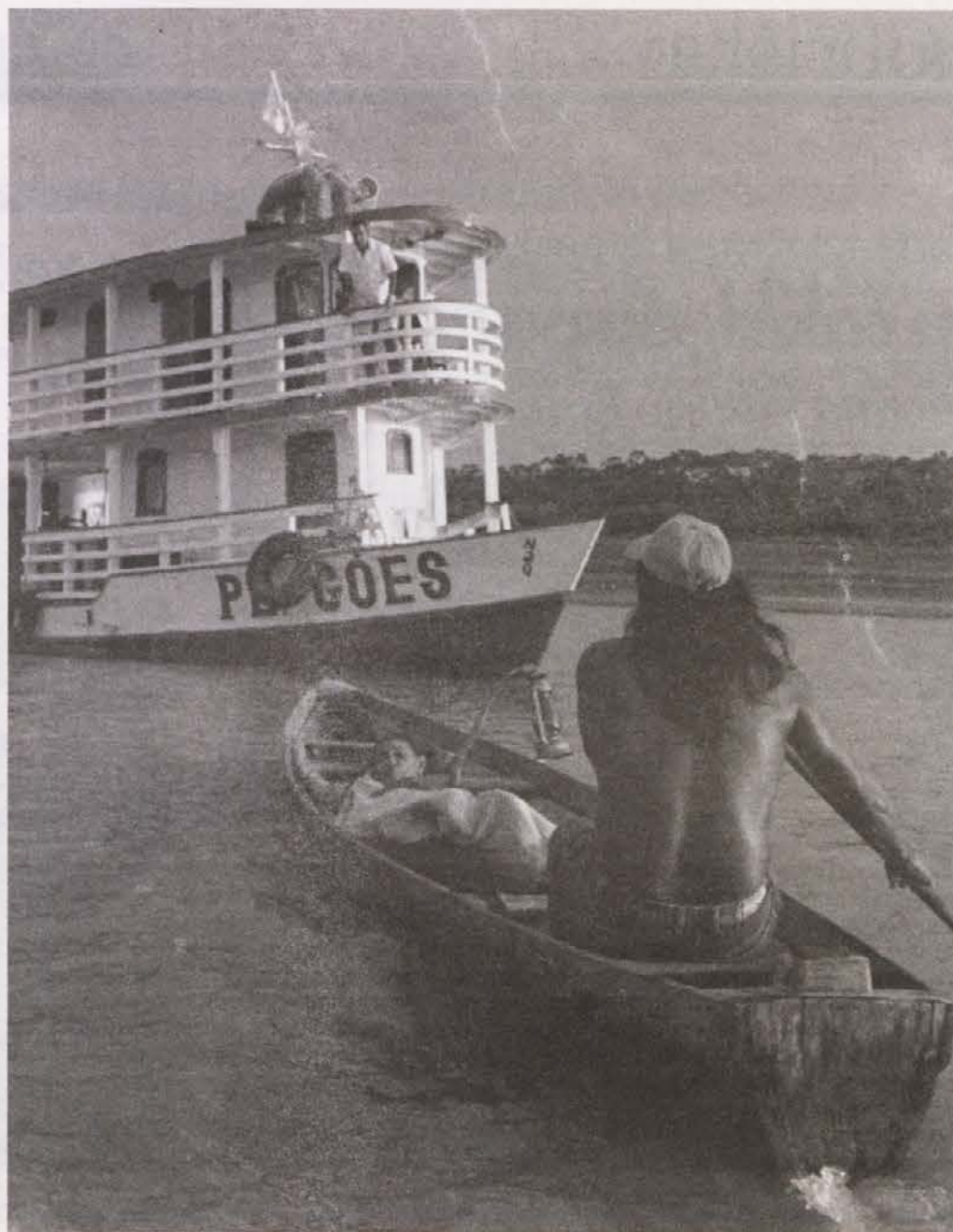
Zato je na prvem mestu pripravljenost za delo v Božjem vinogradu. Kajti vsak naj deluje tako, kakor je zanj najbolj primerno. Vsakdo je namreč poklican v skupnost dela. Novost pa mora vedno roditi ljubezen.

Jezus je pri zadnji večerji govoril apostolom, enajsterim, zato ker je bil Juda Iskariot že odšel izpeljat do konca načrt izdajstva: "Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj! Kakor sem vas jaz ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj! Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji

učenci, če boste med seboj imeli ljubezen" (Jn 13, 34-35). Ta ljubezen se zgleduje po Jezusu, ki je učencem umil noge. Postal je namreč služabnik, ne Gospod, ostane pa vedno Gospod, še bolj viden po tem, da drugim noge umije. Saj je to dejanje, umivanje nog namreč, bilo pridržano sužnjem. Jezus torej pokaže, kako naj drug drugemu služimo. Po ljubezni pozabimo nase in imamo bližnjega, ja vsakega človeka, za boljšega od sebe (Flp 2, 3). Kar pa se zdi nevernemu neumnost. V ljubezen se pa skušamo znova in znova poglobljati. Tudi po manjših skupinah. Ljubezen lahko združuje mlade, lahko enkrat na mesec, da se tembolj predano usposobijo za službo drugim.

Prav tako naj živijo zakonske skupine, ki pomagajo reševati probleme zakonov in družin. Tudi priprava na zakon in družino zahteva vso pozornost. Poseben problem so narodnostno in versko mešani zakoni.

Vedno bolj se bo treba posvečati skupni pravi na prejem prvih sv. zakramentov, od krsta preko prve sv. spovedi in prvega sv. obhajila ter sv. birmе. Predvsem je treba podpirati starše, katerih mnenja in praktične spodbude so še kako dobrodošli.

Prispevki iz sklada "Osem od tisoč" so posodobili delovanje Cerkve

Ne gre za formalnost "una tantum", ampak za prizadevanje, ki se obnavlja iz leta leto in ki omogoča podporo pastoralnemu delovanju v sodobni družbi, sedanjim bogoslužnim potrebam, vzdrževanju duhovščine, karitativnim dejavnostim v Italiji in t.i. Tretjem svetu: s svojim prispevkom "Osem od tisoč" Cerkev lahko ohranja vedno odprta svoja vrata.

Letošnja informativna kampanja nadaljuje svojo pot sredi pobud, ki jim je bil namenjen prispevek "Osem od tisoč". Opisane zgodbe so resnične in predstavljajo več kot 6000 posegov, pri katerih so bili soudeleženi skupnosti, moške in ženske, otroci, ostareli, bolniki, zapostavljeni, mladi, ki so jim vztrajno nudili pomoč duhovniki, redovniki, redovnice in prostovoljci. Gre za nekaj zgodb, opisanih v živo, v nekaterih krajih, ki lepo ponazarjajo različne vrste posegov, kot jih določa zakon 222/85: bogoslužne in pastoralne potrebe, vzdrževanje duhovnikov, karitativna dejavnost v Italiji in državah Tretjega sveta. Poglejmo nekaj primerov.

Pregled nekaterih del v Italiji

V kraju **Fiesole** družine Družinske zveze Svete Marije Sprejemanja odpirajo svoj dom tistim, ki to najbolj potrebujejo: to so matere samohranilke, nekdanji zaporniki, prizadeti, zasvojenici, priseljenci. Tam lahko začutiš ljubezen in solidarnost do tistih, ki so v življenju doslej naleteli samo na zaprta vrata.

V kraju **Pontelagoscuro** v pokrajini Ferrare najdemo cerkev sv. Janeza Krstnika, kjer sta dva mlada duhovnika, g. Silvano in g. Andrea, naredila iz župnišča oporno točko vasi. Bodisi mladi kot ostareli in družine imajo možnost preživljati tam svoj prosti čas pri dejavnostih, ki jih prirejajo v omenjenem župnijskem domu.

V kraju **Ragusa** je škofijska Karitas uvedla enega v Italiji najbolj inovativnih formativnih projektov za priseljence. Mladi, ki prihajajo pretežno z afriške celine, se v razredu učijo kmetijskih tehnik; na podeželju jih v sodelovanju z zadrugo iz kraja Comiso preizkušajo. Tako bodo imeli v rodni kraj, ko se bodo vrnil domov, možnost si zgraditi novo življenje in prihodnost z delom, ki jim bo omogočalo dostojanstveno življenje.

V pokrajini **Bologne** pripovedujejo o prizadevanjih Središča Braille San Giacomo. Ta tiskarna, verjetno najpomembnejša v Italiji, tiska knjige in druga besedila duhovne vsebine s črkopisom Braille za slepce in tako prispeva k vse boljši integraciji slabovidnih tudi v življenju raznih župnij.

V kraju **Termoli** na poseben način izstopajo prizadevanja menze organizacije Karitas. Menza je namenjena revnim, odprta je 365 dni na leto, njen cilj je pričati o evangeliju usmiljenja, pri tej pobudi je soudeleženi vseh devet župnij Termolija.

... in v tujini

V kraju **Antigua** v **Gvatemali** dve mladi španski redovnici upravljata vrtec "Hogar Nino Jesus" v predmestju. Z veliko ljubeznijo sprejemata vanj zapuščene otroke, ki živijo po cestah, in jim pomagata začeti in ohranjati novo življenje.

V kraju **Borba** v srednji **Amazoniji**, na reki Rio Madeira, deluje ladja-bolnica z imenom Padre Goes. To plovilo prinaša zdravstveno pomoč in oskrbo ter zdravlja krajevemu prebivalstvu, ki živi ob rečni strugi.

Svoj prispevek "Osem od tisoč" katoliški Cerkvi lahko oddaste do 15. junija prek obrazca za davčno prijavo 730 ter vse do 31. julija z obrazcem Unico 2004 oz. CUD (Certificazione Unica dei redditi)

"Osem od tisoč" katoliški Cerkvi: kaj se je spremenilo od leta 1990 do danes? Kljub temu da potrebam ni videti konca, že petnajst let katoliška Cerkev in torej naše škofije in župnije so lahko računale na večjo razpoložljivost virov in so lahko nudile več pomoči tistim, ki so prosili zanje. Vsak dan se je tako podpis italijanskih državljanov, ki so namenili "osem od tisoč" katoliški Cerkvi, lahko spremenil v tisoče konkretnih dejanj, pobud in del. Dalo je podporo poslanstvu škofijskih duhovnikov, pomagalo je delu prostovoljcev in redovnikov, privedlo je k uresničitvi vsakdanjih in izrednih karitativnih posegov, družbo je obogatilo z evangeljskimi vzori, pospešilo je razvoj najrevnejših držav sveta.

Vse prav, torej. Toda vsako leto je treba obnoviti podpis, saj sistem ne deluje avtomatično.

Res je, da so se v zadnjih petnajstih letih

povečali gospodarski viri katoliške Cerkve v službi evangeliju; pomembno pa je, da se je obenem povečala tudi zavest odgovornosti v njihovem iskanju. To pomeni, da podpis v okencu "Katoliška Cerkev" ne moremo jemati preprosto kot cilj sam sebi. Vsak podpis mora biti motiviran in potrjen vsako leto, kajti iz vsakega podpisa lahko izvira veliko dobrega za vse.

V teh petnajstih letih, ko smo govorili o "ekonomske podpore katoliški Cerkvi", smo imeli pred sabo zelo pomembne vrednote, kot so samozavest o lastni verski soudeleženi in občutek soodgovornosti pri življenju in poslanstvu Cerkve v Italiji in državah Tretjega sveta. Prispevki iz sklada "Osem od tisoč" so od vsega začetka tudi privedli tega, da se je razvila dragocena priložnost, in sicer nova miselnost katoličanov. Gre za miselnost, ki je sposobna se soočiti s težavami cerkvenih skupnosti - ne samo z eko-

nomskimi -, s popolnoma novo soudeleženi in soodgovornostjo. Že samo z enostavnim podpisom, zavestnim in motiviranim, in še zlasti potrjenim leto za leto, so mnogi katoličani vzeli na svoja ramena številne težave naših cerkvenih skupnosti, težave, na katere so s svojim prispevkom dali tudi primerne odgovore.

Zaradi vsega povedanega je nadvse pomembno, da ne popuščamo; naš cilj je namreč, da več tisoč dobrotel in dejavnost - tako karitativne kot duhovne narave, ki so doslej že bile uresničene - v Italiji in državah Tretjega sveta vsako leto dodamo še druge. Tako bo s svojimi prispevki v sklad "Osem od tisoč" za katoliško Cerkev vsak katoličan lahko še naprej veliko naredil za potrebe številnih.

Maria Grazia Bambino
(prev. DD)

TUDI LETOS LAHKO SVOJ PRISPEVEK OSEM OD TISOČ NAMENIŠ KATOLIŠKI CERKVI NA VEČ NAČINOV:

☛ potrdilom oziroma obrazcem CUD (nekdanjim 101 in 201), ki ga lahko oddaš v zaprti ovojnici na poštah ali poverjenih bančnih zavodih do 31. julija 2004. Tudi kdor ni dolžan predstaviti davčne prijave, to je v glavnem upokojenci in odvisni delavci, ki nimajo drugih dohodkov ali odtegljivih stroškov, lahko vseeno namenijo "Osem od tisoč" katoliški Cerkvi prek obrazca CUD. Kdor želi, zlasti upokojenci, se lahko pozanima ne le v župniščih, ampak tudi na brezplačni telefonski številki 800 348 348 (vsak delavnik od 9. do 18.30, ob sobotah od 9. do 17.30); prejel bo potrebne podatke o tem, kako lahko uporabi podpis "Osem od tisoč" s svojim obrazcem CUD;

☛ obrazcem Unico, ki ga je treba predstaviti do 31. julija 2004 na pošti ali v banki oz. do 31. oktobra 2004 na telematski način;

☛ obrazcem 730-1, priloženim obrazcu 730, ki ga je treba predstaviti do 15. junija v poverjenih središčih za davčno svetovanje (CAF).

Kratke

Praznovanju na meji ob rob...

Da bodo z mejami in našo mejo še težave, smo vedeli. Da bodo ostali še nesramni ljudje, smo tudi vedeli.

Da pa ima nesramnost neke meje, vsaj upamo, a tudi močno dvomimo v to.

Skupina staršev osnovnošolskih otrok iz Gorice, slovenske in italijanske narodnosti, je doživela hladno prho prav na generalni vaji za prireditev pred Svetogorsko železniško postajo, in sicer okrog polnoči med 29. in 30. aprilom. Otroci in njihovi starši so prisostvovali generalki, otroke so organizatorji namreč rabili samo za dve minuti, za zaključek, ko so odkrili Vecchietov mozaik. Otroci pridejo namreč vedno prav za take stvari... Da se pokaže svežina in seveda prihodnost.

Otroci iz Gorice niso bili obveščeni, da je bila prva vaja za slovesnost pred železniško postajo že v popoldanskem času. So pa na "generalki" morali zato čakati v hladu skoraj do polnoči, da sta se režiserja končno spomnila nanje. In so naši otroci in njihovi starši čakali in čakali, organizatorji so se vedli nedostojno do njih in staršev, nihče jim ni povedal niti tega, kdaj bodo na vrsti. Pevci in godbeniki, ki so, tako kot organizatorji, režiser, "balerine in balerini", napovedovalca in vsi ostali, prišli igrati samo za denar, so se pritožili, dirigent je stopil do režiserja, nekaj povedal, odigrali so svojo in odšli na avtobuse v bližini, otroci so pa čakali in čakali.

Otroci torej lahko počakajo, ne? Najmlajši so lahko zadnji, ne? Ko so starši vprašali organizatorje, zakaj se ravna tako z njihovimi otroki, in so tudi povedali na glas, da se ne sme delati tako, ker je ura pozna, otroke zebe, je neki urejen moški povedal na glas tisto, kar so drugi mislili: "Najprej so pustili oditi poklicne pevce in godbenike zato, ker vaši otroci nastopajo zastoni!" Lepa hvaležnost, ne?

Starši otrok se niso dali in so še protestirali, končno so vajo z otroki trikrat ponovili, nakar je organizatorka iz Nove Gorice našim otrokom in njihovim spremljevalcem rekla dobesedno takole: "Če ustvarjate probleme, pa ni treba priti jutri, imamo že dovolj svojih otrok, da prireditev izpeljemo brez vas!"

Lepo, ne? Je neka meja v glavah, a tudi v nesramnosti, ki je bila na generalki za brezmejno slavo pred železniško postajo zares brezmejn!

Seveda so naši otroci v petek zvečer nastopili, na nastop so čakali na železniški postaji v majhni sobi, njihovi starši pa pred njo tako, da so lahko gledali Novo Gorico v temi.

Za svoj nastop otroci iz Gorice niso dobili niti spominka, niti ene od tisočih kap, ki jih je organizator delil med prisotne. Škoda, škoda zato, ker so otroci naša prihodnost! Žal samo takrat, ko jih rabimo, da je prireditev lepša!

JUP

... in žalostni mladi smrti na prazniku

17-letna Ljubljanka, ki so jo v soboto zjutraj pripeljali v šempetrsko bolnišnico, je v ponedeljek, 3. maja, umrla. Smrt je nastopila domnevno zaradi prekomernega zaužitja prepovedanih drog - šlo naj bi za t.i. plesne droge, ecstasy. Kot so sporočili s Policijske uprave Nova Gorica, kriminalistična preiskava še poteka, prav tako pa poteka preiskava tudi glede smrti 23-letnega dekleta iz Latisane, ki so ga v soboto našli mrtvega v "borovem gozdu" v Novi Gorici. Tudi slednja naj bi umrla zaradi prekomerne uporabe ecstasyja oziroma t.i. plesnih drog.

Obe dekleti sta se udeležili velike in zelo dobro reklamirane "rave zabave" v Hitovem športnem centru pri Gorici. Slednje se je sicer udeležilo več kot 3000 mladih iz Slovenije in Italije.

Dve mladi smrti morata biti in sta opomin, sta krik proti "zabavam" in naši prazni družbi, ki nima več vrednot! Padli sta v grozno tišino veseljačenja.

JUP

Trg Transalpina ali kako drugače?

Tri dni po slovesnostih na trgu pred Svetogorsko železniško postajo je slednji še vedno brez imena, ker se slovenska in italijanska stran ne moreta zediniti, kako naj bi ga poimenovali. Kakor smo pred časom napisali v Novem glasu v članku Kako je z imeni naših ulic in trgov, je bil tedaj že skrajni čas za določitev imena bodočemu skupnemu trgu. Dodali smo, da, če bi drugega ne našli, bi ga morda imenovali kar z datumom pristopa Slovenije k Evropski uniji, to je 1. maj 2004. Seveda bi bilo še bolje, če bi ga poimenovali Trg Evropske unije ali kaj podobnega. Vsekakor tako, da bi ime ohranjalo spomin na zgodovinski dogodek, ki smo ga pravkar nadvse dostojno in navdušeno proslavili.

AB

Inštitut za srednjeevropska kulturna srečanja "Italija in Slovenija"

Dne 20. aprila 2004 je bila v dvorani Della Torre v Garibaldijevi ulici predstavitev knjige Italia e Slovenia. Alla ricerca di un passato comune (Italija in Slovenija v iskanju skupne preteklosti). Izdal jo je Inštitut za srednjeevropska srečanja (ICM). Gre za zbornik referatov s posveta, ki ga je isti inštitut priredil v zvezi z zaključnim poročilom mešane zgodovinsko kulturne komisije, ki so jo sestavljali slovenski in italijanski strokovnjaki in ki je obravnavala ital.-slov. odnose med leti 1880-1956. Izid zbornika se uokvirja med pobude goriške občine ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. V svojem pozdravnem nagovoru je pomen predstavljenega zbornika prikazal novoizvoljeni predsednik Inštituta za srednjeevropska srečanja prof. Marco Grusovin. Za njim je v imenu Slovenske akademije znanosti in umetnosti spregovoril njen podpredsednik akademik Kajetan Gantar, tudi sam član goriškega inštituta. Povedal je vrsto tehtnih misli o pisanju zgodovine. V imenu goriške občine je govoril odbornik za kulturo prof. Claudio Cressati. Sledila sta referata nekdanjega poslanca v rimskem parlamentu Corrada Belcija in zgodovinarja dr. Branka Marušiča. Prvi je odnose med Slovenijo in Italijo povezal s skorajšnjim članstvom Slovenije v Evropski uniji, drugi pa je podal pregled tovrstnih odnosov v luči slovenskega in italijanskega zgodovinskega.

Predstavitvi je z zanimanjem sledilo številno občinstvo.

Vstop Slovenije v Evropsko unijo Predsednik evropske komisije Romano Prodi na občini v Gorici

"Dolgo sem čakal, da pade zadnji zid!"

Sprejela sta ga župana Vittorio Brancati in Mirko Brulc

V petek, 30. aprila, v popoldanskih urah, se je predsednik evropske vlade Romano Prodi mudil tudi na goriškem županstvu, kjer sta ga v beli dvorani sprejela goriški župan Vittorio Brancati in novogoriški župan Mirko Brulc v spremstvu nekaterih občinskih odbornikov.

"Ko ste pred enim letom prispele v Gorico in se peljali s čezmejnimi avtobusom, ste se obvezali, da boste 30. aprila 2004 praznovali v našem mestu; obenem ste izrazili željo, da bi na trg pred Svetogorsko postajo postavili kakšno spominsko obeležje. No, na trg smo postavili mozaik, ki leži točno na meji. Da bi do tega lahko prišlo, smo morali zrušiti delitveni zid. V dar vam poklanjamo kamen, ki je bil del zidu". S temi besedami je goriški župan nagovoril častnega gosta in mu izročil svojevrstni spominek. Tudi novogoriški Brancati je kolega Brulc je Prodiu izrazil zadovoljstvo za pomembni korak, ki ga je bila Slovenija deležna nekaj ur kasneje.

V dvorani so bili prisotni tudi trije tajniki največjih italijanskih sindikalnih zvez Guglielmo Epifani (CIGL), Savino Pezzotta (CISL), Luigi Angeletti (UIL) ter drugi deželni in sindikalni voditelji, katerim je župan Brancati izročil zgodovinske goriške kovance.

Foto DPD

Goriški župan ima za seboj tridesetletno izkušnjo na področju sindikalnega dela in prav zato je z velikim zadovoljstvom obdaril 'kolege'; obenem je izrazil tudi zadoščenje, da bo vse državni prvomajski shod prav v posoškem mestu.

Novinarjem ni bil dovoljen vstop v županov urad, kjer se je Prodi sestal s predsednikom goriške zveze industrijcev Gianfrancom Guttyjem in

predstavnikoma goriških špediterjev Maurizioom Battistiniem in Giovannijem Bisesijem, ki sta mu predložila težki položaj, v katerem se nahaja kategorija ob vstopu Slovenije v EU. Prodi je nagovorila tudi načelnika svetovalskih skupin, Gerardo Amirante v imenu opozicije in Aleš Waltritsch kot predstavnik večine, ki je predsednika Prodi po pozdravil tudi v slovenskem jeziku. Predsednik komisije EU je bil sez-

nanjen tudi o problemu čezmejnega onesnaževanja in o projektu čezmejne bolnišnice. Prodi je v knjigo častnih gostov zapisal tudi nekaj besed, a jih ni hotel zaupati prisotnim. Izvedeli pa smo, da so te besede izražale njegove občutke ob tako pomembnem dnevu, ki je "najlepši v mojem političnem življenju. Dolgo let sem čakal, da pade zadnji zid. Hvala".

IG

Nove magične Gorice

Pozdrav novemu evropskemu duhu

Velika dvorana Kulturnega doma v Gorici je 28. aprila gostila dvojezično predstavo Nove magične Gorice - Nuove magiche Gorizie s podnaslovom Kjer se sen sreča z realnostjo, ki jo je na oder postavilo gledališče Piccolo teatro città di Capodistria v režiji Livia Crevatina. Predstava je v sklopu prireditev, ki jih prireja goriška občina ob vstopu Slovenije v EU, ne da bi bila pri tem pozorna na razvrstitev predstav - gostovanje se je križalo z večerom mednarodnega festivala Mejnifest v organizaciji SNG Nova Gorica, pri katerem je sodelovala tudi goriška občina!

Nove magične Gorice je pravzaprav skupek ne ravno povezanih točk proze, poezije in baletnih slik, skoro nekakšnega sklepnega šolskega nastopa šestih baletk in enega plesalca plesne skupine F-Jk pod vodstvom prof. Nicolette Josifescu, ob glasu harmonike, na katero je v živo igral Sebastiano Zorza. Nivo gledaliških trenutkov je nedvomno zvišala prisotnost slovenskih igralcev, članov SSG, Nikle Petruške Panizon, Maje Blagovič z živahnim monologom in Vladimirja Jurca, ki so s Paolo Bonesi in Fabiom Museom prebrali v slovensčini in italijanščini različne odlomke iz literarnih del, tudi zgodbo o Jerneju, italijansko skrajšano različico znane Cankarjevega dela, oz. stih iz opusa prerano umrlih Michelstaedterja, Kosovela, Bachmannove in zgodbo o štirih Goricah, naših dveh, nemške Gorlitz in poljske Zgorelec, ki bodo po odpravi meja zavezale skupaj.

Vrednost predstave je vsekakor v sodelovanju gledaliških ljudi različnega jezika, kulture in umetniške formacije, kar je bilo včasih skoraj nepojmljivo, vsaj v naših krajih.

Kulturni dom - Gorica / Komigo

Realističen prikaz priprave na vztrajni tek

Po izredno uspelem začetku je večjezični festival komičnega gledališča Komigo, ki ga prvič prireja goriški Kulturni dom v sodelovanju različnih ustanov, ponudil na ogled svojo drugo predstavo v ponedeljek, 26. aprila. Pred tokrat nekoliko manj številno, a zelo pozorno in hvaležno publiko sta se predstavila igralca Fabiano Fantini in Claudio Moret z delom Edoarda Erbe Maratona di New York v produkciji gledališča Teatro Incerto / CSS Teatro stabile di innovazione del Friuli Venezia Giulia. Italijanski tekst je v furlanski jezik posrečeno prestavil Paolo Patui, režijsko pa ga je zelo realistično - igralca brez prestanka tekata, znoj je zato pristen - na povsem praznem odru obdelala Rita Maffei. Predstava je nastala pred dvema letoma in je v tem času imela že nad šestdeset ponovitev, tudi gostovanj, celo v Argentini, in prejela nekaj nagrad.

V temini noči se dva prijatelja pripravljata na newyorški maratonski tekt, eden, atletski tip, zelo prepričano in vztrajno, po zgledu iz daljnih grških dni, drugi pa v velikih dvomih in nihanju med pogumom in malodušnostjo, ki pa se med vadbo sprevrže v odkrito tekalsko navdušenje. Ko se jima zaradi trudnosti nekoliko upočasni korak, se jima razveže jezik in spregovorita o marsičem; iskrene misli si sledijo s pripombami, opazkami, ne brez humornih nians, katerih celovitost slovenski gledalci nismo mogli v celoti okusiti, toda kljub temu so nas prevzeli spontano, naravno izvajanje igralcev, njuna fizična vzdržljivost in ne nazadnje njuna izvirnost in privlačnost.

IK

Dramska družina SKPD F. B. Sedej Števerjan

Zadnje vaje pred novo premiero

Po enoletnem gledališkem molku se vrača pred domače občinstvo Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana, ki ima za seboj dolgo, lepo, čeprav pretrgano odrsko pot. Njeno ustvarjalno delo so pod vodstvom raznih režiserjev označevali raznoliki gledališki žanri, v zadnjih letih celo kriminalke, ki niso ravno običajne na slovenskih poklicnih, kaj šele ljubiteljskih odrih. Ob letošnjem odrskem poklonu ljubiteljem gledališke umetnosti se je odločila za rahel zasuk. Od meseca marca se igralci, Manuel Pintar, Adrijana Korsič, Liliana Terpin, Jan Leopoli, Jasmin Kovic, Matej Pintar, - med njimi sta tudi debitanta -, zgledno in natančno pripravljajo na premierno uprizoritev lahkotne enourne veseloigre komedijske zvrsti Povsem navaden dež avtorja Klause Sandlerja v prevodu Leva Detele. Režijsko jih tokrat mimo postavitvenih pasti varno in gotovo vodi Franko Žerjal, ki ga dobro poznamo kot igralca, umetnika, grafičnega oblikovalca in ne nazadnje kot režiserja-mentorja več gledaliških skupin. Tudi števerjanska Dramska družina je v osemdesetih letih okusila uspeh pod njegovo izkušeno roko. Letos je prav njemu spet zaupala režijske vaje. V zelo kratkem času in maloštevilnih študijskih večerih - v dobrih dveh mesecih in manj kot dvajsetih vajah -, so se igralci, po režiserjevih besedah prizadevno, spoprijeli z enodejanko sodobnejše, za števerjanski oder neobičajne vsebine. Prizorišče dogajanja je v počitniški hišici, prestavljeni v slikovit kraj naših Brd. V njej si živčen profesor obeta preživeti nekaj mirnih dni s svojo družino. Toda dež in streha, ki neusmiljeno pušča, mu prekrizata upe in načrte. Kako se bo vse skupaj izteklo, naj gledalci razberejo iz premierne uprizoritve, ki bo v nedeljo, 9. t. m., ob 17.30 v Sedejevem domu v Števerjanu.

IK

Prosvetno društvo Rupa-Peč Pogovor s predsednikom Ivom Kovicem

Res uspešen letošnji Praznik frtalje in priprave na 70-letnico zbora

K temu, da je bil tridnevni goriški praznik bolj uspešen in prijazen, so gotovo pripomogli tudi prizadevniki in neutrudni člani prosvetnega društva Rupa-Peč, ki so 30. aprila, 1. in 2. maja imeli v mestnem parku na Korzu Verdi z enogastronomskimi dobrotami in dobro voljo založen šank. Tradicionalni Praznik frtalje, ki vsako leto poteka ob 1. maju, se je namreč začel prejšnjo nedeljo, 25. aprila; ob zgodovinski slovesnosti vstopa Slovenije v Evropsko unijo pa se nadaljeval v goriškem središču. Naj povečmo, da se društvo mrzlično pripravlja še na drug pomemben dogodek: 16. maja bo namreč istoimenski zbor s samostojnim koncertom obeležil 70-letnico delovanja. O obeh pobudah smo se v večernih urah 2. maja pogovorili z dolgoletnim predsednikom zbora in društva, Ivom Kovicem.

Kako ocenjujete letošnji posebni Praznik frtalje? Ko smo pred nekaj meseci pripravljali naš praznik, nam je bilo jasno, da moramo narediti kaj posebnega, saj te dni je bila vsa pozornost posvečena Goriči. Pomislili smo, da bi ga naredili malo v Rupi, malo v Gorici, a to bi verjetno ne uspelo. Zato smo vložili prošnjo na občino, ki je našo pobudo rada sprejela, saj je bil v teh dneh napovedan obisk 15.000 ljudi. Za nami so vložili prošnjo tudi Štandrežci, tako da smo lepo pogostili goste. V nedeljo, 25. aprila, so v Rupi nastopili otroški in mla-

Ivo Kovic (tretji z desne) v družbi prizadevnih članov društva

dinski zbori; omenjene tri dni pa smo z našim praznikom nudili širši publiki frtaljo, čevapčiče in klobase. Dne 30. aprila in 1. maja smo bili za šankom od 10. ure zjutraj pa vse do 3. ponoči. Smo res pošteno utrjeni in obenem srečni, saj je naša pobuda uspela bolj, kot smo pričakovali. Prvi večer v Gorici, po veliki proslavi pri Transalpini s Prodiem, so ljudje kljub grdemu vremenu navali v mestno središče opolnoči ter so jedli in pili do treh. Prvega maja prav tako: po manifestaciji sindikatov so ob uri kosila preplavili Korzo Verdi in nekaj ur smo delali 'kot sužnji', brez prestanka; zvečer smo po Bregovčevem koncertu spet doživeli velik naval. V nedeljo

so se številni zbrali pri naših mizah po zborovskem koncertu.

Kaj pa nam lahko poveste o 70-letnici zbora?

Že več časa se pripravljamo tudi na ta dogodek. Samostojni koncert bomo imeli 16. maja ob 17. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah. Ob tej priložnosti bo izšla tudi brošura, ki jo urejuje Vlado Klemše, njen izid pa bo podprla tudi Zveza slovenske katoliške prosvete. Nekaj smo že naredili pred deseti leti.

Sedemdeset let je kar nekaj... Res je. Za prve zametke zbora sta bila najbolj zaslužna dva zborovodja, najprej Janez Pavletič, po drugi vojni pa Niko Pavletič. V prvih šestdesetih letih je krmilo prevzel Zdravko

Klanjšček, ki vodi zbor še danes; vmes je opustil vodstvo zbora za leto dni, ko ga je vodil Dimitrij Rejc. Društvo Rupa-Peč je nastalo leta 1991, in to zgolj iz formalnih razlogov; ves čas prej je obstajal zbor, ki pa se ni omejeval le na petje in je bil dejansko ter je še danes pravi srž našega društvenega delovanja.

Kakšen je utrip društva danes?

Društvu predsedujem več kot 20 let in čas je, da se umaknem. Pri takem društvu je res pomembna dobra volja, pa tudi povezovanje ljudi. Imamo pridne in delavne mlade, zaradi česar se nam ni treba bati prihodnosti.

DD

Sindikalne zveze iz Italije in Slovenije pri Transalpini

Razširjena Evropa dejavnik razvoja in napredka za vse Evropejce

Okrog 25.000 italijanskih in slovenskih delavcev iz obeh sosednjih držav se je v jutranjih urah prvega maja v Gorici prvič srečalo na mogočnem zborovanju na novem skupnem trgu, kjer namesto mejne ograje stoji Vecchietov mozaik. Italijanske delavce so vodili in nato nagovorili trije vsedržavni voditelji sindikalnih zvez Guglielmo Epifani (CGIL), Savino Pezzotta (CISL) in Luigi Angeletti (UIL); ob njih so bili prisotni tudi goriški župan Brancati, predsednik pokrajinske uprave Brandolin, parlamentarca Budin in Maran ter številni drugi krajevni upravitelji iz vse dežele. Med voditelji slovenskih sindikalistov sta spregovorila Boris Mazalin (Sindikalna konfederacija 90), Dušan Semolič (Svobodni sindikati Slovenije). Vsi so enoglasno poudarili, da predstavlja nova evropska širitev zahtevne izzive, saj ni več meje za pretok blaga in kapitala, ljudje pa bodo morali na mejnih prehodih

Foto DPD

še vedno kazati osebne dokumente. Tržišča se torej širijo, z njimi pa se morajo širiti tudi pravice za delavce. Trije italijanski voditelji so poudarili, da gre za zgodovinski dogodek, ko se je uresničil velik sen; ponosni na številne slovenske in italijanske zastave so poudarili, da bo širša Evropa gotovo prinesla več razvoja in priložnosti za "stare" in "nove" Evropejce.

IGRAČE, ARTIKLI ZA OTROŠKO DOBO

dr. Walter S. Blasig

Pridite nas obiskat!

GORICA, Ul. Morelli 41/B
tel. 0481 33504

MARKET S. ANDREA

ŠTANDREŽ, Ul. San Michele 184

expert
LA GRANDE INSEGNA EUROPEA

• GOSPODINJSKI STROJI: Ul. Crispi 15, tel. 0481 535471 - 531937
faks 0481 532268

e-mail: riavezradio@riavezradio.191.it

p.iva: 00475540316

• GOSPODINJSKI STROJI ZA VGRADITEV: Ul. Monache 17, tel. 0481 531937

RIAVEZ RADIO

• ELEKTRONIKA:
Ul. Mazzini 1
tel. 0481 535340 - 531937
faks 0481 537919

Obvestila

Romanje v Medjugorje. Vabimo vas na to romanje od 28. do vključno 31. maja letos. Odhod iz Rožne Doline pri mejnem prehodu pri Rdeči hiši. Obiskali bomo romarske poti: Križevce, hrib prikazovanja, svetišče in druge zanimivosti. Prijava pri g. Darku Durciku, tel. 0481 882395 ali 0481 32121, in pri župniku g. Jožetu Markuži, tel. 040 229166. Vpisovanje se začne takoj in se zaključuje z zasedbo mest v avtobusu. Ob vpisu se plača celotna cena romanja 86,00 evrov. Za potovanje zadostuje veljavna osebna izkaznica za tujino.

Dramska družina F.B. Sedej iz Števerjana vabi na veseloigro Klause Sandlerja Povsem navaden dež (prevod Lev Detela, režija Franko Žerjal), ki bo v nedeljo, 9. maja, ob 16.30 v Sedejevem domu.

Vokalna skupina Vinika praznuje 10. pomlad. Članice vas vabijo, da se jim pridružite

na jubilejnim koncertu, ki bo v soboto, 8. maja, ob 20. uri na gradu Dobrovo. Sprehodite se z glasbo skozi utrinke desetih pomladi.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 7. maja do 13. maja 2004)

Petek, 7. maja (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni desert iz diskoteke 103. - Šopek narodnih viž. - Zborovski kotiček. - Obvestila.

Ponedeljek, 10. maja (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

Torek, 11. maja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 12. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Raj v Volčjem potoku. - Izbor melodij.

Četrtek, 13. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

ŽUPNIJSKO OBČESTVO SV. FLORIJANA IN
MARIE POMOČNICE V ŠTEVERJANU

bo obhajalo

1700-LETNICO MUČENIŠKE SMRTI SVOJEGA ZAVETNIKA SV. FLORIJANA

Slovesna maša, ki jo bo daroval g. nadškof msgr. Dino De Antoni, bo v nedeljo, 9. maja, ob 19. uri v župnijski cerkvi v Števerjanu.

Častilci sv. Florijana in prijatelji Števerjana prisrčno vabljeni.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

sklicuje

REDNI OBČNI ZBOR,

ki bo v torek, 11. maja 2004, ob 20.30

v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KULTURNE DEJAVNOSTI
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

NAŠA POMLAD 2004

ZAKLJUČNA REVIIJA OTROŠKIH IN MLADINSKIH
PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

Sobota, 15. maja 2004, ob 17. uri

NASTOPAJO: otroški zbor Veseljaki iz Doberdoba, otroški zbor OŠ Milojke Štrukelj iz Nove Gorice, mladinski zbor OŠ Franceta Bevka iz Tolmina, mladinski zbor OŠ Dragottina Ketteja iz Ilirske Bistrice, mladinski zbor Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice, mladinski zbor OŠ Antona Šibela iz Komna, mladinski zbor Vesela pomlad z Opčin, dekliški zbor Kraški slavček iz Nabrežine, dekliški zbor ZKD iz Nove Gorice in mladinski zbor Škofijske gimnazije iz Vipave.

Naj goriški mlaj 2004

Na letošnje tekmovanje za najlepši mlaj na Goriškem se je že prijavilo 40 vasi iz Slovenije in naše pokrajine. Rumitrski jus prireja tekmovanje v sodelovanju s časopisi Goriška, Primorski dnevnik in Novi glas, z Radiom Robin, s televizijo Vitel ter s pomočjo Goriškega muzeja. Prireditelji so povedali, da je komisija že videla polovico prijavljenih mlajev, v soboto, 8. maja, pa si bo ogledala še preostale. Zaključna prireditev bo v Dragovici (Grgarske ravne - Bate) v soboto, 15. maja, ob 20. uri, ko bodo tudi predvajali diapozitive vseh mlajev, ki sodelujejo na tekmovanju. Predsednik ocenjevalne komisije je direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič, ki je po poklicu etnolog in je bil z Rumitarji tudi med pobudniki tekmovanja za najlepši, najvišji in najsrečnejši mlaj, tega bodo seveda naključno izžrebali. Podjetje MIP, pekarna Cotič iz Sovodenj in organizatorji bodo nagrajenim mlajem podarili pršute, pecivo in pletenke vina. V ocenjevalni komisiji so še Oskar Pavletič, Pavel Medvešček, Arturo Bresciani, Zdenko Vogrič in Ivo Saksida. Če bi morda še katera vas, ki je postavila mlaj, hotela sodelovati, naj pokliče na telefonsko številko 338 5076534 ali pa na 00396 41 528922.

"Evropa je naša in mi smo del Evrope"

Vsakdanjik se je začel...

Goriški praznik ob prihodu domovine Slovenije v Evropsko unijo je bil "medijsko izjemno dobro pokrit", kot se v zagonu reče številni prisotnosti časnikarjev, fotografov, televizijskih snemalcev in tistih, ki delamo v sredstvih javnega obveščanja.

Na slovesnost na trgu pred Svetogorsko železniško postajo se je prijavilo 541 časnikarjev z vsega sveta, polovica jih je bila iz Slovenije, polovica iz Italije in drugih delov sveta. Niso prišli vsi, ki so prosili za akreditacijo, a bilo nas je dovolj, da smo v tiskovni središču, lepo urejenem belem šotoru tik za odrom za kamere na trgu, lahko zares doživeli utrip "velikega dogodka".

Gorica je torej doživela svoj trenutek medijske slave, posebno v časnikih; italijanska televizija jo je le sramežljivo pokazala, a že dva dni kasneje je bilo povsem drugače. Na prazniku pesmi in besede V Gorici sem... smo bili ponovno isti, isti časnikarji, ki smo v Gorici vedno povsod: predstavniki krajevnih časopisov z obeh strani meje, lokalnih televizijskih postaj in slovenske televizijske hiše RAJ, saj se italijanskemu RAJ delu ni mu sedeti ni delo vredno dogodka niti zabeležiti...

Vsakdanjik se je torej začel prej, kot smo mislili, da se bo.

Mirko Brulc, župan mestne občine Nova Gorica:

Še posebej sem ponosen na to, da sem občan Mestne občine Nova Gorica. Tu živijo ljudje, ki se zavedajo, da nova realnost v Evropski uniji ne prinaša samo prednosti, ampak tudi mnoge stranske učinke. Vseeno to prelomnico jemljemo kot izziv in ne kot razlog za zaskrbljenost. Imamo vizijo razvoja in Novo Gorico vidimo kot povezovni element med vzhodom in zahodom, kot stično točko, ki povezuje različna gospodarstva, različne kulture in različne ljudi. Svojo optimistično noto opiram na dosedanje izkušnje, saj naša navezanost na Evropo, preko čezmejnega sodelovanja in z veliko pomočjo slovenske manjšine v Italiji, ni od včeraj.

Veselim se novih priložnosti, novih doživetij in novih preizkušenj (...). Kot občan in župan te občine bom storil vse, da naboj odprte in partnersko usmerjene skupnosti s pridom izkoristimo in v novi združbi, med novimi prijatelji, žanjemo še več uspehov in dosegov.

Uradni nagovor predsednika evropske komisije

Romano Prodi: "Moč in pravo"

Gospo in gospodje, naša ideja o Evropi se je rodila v letih po razpadu Rimskega imperija, rasla je v politični in intelektualni tradiciji celine skozi ves srednji vek in se na žalost stoletja napajala z nestrpnostjo, osvajanjem in vojnami. Naša zgodba je doživljala velike preobrate, vendar pa je ta ideja o Evropi in o takšni obliki urejanja odnosov med državami ostala nespremenjena vse do današnjih dni.

Po drugi svetovni vojni so Evropejci domeli, da je treba obrniti stran v knjigi zgodovine. Pol stoletja je tega, kar so naši očetje – ustanovitelj Evrope, na celini, razdeljeni po vojnah in sovražstvu, zaseli seme, ki ga pred tem še nihče ni videl. Njihov politični predlog in ideal združitve sta se v zgodovini pojavila

kot popolna novost.

V letih, ki so sledila, je izgradnja združene Evrope dokazala, da je odnose med državami mogoče urejati z močjo prava in ne s pravom moči. Zdržen in nepretrgan napredek evropskega združevanja je bil kakor rast drevesa, ki zdaj mogočno širi svoje veje in poganja korenine v našo kolektivno zavest.

V teh petdesetih letih je naša zamisel združevanja pokazala izjemno privlačno moč, ki se je nezadržno širila v sosednje države. Danes smo priča peti in največji širitvi v zgodovini Unije in prepričan sem, da ne bo poslednja. Pridružile se nam bodo še druge države in drugi evropski narodi, vse dokler ne bo naša celina združena v miru in demokraciji.

V zavetje našega skupnega drevesa pa je položena, kot sem že omenil, mirna moč prava. Kaj to pomeni? - Pomeni mir in dialog, ki ga nujno

"Prosimo, močno želimo, hočemo podporo Italije, Slovenije in Evrope, zato da bomo končno presegli nekdanjo razdeljenost in vse zamere iz preteklosti, ki jih hočemo absolutno pozabiti, jih zbrisati, in ki jih danes končno lahko presežemo z dostojanstvom in spoštovanjem do vseh, predvsem pa do nas samih." (Brancati)

Goriški in novogoriški župan Odlomki iz nagovorov na skupnem trgu 30. aprila zvečer

"To je naša nova zemlja, to je naša nova kultura"

li med hišami in ki je še pred nekaj meseci delila ta trg na dve polovici; danes pa sta oba naroda tu skupaj na srečanju, ki ga je doletela Evropa. Od tistih tragičnih dni pa do danes sem imel tudi srečo, da sem lahko videl, kako sta se mesto in to ozemlje spremenila (...).

Z mano se danes veselijo vsi tisti, ki so med prvimi zaznali in že tedaj predvideli prihodnost Goriškega v dialogu in odprtem

svočanju narodov in kultur. V mislih imam nekatere delavce v sindikatih, italijanska kulturna društva, razna slovenska združenja v Gorici, nekatere izmed županov tega mesta in seveda je tu še Darko Bratina, za čigar besede se zdi, kot bi bile napisane danes: "Nekega kraja," je rekel, "ni mogoče uničiti. Možno ga je skriti, prikriti, nikakor pa ne zadržati."

Na tej zemlji, o kateri naši škofje pravijo, da "je videla preveč krvi, ki so jo povzročili pritiški, nasilje, vojne in grozodejstva samo zato, da to ne bi postalo mesto razcveta nove kulture", hočemo prebivalci Gorice in Nove Gorice danes povedati: to je naša nova zemlja, to je naša nova kultura in naša nova zgodovina. Prosimo, močno želimo, hočemo podporo Italije, Slovenije in Evrope, zato da bomo končno presegli nekdanjo razdeljenost in vse zamere iz preteklosti, ki jih hočemo absolutno pozabiti, jih zbrisati, in ki jih danes končno lahko presežemo z dostojanstvom in spoštovanjem do vseh, predvsem pa do nas samih.

Danes sem tu, ker so tako hoteli Goričani. V mestu, ki je bilo pogostokrat preveč zaprti in se je preveč upogibalo pod bolečo in težko preteklostjo, so zaprosili za novo možnost solidarnosti, miru, bratstva in priznavanja identitete in to skupne identitete. To so zaprosili Evropo. Samo tako sta obe Gorici lahko postali simbol celotnega procesa evropske integracije: simbol, ki ga vaša prisotnost potrjuje in mu daje čast. Ta simbol sega preko zidu, ki ga nocoj metaforično rušimo: dve skupnosti - in z njima dve kulturi, dve ljudstvi, dva jezika - sta se odločili dvigniti raven dialoga in sodelovanja (...).

Za vse to bom vselej hvaležen svojima kolegoma - županu Nove Gorice Mirku Brulcu in županu Šempetra Draganu Valenčiču, ki kljub vrsti težav, premaganih s skupnimi močmi, nista nikoli izgubila poguma in sta vseskozi z globokim prepričanjem ter konkretno pomočjo podpirala naš skupni projekt (...).

Te sanje, to resnično polagam danes spet v vaše roke, Goričani in Goričani. Prepričan sem, da bo tisti, ki pride za menoj, znal nadaljevati to pot sožitja in združevanja, pot miru in upanja, pot Evrope.

In zgodila se je noč, ko nam je bilo ponovno dovoljeno sanjati. Ko so otroci, evropski otroci, ki jim je predsednik slovenskega DZ Pahor le nekaj minut pred polnočjo namenil prsčen poljubček za lepe sanje, že zdavnaj zatisnili trudne veke in zaspali v nov dan, v novo Evropo. Nekateri pa so kljub temu zadržali in se opolnoči prvi radostno spustili na komaj odkriti mozaik združenih Goric. Slovenija je tako s svojimi najmlajšimi državljani vstopila na prag tiste, ki so bili krivi, da so njihov dežnik uporabljali kot naslonjalo za svoje.

Po 22. uri, ko je večer pod vodstvom igralk Polone Juh in televizijskega voditelja Alessandra Cecchi Paoneja stopal v živo, se je na sicer manjšem delu trga, namenjenem navadnim državljanom, kar tlo ljudi, tako da je bil vsak poskus premikanja dejansko nemogoč. Zaradi prenatrpanosti se je marsikdo odločil, da bo raje zapustil prizorišče proslave - novi trg - in se pomaknil v ozadje, na ulico, ki je povezovala trg Transalpino z Gorico. Tam je bil nameščen ekran, ki je omogočal vsem boljše

doživljali samo s pomočjo fantazije. Na račun dežnikov in njihovih lastnikov je bilo izrečnih kar nekaj pikrih. Par srednjih let, ki je stal slabih 20 cm stran od mene, se je puntal s sosed, ki so bili krivi, da so njihov dežnik uporabljali kot naslonjalo za svoje. Po 22. uri, ko je večer pod vodstvom igralk Polone Juh in televizijskega voditelja Alessandra Cecchi Paoneja stopal v živo, se je na sicer manjšem delu trga, namenjenem navadnim državljanom, kar tlo ljudi, tako da je bil vsak poskus premikanja dejansko nemogoč. Zaradi prenatrpanosti se je marsikdo odločil, da bo raje zapustil prizorišče proslave - novi trg - in se pomaknil v ozadje, na ulico, ki je povezovala trg Transalpino z Gorico. Tam je bil nameščen ekran, ki je omogočal vsem boljše

Nagovor predsednika vlade Republike Slovenije Antona Ropa

"Evropa, dobrodošla med nami! Dobrodošla v Sloveniji!"

Slovenke in Slovenci, drage državljanke in državljani, sosede in sosedi, dragi gostje!

Še malo in rekli bomo lahko: dragi Evropejci! Ta noč, ki je noč odštevanja, noč razgrinjanj ur in vse bolj noč nestrpnih minut, bo po napetih zadnjih sekundah prešla v splošno veselje. Rodila se bo nova Evropa in pričakali jo bomo v najuglednejši družbi. Z nami je naš veliki prijatelj predsednik Evropske komisije, ki si je za ta veliki dogodek izbral prav Slovenijo. Dragi Romano, dobrodošel med nami.

Spoštovani, meje, ki so nas do danes delile, bodo vse bolj same se meje v spominu in glavah. Meja, tu v Gorici in Novi Gorici, je bila še toliko bolj boleča, saj je razdelila mesto in nje ne prebivalce. Šla je dobesedno čez dvorišča in grobišča in, da, tudi čez posamične grobove. Morda je prav zaradi teh absurdov postajala vse bolj nevidna. Vse bolj samo nekakšna fizična pomota, ki je ljudje sčasoma ni so jemali več tako smrtno resno kot drugod po Evropi, a bila je še

vedno meja, še vedno je ločevala in predstavljala je pregrado. V združeno Evropo ne prihajamo tako zlahka; za to je bilo potrebno veliko napora, dela, tudi znoja in še več znanja. A danes smo tu, pripravljeni, da zaživimo v Uniji z novo, pozitivno energijo, s svežino, da dopolnimo projekt, ki je staro celino povezal, okrepil in ji narisal možnost novega vzpona. Bogati z izkušnjami gremo Evropejci v novo zavezo vrednot, spoštovanja človekovih pravic, svobode in demokracije. Evropa želi biti območje stabilnosti in varnosti. Skupaj jo bomo ustvarjali s sodelovanjem, solidarnostjo, strpnostjo in razvojem.

Evropsko načelo je načelo sodelovanja, miru, pa tudi odprtosti za nove izzive, konkurenčnosti in znanje. Socialni spomin iz preteklosti obeta vse to podložiti s temeljno varnostjo eksistence, skušnjava vojne pa povzdiguje mir in spoštovanje razlik v vrhovno vrednoto. Slovenci in Slovenci! In še posebej Primorci, ki ste na tem prepihu doživljali, da so se meje premikale skoraj tako vsak-

danje, kot da so kretnice, ki jih po dnevnih potrebi premika dežurna zgodovina! Nocoj se po svoji volji in večinski plebiscitarni odločitvi odpovedujemo pregradam, ki so nas ločevale, a na nek način tudi varovale. Evropa je naša in mi smo del Evrope.

Prišli smo vanjo samozavestni in enakovredni, s kulturno in narodno identiteto, z organizirano državo in sistemi, ki omogočajo in morajo omogočati blaginjo, znanje in prosperiteto. V ozračju skupne varnosti in medsebojnega zaupanja se nadejamo vse to množiti kot skupno evropsko bogastvo.

Verjamemo, da bomo ljudstva Evrope z novo energijo izboljšala ne le našo celino, ampak tudi svet. Naša izkušnja je bridkejša od mnogih drugih, a zato modrejša; naša energija je sveža in nova, komaj rojena, in zato bolj prostodušna in bolj polna vere v dober izid. Evropa se pomlajuje in mi smo nocoj del njene mladosti.

Dragi sosedje! Po vseh ranah, ki smo si jih prizadejali v preteklosti, po sporih, ki so nas ločevali,

po politikah, ki so nas pošiljale drugemu nad drugega, je prišel trenutek za sožitje. Sobivanje v Evropi je priložnost za odkrito politiko in dokončno odpravo nezaupanja. Je tudi zahteva po avtohtoni obliki multikulturalnosti na teh prostori, ki se ji reče sožitje manjšin z večinskim narodom in sožitje identitet različnih naci. Fizična pregrada med nami je padla. Nekatere pregrade nezaupanja in previdnosti morda še nekaj časa ostanejo, a prepričan sem, da za besedami, mislimi in dejanji ni resentimentov, ne za-

kulture. Bregovičeva evropskost, ki bi ji bolj rekle svetovljanost, izhaja iz njegovih številnih življenjskih izkušenj: življenja v stari Jugoslaviji, selitve v ZDA in sodelovanja s Kusturico, ločitve od velikega filmskega mojstra, in vzporedno nadvse uspešne glasbene kariere.

V Gorico je sarajevski glasbenik s seboj pripeljal ansambel Wedding and funeral. Prepovedu tgu pred Severno postajo je Bregović ponudil izseke iz svojega neomejenega umetniškega opusa. Predelavam verskih napevov iz krščanske in predvsem pravoslavne tradicije je svojstveno obliko dal pevske duet globokih glasov moškega zbora z izvrstnimi basistami in tenki, a močnimi in trdnimi glasovi treh bolgarskih solistik. Meditativni trenutki, ki so v spomin poslušalcev priklicali gričevnate planote na južnem Balkanu in preprosto življenje tamkajšnjih ljudi skozi najbolj pomenljive verske obrede (naj si bo to pogrebne ali meditativne molitve), so pokazali na izredno umetniško dovršenost ansambla. Žal so ta del bolj oddaljeni poslušalci težje spremljali zaradi številčnosti in hrupnosti množice na trgu.

Drugi vidik Bregovičevega koncerta so seveda bili napevi za radostne trenutke, napevi "za poroke". V ospredje so stopila trobila in bobni. Večeru so vdahnili svojevrsten ritem in zvok, značilen za romsko, srbsko, bolgarsko in bosansko glasbo, ki se pri Bregoviću medsebojno prepletajo. Življenjskost in temperamentnost, ki so ju iz sebe spravljala trobila, sta na noge dvignili večstoglasno množico, ki si je prepevala znane motive ali odkrivala še nepoznane glasbene zakladnice, oddaljeno le nekaj sto kilometrov od nas. Večer je doživel dva viška, ko je Bregovićev ansambel zaigral dva izmed najbolj poznanih hitov sarajevskega glasbenika. *Mesečina* in *Kalashnikov* sta v večeru brez meje odmevala kot himni, s katerimi si je sarajevski glasbeni mojster pridobil goriško občinstvo.

Temperament in meditacija sarajevskega mojstra

Na evropsko modro osvetljen prazen oder je ob sklepu prvega dela koncerta oblečen v bele hlače, belo srajco in beli suknjič stopil glavni junak večera, Goran Bregović. V tej prispodobli je zapaden lik glasbenika, ki je nadvse evropski, čeprav se je njegova domovina komaj izvekle iz vojneve pekle in sozanjo evropska vrata še trdno zaklenjena. Glasbeni umetnik iz Sarajeva s tremi potnimi listi (hrvaškimi, srbskimi in bosanskimi) preživlja šest mesecev letno v Parizu, centru evropske

Andrej Černič

AC

Kratke

Štirjezični napis na pročelju stavbe deželnega sveta

Večjezična stvarnost naše dežele je končno prišla tudi simbolno

Foto IG

let. Za tak napis so si že prizadevali člani društva Edinost in tudi slovenski svetniki, ki so sedeli v deželnem svetu.

Projekt Uganda

Konkretna pomoč potrebnim otrokom

Jadranski zavod združenega sveta iz Devina je nedeljo, 25. aprila, priredil solidarnostni popoldan, da bi lahko z neposredno človekoljubno akcijo pomagali otrokom, ki živijo v hudih okoliščinah v begunskem taborišču Robidire v Ugandi. Številno občinstvo si je lahko ogledalo pisane stojnice, ki so jih dijaki Zavoda postavili na vrtu zavoda, ki se je tisti dan priložnostno spremenil v sejem. Na stojnicah so bile na prodaj najrazličnejše jedi, pa tudi številne ponudbe (aromaterapija, masaža rok). Zanimivi so pa bili obrtniški izdelki, ki so jih naredili v begunskem taborišču Robidire. Da bi te izdelke prodajali na italijanskem trgu, je nastala zadruga, pri kateri so aktivni nekateri prostovoljci in skupina obrtnic.

Slovenci, ki so prispevali k razvoju evropske kulture

Skerkov Umetnostni in kulturni center v Trnovci je v zadnjem času postal dragoceno prizorišče, v katerem se slovenska kulturna stvarnost predstavlja italijanski javnosti. Že pred tednom smo poročali o bogatem simpoziju, ki je skušal italijanskemu občinstvu prikazati raznolika področja slovenske kulture in tehnike. V četrtek, 29. aprila, pa je potekala predstavitev knjige Gli sloveni in Europa – Slovenci v Evropi, prav tako namenjena italijanskemu bralcu. Knjiga sloni na bogatem fotografskem arhivu in življenjepisih tistih slovenskih osebnosti, ki so na različnih področjih (sociologiji, glasbi, medicini, likovni umetnosti, filmu, letalstvu, znanosti, filozofiji, književnosti, športu, alpinizmu) prispevali k razvoju slovenske in predvsem evropske kulture. Poleg šestdeset tovrstnih portretov predstavlja publikacija še ducat najpomembnejših slovenskih kulturnih in znanstvenih ustanov. Vse to sledi zgodovinskemu uvodu, ki je nastal izpod peresa prof. Jožeta Pirjevca.

Peterlinova dvorana

Predstavitve knjige Sence nad oazo sožitja

Ali smo Slovenci manjšinci tudi na slovenskih tleh? To bi se lahko vprašali, ko bi se poglobili v novo knjigo istrskega publicista Milana Gregoriča Sence nad oazo sožitja. Gregorič (ki je med drugim tudi sodelavec našega tednika) je bil v ponedeljek, 26. aprila, gost že tradicionalnih večerov DSI. Avtorja in knjigo je predstavil prof. Jože Pirjavec. Besede gosta DSI pa so odražale odločen, sicer pravičen odnos do

Foto JMP

zagonetnega problema italijanke manjšine, ki ga je v knjigi obravnaval z vidika najrazličnejših norm in izvajanja le-teh, ki jih predpisuje "sedanja, koraj monumentalna, manjšinska zaščitna zakonodaja". V svoji zadnji publikaciji se Gregorič pogloblja tudi v številne sporne in neprijazne politične izbire Unije Italijanov zadnjih let, v katerih ima znatno vlogo tudi skrajna tržaška desnica, delujoča znotraj Ljudske univerze, ki je skušala zrušiti kadre UI, da bi na ta način uresničevala "svoje revanšistične načrte." Slovenska država se je v taki situaciji znašla na precej kočljivem položaju, saj je bila Ljubljana "včasih bolj šibka kot italijanska manjšina", ki je za seboj imela močno matico. Vsekakor je bila Grgoričeva knjiga deležna precejšnjega zanimanja osrednjih slovenskih medijev, kar priča, da se začenja javnost zanimati za vedno odprta vprašanja jugozahodnega slovenskega področja.

Nabrežina / Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo

Stare poti – Nove vezi, v duhu sodelovnja brez meja

Kras kot enotni kulturni prostor; kraško področje kot kraj prisrčnih ljudi, katerim kultura pomeni zagon za podiranje meje, ki je predolgo delila prostor, ki sta ga od nekdaj združevala enaka geološka podoba in značaj njenih prebivalcev.

Ti ljudje so nosilci pomembnega dogodka, ki se v tržaški pokrajini odvija ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Pobudniki manifestacije Stare poti – Nove vezi, ki se je pričela prejšnjo nedeljo, 2. maja, in bo trajala do ponedeljka, 10. maja, so za ta projekt računali le na lastno dobro voljo in se posluževali skopih sredstev, ki so jih posredovali Ministrstvo za zunanje zadeve RS – Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zadruga kraška banka in v manjši meri zamejski krovni organizaciji SKGZ in SSO, ki sta s prejšnjima dvema ustanovama tudi sami pokrovitelji čezmejne (vendar ta izraz je menda že zastarela...) kulturne srečanja.

Foto Kroma

Znano je, da sta bili tako tržaška pokrajina in občina precej hladni do vstopa Slovenije v Evropsko unijo in raje namenili več pozornosti shodu alpincev in petdesetletnici priključitve Trsta Italiji. Precej kritičen je bil predstavnik SKGZ Igor Gabrovec na predstavitveni tiskovni konferenci, ki je potekala v četrtek, 29. aprila, v dvorani Igo Gruden v Nabrežini. "Nekateri politični krogi vidijo v vstopu Slovenije v evropsko družino povod za nove probleme (konkuren-

ca, itd.)", je povedal Gabrovec, tako da je Trst v zadnjih časih raje ovit v italijansko trobojnico kot pa v skupno evropsko zastavo. Kakorkoli že, je pobuda naletela na izreden odziv številnih kulturnih društev tako na tržaškem Krasu kot na Komenskem. Kot je na tiskovnem srečanju poudarila osrednja koordinatorka projekta prof. Vera Tuta Ban, "pri tej pobudi sodeluje veliko posameznikov, ljubiteljskih kulturnih delavcev pa tudi profesionalcev in vsi delamo zastonj,

iz veselja, da bodo odslej naše vasi vedno bolj povezane, da bodo normalno sodelovale v vsem, tudi v gospodarstvu, športu, kulturi, šolstvu". Začetna ideja je nastala med slovenskimi društvi v devinsko-nabrežinski občini, nato so zamejci povabili zraven še komenske partnerje in doživeli navdušen pristanek, tako da je pri kulturnem načrtu sodelujočih kar sedemindvajset društev, ki tako ali drugače sodelujejo pri vseh prireditvah. Spored manifestacij smo v našem tedniku že objavili. Naj se osredotočimo le na osrednjo proslavo, ki bo v nedeljo, 9. maja, v Praprotnu ob 16. uri, ko bo spreved krenil od mejnega prehoda Šempolaj – Gornjansko do prireditvenega prostora. Na srečanju bodo sodelovali pevci desetih zborov in skupin od Devina do Sežane, godbi iz Nabrežine in Komna, recitatorji Miranda Caharija, Bogdana Bratuž in Anton Petje. Pozdravna nagovora bo sta imela devinsko-nabrežinski župan Giorgio Ret in župan občine Komen Uroš Slamič.

IG

Občni zbor v ponedeljek, 26. aprila, v Zgoniku

Zadruga kraška banka v novo obdobje s solidno dejavnostjo

Foto Kroma

V zgornjem športnem centru je v ponedeljek, 26. aprila, potekal občni zbor Zadruge kraške banke. Podatki o lanskem poslovanju, ki jih je številnemu občinstvu podal predsednik bančne ustanove Dragotin Danev, so res spodbudni: kažejo namreč na pozitivni trend, ki ga je ZKB ubrala tako na področju poslovanja kot tudi v zvezi z vedno novimi izzivi, ka-

terim gre banka naproti v vedno bolj specializiranem tržišču, za kar je potrebno nenehno izobraževanje njenih kadrov. Za izobraževanje zaposlenih je torej banka lani vložila veliko moči in z velikim navdušenjem pričakuje odprtje (lokacija bo v kratkem izbrana) nove podružnice, sedme po vrsti.

Upravni odbor je v prvem delu svojega poročila namenil pozor-

nost gospodarskim težnjam tako širom po svetu kot tudi po Evropi in Italiji. Število članov ZKB je lani naraslo na 1245 (v zadrugo je vstopilo 61 novih članov) in poslovanje s temi je lani naraslo za 6%. Podatki o skupno zaupanih sredstvih kažejo, da so se lani povečali za 7% na 13,6 milijona evrov. Če je bruto dobiček rednega poslovanja leta 2002 znašal 2,299 milijona

evrov, se je lani povečal na 2,533 milijona evrov; čisti poslovni dobiček za leto 2003 je znašal 2,158 milijona evrov (3,3% več kot leta 2002). Tudi poslovanje z majhnimi in srednjevelikimi podjetji je leta 2003 znatno naraslo. ZKB se je torej izkazala kot pomemben partner za sistem tovrstnega podjetništva v tržaški pokrajini, saj je v ta namen banka sklenila konvencije z vsemi jamstvenimi konzorciji in s stanovskimi organizacijami, med katerimi sta tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje in Kmečka zveza.

Zadruga kraška banka je bila že od nekdaj zelo aktiven dejavnik pri podpiranju socialnih aktivnosti. Lani je za številne sponzorizacije namenila 264.000 evrov; s temi sredstvi je podprla 191 pobud na socialnem področju.

Kot je predlagal upravni odbor, je občni zbor potrdil, da se lanske poslovni dobiček skoraj v celoti prenese v redno zakonsko rezervo: to bo še bolj utrdilo premoženje banke. Kot zadnje so na občnem zboru izvolili še štiri odbornike. V bistvu so potrdili dosedanje Dragotina Daneva, Sergia Stancicha, Adriana Kovacica in Borisa Zidariča. Novo izvoljeni odbor si bo v kratkem porazdelil funkcije in imenoval novega predsednika in podpredsednika.

V Peterlinovi dvorani v soboto, 17. aprila

Nasvidenje, palček Pripovedovalček!

V soboto, 17. aprila, se je v Peterlinovi dvorani zbrala skupina otrok, ki so se želeli posloviti od knjižnega prijatelja, duše pravljicnih popoldnevov. Projekt palček Pripovedovalček in njegovi prijatelji so si zamislili člani Radijskega odra, izvedli pa so ga v sodelovanju s študijskim centrom Melanie Klein in pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. Zadnje, šesto srečanje iz niza mesečnih bralnih uric je v glavnem sledilo običajnemu

programu, ki so mu organizatorji dodali nekatere vsebinske spremembe. Malčki so tokrat lahko prisluhnili kar dvema pravljicama, in sicer eni o veverički in drugi o zajčku. Nato pa so se preizkusili še v nenavadnem lovu na zaklad oz. motorični poti, ki je šla skozi mehek tunel, preko mostička, med obroči in po pisanih stopinjah, ter jih vodila do končne nagrade: vrečke čokoladnih jajčk. Mali obiskovalci so se od novembra do aprila bolj in bolj navezali na mehko lutko, ki

Foto Kroma

jih je sprejemala, se z njimi prijazno pogovarjala in veselo prepevala, saj je s svojo zanimivo pojavo pritegnila tudi najmlajše, da so ji pozorno sledili. Simpatični možičel je od vsega začetka skušal izpolniti svoje poslanstvo, t.j. po-

sredovati svojim gostom ljubezen do lepe besede. Njihovim staršem je zato priporočal, da jim radi berejo zgodbe, ki pozitivno vplivajo na otrokov razvoj, saj malčki v njih spoznavajo nove izraze in povedi, zraven pa urijo še koncentracijo in razvijajo domisljijo. Nežna figura gozdnega palčka, izkušeni bralci in otrokom primerne ustvarjalne delavnice so se izkazale za učinkovite sestavine recepta, ki je v prostore v ulici Donizetti 3 privabil veliko malih gostov in bi ga veljalo ponoviti v naslednji sezoni.

AL

PEČ NA DRVA

Pizzeria - Gostilna - Bar

"VETO"

Nada Debenjak s.n.c

ZAPRTO OB TORKIH

OPČINE - Proseška ulica 35

tel. 040 211629

Širitev Evropske unije / Romano Prodi na obisku v Trstu

Enotni evropski jezik v duhu različnosti

"Jezik bodoče Evrope je tisti, ki sloni na prevajanju". S temi pomenljivimi besedami, ki jih je predsednik Evropske komisije Romano Prodi izrekel v veliki dvorani Visoke šole za tolmače in prevajalce v Trstu, bi lahko strnili smisel zgodovinskega prehoda, ki ga je bila naša matična država in Evropska unija nasploh deležna s 1. majem 2004. Ta Prodijsva misel pa vsebuje tudi iztočnice, na katerih sloni in bo slonela razširjena evropska družina. Prodi je natrpani dvorani bivšega Narodnega doma, ki je štela tako visoke goste (med katerimi so sedeli tudi slovenski deželni svetniki ter župana zgornje in repenabske občine Sardoč in Križman) kot tudi veliko število študentov Visoke šole, obrazložil pomen, ki ga prav tolmači in prevajalci imajo v okviru delovanja evropskih institucij. "Tolmači so posredniki, pravi most med kulturami in tudi različnih kultur. V delovanju evropskih ustanov obstajajo seveda delovni jeziki, a ob splošnem spoštovanju se vsi jeziki razvijajo in so vsi enakovredni", je dejal častni gost, ki si je pred srečanjem v veliki dvorani ogle-

Foto Kroma

sugli sloveni in Italia. Besede rektorja tržaške univerze Domenica Romea niso zakrivale, da je Narodni dom leta 1920 zagorel v ognju fašističnega nasilja; dekan Visoke šole David Snelling pa je izrazil svoje zadovoljstvo, da je to poslopje namenjeno izo-

mora skupno s tistim, ki pripada drugim, voditi v prihodnost. Predsednik dežele F-Jk, ki je Prodi je obisk priredila, Riccardo Illy, pa je izrekel zadovoljstvo, da je predsednik Evropske komisije obiskal Narodni dom, ki je skupno z bazovsko fojbo in Rižarno simbol trpljenja narodov, ki tu živijo.

Tako se je Prodi po prisrčnem obisku v Narodnem domu takoj podal v Rižarno in v Bazovico, kjer pa je v krajšem posegu izrecno omenil tudi štiri bazoviške slovenske antifašistične junake. Celodnevni obisk v naši deželi predsednika Prodi se je pričel z gospodarskim posvetom v gledališču Verdi, ki je nosil naslov Evropa podaljšuje korak. Za predavalniško mizo so ob Prodiu, Illyju, predstavniku vlade Antonioneju sedeli še podjetnik Mario Moretti Polegato, ustanovitelj podjetja Geox, ekonomist Renato Brunetta, in trije voditelji največjih italijanskih sindikalnih zvez Guglielmo Epifani (CGIL), Savino Pezzotta (CISL) in Luigi Angeletti (UIL). Papežev pozdrav je prinesel kardinal To-

mas Spidlik. Kardinal je dejal, da je v širitvi EU videti predvsem možnost duhovnega napredka; "le tako bo Evropa napredovala. Dihala ne bo le z dvema kriloma pljuč, vzhodnim in zahodnim svetom, temveč zaživela bo v enotnem srcu", je zaključil kardinal Spidlik.

Med simpozijem je bil govor o številnih izzivih, ki čakajo novo, razširjeno Evropo in naše področje, pa tudi o problemih, ki jih bo prvomajski dan prinesel, kot na primer moratorij na pretok delovne sile, ki bo na našem obmejnem pasu oškodoval tako slovensko delovno silo kot gospodarstvo naše dežele. Prodi je tako omejitve ocenil kot pretirano previdnost oz. kot neupravičen strah tistih, ki se bojijo invazije emigrantov z vzhoda. Rešitev problema pa je nujna.

Tudi taka vprašanja so komponente nove Evrope, ki pa jih je 30. aprila razblinilo veselje, da bomo vsaj te probleme rešili pod skupno evropsko streho.

Igor Gregori

V Narodnem domu je Prodi obiskal tudi prostore, namenjene Narodni in študijski knjižnici. Illy: tudi ta kraj spada z Rižarno in bazovsko fojbo v pot spomina. V gledališču Verdi pa je prišel do izraza velik problem moratorija na pretok delovne sile.

Foto Kroma

dal še dva simbolna prostora, s katerima lahko – vsaj za zdaj – simbolno razpolaga NSK. Tu sta ga sprejela ravnatelj NSK Milan Pahor in predsednik knjižnice Viljem Černo, ki je v slovenskem in italijanskem jeziku gostu izrekel veselje, da se NSK vrača v prostore, ki so bili nekoč namenjeni razcvetu slovenske kulture. Prodiu sta predstavnik NSK izročila tudi knjižna darila, med katerimi gre omeniti priročnik Vide Valenčič Botta e risposta

brazevanju mladih rodov pri spoznavanju različnih jezikov. Prof. Ivan Verč pa je v slovensčini izrazil pomen, ki ga je nekoč to poslopje imelo za razvoj slovenske kulture, in poudaril dejstvo, "naj se ti kulturni načrti ureničujejo tu, v Narodnem domu, tržaški univerzi, v Trstu, v deželi F-Jk in v sosednji Sloveniji: v skupnem evropskem domu". Magistrov poseg pa se je osredotočil na smotno negovanje lastne identitete in vloge spomina, ki nas

SSG-Gledališče Koper / Evropa je ena roža

Pozitivno sodelovanje gledaliških hiš

Gledališki projekt Evropa je ena sama roža, porojen po zamisli Maje Lapornik ob odgovorih, ki so jih slovenski in italijanski otroci dali na vprašanja Kaj je Evropa? Kakšen je prijatelj? Kdo je prijatelj?, uresničen pod finančnim okriljem pobude Interreg III A Phare CBC Italija - Slovenija 2000 - 2006, je v režiji Katje Pegan (z Lapornikovo soavtorico scenarija), po premierski uprizoritvi v Hrvatinah, doživel ponovitev v Kulturnem domu v Trstu v sredo, 21. aprila. Predstava je sad skupne gledališke produkcije SSG, gledališča Koper in sodelovanja

Unije Italijanov ter gledališča La Contrada v Trstu. Take porojen po zamisli Maje Lapornik ob odgovorih, ki so jih slovenski in italijanski otroci dali na vprašanja Kaj je Evropa? Kakšen je prijatelj? Kdo je prijatelj?, uresničen pod finančnim okriljem pobude Interreg III A Phare CBC Italija - Slovenija 2000 - 2006, je v režiji Katje Pegan (z Lapornikovo soavtorico scenarija), po premierski uprizoritvi v Hrvatinah, doživel ponovitev v Kulturnem domu v Trstu v sredo, 21. aprila. Predstava je sad skupne gledališke produkcije SSG, gledališča Koper in sodelovanja

Canelles, Lučka Počkaj, Boris Cavazza, Vesna Maher, Miranda Caharija), ekspresivno izredno izpovedni plesalec Siniša Bukinac, pevka Andrejka Možina, glasbenika Paolo Bembi in Štefan Bembi z glasbeno kuliso v živo ter prikupna skupinica otrok OŠ Bevk z Opčin. Predstava, pretkana z narečno in knjižno govorico, je pravzaprav zasnovana kot nekakšen ne ravno homogen mozaik iz literarnih sestavkov nekaterih naših domačih pesnikov in pisateljev in zgodb ljudskega izročila, prepletenih z glasbenimi in plesnimi utrinki. Nezahvalna, dokaj preprosta celota scenarija se kaže v nekakšnem ljudskem, čitalniškem duhu; le-tega bi verjetno z veseljem sprejel širši krog gledalcev, ki pa jih na sredini reprizi ni bilo, čeprav je bila predstava brezplačna. Brezplačen je bil tudi zajeten,

dvojezičen gledališki list-brošura, ki je izšel ob tej odski pobudi in ki vsebuje besedila iz uprizoritve, misli ustvarjalcev in domiselne odgovore učencev na zastavljena vprašanja. Iz predstave se izluči idealna podoba združene Evrope, ki naj bi bila podobna dobri gostilni; le-ta prijazno in z odprtim srcem sprejema najrazličnejše goste, ki nosijo v sebi pisane, srečne in manj srečne življenjske izkušnje ter svetle in temne zgodovinske spomine. Za vse bi morala biti dovzetna in ljubeča, morala bi postati nekako složna, spoštljivo shajališče, zbirališče različnosti, iz katerega naj se bohoti bogastvo duha. Na takih vrednotah in na vseobsegajoči ljubezni naj se gradijo temelji nove Evrope, ki jo otroška duša gleda z dobrohotnimi in upa polnimi očmi.

Iva Koršič

Obvestila

Za duhovne poklice bo ura molitve z mašo v barkovljanski cerkvi v ponedeljek, 9. maja, ob 18.30. K čim večji udeležbi vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva iz Trsta.

Župnija Prosek vabi 16. maja, ob 19. uri, v župnijsko cerkev na koncert sakralne glasbe. Pela bo sopranistka Matejka Bukavec, na orgle pa jo bo spremljal organist Davorin Starec. Vabljeni!

Klub prijateljstva pripravlja za ponedeljek, 24. maja, izlet po zanimivi glagoljaški poti po Istri od Roča do Huma. Vpisovanje je do 17. maja oz. do zasedbe mest na tel. št. 040639949 (Bole), 04043194 (Martelanc) in 040225465 (Puntar).

Darovi

V spomin na pokojno Marijo Barba daruje družina Kalc iz

Bazovice 20,00 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na pokojno Ano Cuder, vdovo Krizmancic, daruje Anica Kalc iz Gropade 20,00 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na Egona Floridana darujejo znanci 50,00 evrov za cerkev v Nabrežini.

V spomin na Jolando Logar darujeta Zdravko in Vera 30,00 evrov za cerkev v Nabrežini.

Za cerkev v Nabrežini darujejo Colja Leban 50,00 evrov, Burger 100,00, Ciabatti 15,00, Merluzzi 100,00, Sunseri 30,00, Ščinkovec 20,00, Srenja 20,00, bolniki 60,00, Fonda 50,00 evrov.

N.N. daruje 100,00 evrov za Slovensko Vincencijeva konferenco v Trstu.

Za slovenske misijonarje daruje N.N. 50,00 evrov.

V spomin na drago Marto Požar daruje N.N. 50,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu in 50,00 evrov za sklad narodnih noš.

Deželni sedež RAI / Predstavitev dokumentarca

Usoda slovenskih taboriščnikov

Pred časom so na deželni sedež RAI predstavili pretresljiv dokumentar, ki priča o usodi petih slovenskih deportirancev z

katere sta se sodelavki posluževali, je slonela na golem poslušanju in beleženju besed partizanke Nerine Walderstein, studenta in aktivista OF

Foto Kroma

Goriškega in Tržaškega, ki jim je bilo dano preživeti težko dojemljivo izkušnjo nemških taborišč v času druge svetovne vojne. Tako dožemanje in posredovanje je sicer vezano na besedo preživelih, slednja pa je bila še veliko let po vojni ujeta v strah, da bi navzoči njihovim besedam ne verjeli. Da bi zapolnili vrzel v slovenskem zgodovinskega, ki posveča bolj malo pozornosti izkušnjam slovensko govorečih ujetnikov, ki so bili iz različnih razlogov zaprti v nemških lagerjih, je nastal uro in pol trajajoči dokumentarni film, sad tesnega sodelovanja scenaristke zgodovinarke Martine Verginelle in režiserke Mirjam Koren. Metodologija,

Ljubomirja Susiča, prodajalke cvetja in aktivistke OF Save Rupel, aktivistke OF Vilme Brajnik, aktivista OF Riccarda Goruppija, ki so si delili isto življenjsko izkušnjo v letih 1944-45 v taboriščih Auschwitz, Bergen-Belsen, Buchenwald, Dachau, Ravensbrück. Dokumentar, ki tudi že predvajali po slovenskem programu RAI. Težko je bilo strniti dvanajsturni material v televizijsko časovno primeren produkt, ki "mora biti verodostojen in istočasno gledljiv za televizijsko publiko, ki je precej raztresena", kot je poudarila Korenova, vendar končni izdelek odgovarja ne le tem iztočnicam, ampak tudi najgloblji človekovi želji po resnici.

SLOVENSKA DRUŠTVA DEVINSKO-NABREŽINSKE IN KOMENSKO OBČINE

vabijo na

skupno praznovanje vstopa Slovenije v EU

Stare poti - nove vezi

nedelja, 9. maja 2004, v Praprotnu

- ob 16.00** zbiranje na mejnem prehodu Šempolaj-Gorjansko povorka na prireditveni prostor v Praprotnu
- ob 17.00** KULTURNI PROGRAM
združeni pevski zbori in godbe, pozdravi županov občine Komen in Devin-Nabrežina recital "Za setev sončnih dni"
Bogdana Bratuž, Miranda Caharija, Anton Petje
- ob 18.00** ples z ansamblom Metlarji, Mega Mix in Bršljan (prireditve bo pod šotorom)

SKGZ Slovensko kulturno gospodarska zveza
SSO Svet slovenskih organizacij
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
ZKB Zadrzna kraška banka

Videmska pokrajina 30. aprila na "gori blagrov" maša, velika evropska zastava, glasba, veselica in kres

Na Matajurju slovesno ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo

V več kot tisoč ljudi se je v petek, 30. aprila, popoldan v deževnem vremenu zbralo pri planinski koči Pelizzo na Matajurju, da bi pozdravilo vstop Slovenije v Evropsko unijo na osrednji slovesnosti v beneški Sloveniji.

Videmski častni nadškof Alfredo Battisti in koprski pomožni škof Jurij Bizjak sta zraven planinske koče na Matajurju darovala sveto mašo pred verniki iz Nadiških in Terskih dolin Videmske pokrajine ter slovenskimi ljudmi, ki so prišli iz Posočja in od drugod, med njimi je bilo veliko županov z obeh strani državne meje.

Videmski častni nadškof msgr. Alfredo Battisti je v slovesnem nagovoru dobesedno prosil beneške Slovence, naj odpustijo tako italijanski Cerkvi kot italijanskim povojnim oblastem, ker so jih skušali v polpretekli zgodovini poitalijančiti, jim vzeti jezik in kulturo, predvsem pa identiteto; tudi italijanska Cerkve prevečkrat ni razumela njihovega pravičnega boja za slovensko identiteto.

"Med fašizmom so slovenski beneški duhovniki veliko trpeli zaradi prepovedi slovenske besede v bogoslužju, veliko so trpeli tudi v povojnih letih in še takrat, ko sem sam prevzel leta 1970 vodenje videmske nadškofije, so trpeli. Po drugi svetovni vojni so se trudili za oživitve domačih verskih tradicij in za utrditev lastne identitete. Zaradi tega so bili žrtve napadov, krivičnih obrekovanj, češ da so kolaboracionisti, titovci, morda celo brezverci. Trpeli so zelo veliko in zato se jim danes iskreno opravičujem, a se z njimi danes, ko praznujemo začetek nove dobe v evropski zgodovini tudi glo-

boko in iskreno veselim. Vsi skupaj se danes veselimo začetka nove dobe na tej meji, kjer se srečujeta latinski in slovanski svet, kjer smo doživeli strašne grozote druge svetovne vojne in na mestu, kjer so rane dolgo krvavele. Iskriščam to priložnost, da na tem mestu pozovem vse ljudi, naj postanejo graditelji miru, naj uveljavljajo novo kulturo, ki temelji na pravičnosti, na dostojanstvu človeka in na spoštovanju drgačnosti!", je dejal msgr. Battisti. V nadaljevanju svojega posega je msgr. Battisti toplo pozdravil vstop Slovenije v EU, medtem ko je koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak izpostavil goro Matajur kot goro blagrov, ki nam vsem danes označuje začetek novega časa miru in sožitja med različnimi narodi, saj se na gori ljudje prepoznajo in se spoznajo. Škofa sta ob zaključku maše slovesno blagoslovila velikansko evropsko zastavo, ki so jo opolnoči dvignili na Matajurju ob spremljavi slovenske, italijanske in evropske himne.

Srečanja in slovesnosti na Ma-

tajurju se je udeležil tudi predsednik deželne sveta F-Jk Alessandro Tesini, predsednik gorskega okoliša hadrijan Corsi, ki je v svojem kratkem posegu izpostavil krščanske korenine Evrope, načelnik upravne note iz

Tolmina Zdravko Likar, odobravanje pa je s svojim posegom požel dober poznavalec Beneške Slovenije in prvak stranke Nova Slovenija Lojze Peterle, ki je dejal, da je "srečen na dan vstopa Slovenija v Evropsko unijo" in se je tudi škofom in Cerkvi zahvalil za vso podporo, ki ga je dajala Sloveniji pri evropskih povezavah. Predvsem se je Peterle zahvalil msgr. Battistiju za besede, ki jih je naslovil beneškim Slovincem, ker, tako Peterle, kažejo, da je msgr. battisti velik človek, ki so mu pri srcu beneški ljudje.

Po uradnem delu srečanja, ki so se ga udeležili vsi okoliški župani iz Slovenije in F-Jk, se je začel nastop pevskih zborov in godb na pihala ter prava veselica, ki se je točno opolnoči zaključila s prižigom kresa na vrhu Matajurja.

JUP

Na tromeji nad Ratečami je bilo slovesno

Nikoli več meja!

Rop, Schuessell in La Loggia za mir

Osrednja slovesnost ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo na tromeji med Italijo, Avstrijo in Slovenijo je bila že v petek, 30. aprila, na tromeji nad Ratečami, kjer so se med drugim zbrali predsednika vlad Slovenije in Avstrije Anton Rop in Wolfgang Schuessell ter italijanski minister za regionalne zadeve Enrico La Loggia. Pomembnejše prireditve so po poročanju STA pripravili tudi na mejnih prehodih Ljubelj in Jezersko. Na mejnem prehodu Ljubelj, kjer je bilo okrog 3000 ljudi, se je pozdrav Evropi začel ob 15. uri z bogoslužjem v cerkvi sv. Ane.

"Evropa, ki danes nastaja, meje odpira najbolj za mlade, za njihove energije in znanje, in najbrž bo to prva generacija, ki se bo iskreno čudila, čemu so meje sploh bile," je v nagovoru nad Ratečami dejal slovenski premier Rop. Poudaril je, da se je meja na območju, kjer je bila slovesnost, mehčala že dlje časa, saj so tri sosednje dežele že pred leti s skupno kandidaturo za zimске olimpijske igre odmislele mejo in ustvarile enoten prostor.

"Na stičišču romanskega, slo-

vanskega in nemškega sveta je sožitje že dolgo močnejše od mejnih delitev," je dejal Rop in izrazil upanje, da bo temu tako tudi v prihodnje. Predlagal je tudi, da se stičišče treh držav tudi v prihodnje imenuje tromeja, "v spominu za čas, ko znanjci ne bodo več vedeli, kje so meje".

Avstrijski kancler Wolfgang Schuessell pa je dejal, da je dan, ko vstopa Slovenija v Evropsko unijo, dan, ko se lahko veselimo, saj je Evropa končno združena, veselje pa je še toliko večje na območju, kjer so le devet desetletij nazaj potekale najbolj krvave bitke v zgodovini celine.

"Veselim se mirne, uspešne in varne Evrope, veselimo se Evrope regij in dobrega sosedstva, Evrope solidarnosti in skupnih vrednot," je dejal Schuessell, ki je svoj nagovor zaključil z verzi iz Prešernove Zdravice.

"Zaključilo se je obdobje, ki se je začelo s padcem berlinskega zidu pred petnajstimi leti," pa je dejal italijanski minister za regionalne zadeve Enrico La Loggia in še dodal: "Meja, ki nas je še pred petnajstimi leti ločevala, nas danes združuje!"

Jurij Paljk GLOSA

O odprtosti

Skorajda ni človeka, ki bi zase ne dejal ali pa si to vsaj na tihem mislil, da je odprt in širok, pa vendar vemo iz vsakdanjega življenja, da ni tako. Odprtost in širina označujeta ljudi, ki v življenju nekaj spremenijo, naredijo velike stvari tudi v malem, ozkost in zaprtost vase pa označujejo obremenjene, temačne, ponavadi egoistične ljudi ali skupine ljudi, ki dlje od lastnega vrtička ne vidijo. Ponavadi gre za ozkosrčne, ki imajo polna usta širokogrudnosti in odprtosti, a njihova dejanja govorijo o majhnosti in zagledanosti vase, o sebičnosti, ki še nikdar nič dobrega na svet ni prinesla.

Dandanes se veliko govori o odprtosti do drugega in o širokih pogledih na stvarnost ter seveda nase. Posebno v našem prostoru, ki je bil te dni priča epohalnemu dogodku vstopa Slovenije v družbo razvitih evropskih držav, so tik pred tem za vse nas izjemno pomembnim dogodkom na široko govorili, in bodo seveda še veliko govorili, prav o odprtosti do drugega, o sodelovanju in tako naprej.

Če vemo, da vase zagledan, sebičen, zaprt človek ničesar dobrega ne more nikomur narediti, razen sebi seveda, a je tudi s tistim, sebičen kot je, nezadovoljen, potem isto velja tudi za družbo takih ljudi, ki živijo po načelu, za katerega so kmetje že pred veliko leti imeli poveden pregovor: "Vsak zase ko prase!"

Taki občutki in podobne misli me prevevajo, ko gledam na to, kako si nekateri predstavljajo življenje v skupnosti in življenje s sosedom. Ve se, da je bolje, če imaš dobrega sosedo, ki je reven, kot pa da imaš bogatega brata, ki živi v Ameriki. Tudi ta ljudska misel-modrost je iz ča-

sov, ko obilja v naših krajih še ni bilo, vsaj takega, kakršno imamo danes, ni bilo, in so se ljudje zato izseljevali v Ameriko, kjer je obilje že bilo. In je zato kaj klavna slika naše družbe, če pomislim, kakšni so danes odnosi s sosedi, ki jih skorajda ne poznamo, saj večina ljudi danes ne zmore s sosedom niti vsakodnevne izmenjave vljudnostnih besed, kaj šele poštenega in odprtega pozdrava. In je zato zares pravi napor govoriti danes o skupnosti, še večji pa, ko govoriš o odprtosti!

Brez nepotrebnega posploševanja in pisanja o drugih lahko zase zapišem, da se skoraj vedno nelagodno v cerkvi v kraju, kjer živim, pri maši počutim, ko mašnik spregovori besede: "V občestvu združeni!" Najbolj zato, ker takrat ponavadi pogledam okrog sebe in vidim kopico resnih, zaprtih, kislih obrazov, ki so daleč od tega, da bi bili skupnost, kaj šele krščansko občestvo, a tudi zato, ker vem, da se v cerkvi pri maši zbiramo tudi ljudje, ki sicer v življenju med seboj niti ne govorimo, kaj šele, da bi se razumeli. In kakšno krščanstvo je to, če nisi do drugega odprt, je seveda veliko vprašanje! Pravzaprav niti vprašanja ni, ker se ve, da krščanstva ne moreta živeti dva, ki med sabo ne govorita.

Samo ozrite se okrog sebe in videli boste same ograje in same zidove, mreže in žive meje, ena sama kilometrska veriga meja in ograj označuje naša bivališča, za katera zmotno mislimo, da so domovi. Dodajte še ujedanja in bevskanje namesto normalnega pogovora, podtikanja in sprenevedanja, še zlobnosti, laži in nevoščljivosti, opravljanja in privoščljivosti tokrat ne vzamemo v poštev, in dobili

boste sliko tistega, kar naj bi bilo naša družba, skupnost, ki zase trdi, da je odprta, drugemu odprta. Sprejemni prostori, v katerih se priredi otroku zabava, so ponekod postale garaže; ko pozvonijo ali potrkajo ljudje na vrata naših bivališč, jih sprejemamo kar na vratih, ponekod z nogo za vrati, da ja ne bi vstopili, sicer pa kar za zaprtimi vratci ograje našega vrtička. O odprtosti seveda tu ni ne duha in ne sluha. O skupnosti tudi ne. O pogovoru še manj. Sosedov ne poznamo, če pa jih poznamo, se jih izogibamo, "da ne bi imeli nepotrebnih problemov, ker radi živimo v miru!"

O teh stvarih moramo premišljevati sedaj, ko se meja odpira, samo o teh!

paljk@noviglas.it

Glasbena matica / Mladi za mlade

Vlado Kreslin in Mali bogovi v Špetru

Glasbena matica je letos odločno pomladila podobo svoje tradicionalne koncertne pobude. Pomladanska sezona Mladi za mlade upošteva namreč različne vrste glasbe in povezuje učence, profesorje in prijatelje šole iz treh pokrajin naše dežele, saj se koncerti odvijajo ne samo v Trstu, temveč na Goriškem in v Benečiji. Slednjemu področju je bil namenjen eden od najbolj odmevnih dogodkov sezone, in sicer koncert slovenskega kantavtorja Vlada Kreslina s skupino Malih bogov, ki je bil v torek v večnamenski dvorani v Špetru. Koncert se je odvijal s pokroviteljstvom tamkajšnje občine in z aktivno udeležbo domačinov, saj so s Kreslinom peli in igrali tudi člani vokalne skupine Beneške korenine, ki jo vodi David Clodig, in harmonikarskega ansambla Glasbene matice, katerega mentor je Aleksander Ipavec. Zgovoren kantavtor je učinkovito predstavil svoj slog in vsebine ne samo z glasbo, temveč tudi z osebnimi mislimi, s katerimi je uvajal v atmosfero vsake popevke in tako povezoval lep spored zimzelenih uspešnic in novjših pesmi iz CD-plošče Generacija. Publika se je težje odzvala vabilom k sodelovanju pri petju, a je s posebnim navdušenjem nagradila prav vse točke in predvsem nastope domačinov ter profesorjev špertske

Glasbene matice, še omenjenega Ipavca in pianistke Paole Chiabudini. Posebne omembe je vreden tudi nastop tržaškega glasbenika Iztoka Cergola, ki se večkrat pridružuje Malim bogovom kot sposoben jolly-član skupine in prevzema po potrebi vlogo violinista, saksofonista, harmonikarja in flavtista. Celoten večer je potekal v zelo prijetnem vzdušju, saj je Kreslin znal učinkovito krajšati razdaljo med odrom in dvorano z neposrednim nastopom, s sporočilnostjo popevk, ki govorijo o pristnih in globokih čustvih, a tudi s prisrčnim tonom srečanja in povezave z gostitelji pri izvedbah slovenskih ljudskih "Zaplula je barčica" in "Gor an dol po pot". Rednemu delu koncerta sta sledila še dva dodatka, starejša uspešnica po Prešernovem besedilu "O Vrba" in novejša "Tisoč let", pri kateri se je kantavtor poslužil sodelovanja treh malih pevcev dvojezične osnovne šole iz Špetra, ki so z njim zapeli zadnji refren. Pred začetkom koncerta so me ti živahni otroci vprašali, ali je Kreslin res tako znan pevec, kot so jim povedali. Moja potrditev jih je napolnila s še večjim ponosom in veseljem. Zanje je bil ta večer res izreden dogodek, a je prav gotovo postal nepozaben tudi za nekoliko starejše glasbenike, ki ob sooblikovanju koncerta res niso skrivali svojega navdušenja.

RP

Vstop v Evropsko unijo: Slovenija je (naj bi) postala nova zvezda Evrope

Navdušenje in veliko samozavesti, a tudi nekaj pomislekov in strahu

V Sloveniji oblast in politika že delujeta v skladu z zakoni, uredbami in drugimi predpisi Evropske zveze, ljudje pa se privajajo na zastave, napise in druge simbole povezave. Prvi evropski komisar iz Slovenije, dr. Janez Potočnik, je v torek, 4. maja, v Bruslju prevzel dolžnosti sodelavca komisarja (ministra evropske vlade) za širitev Günterja Verheugena. Seveda pa se je življenje Slovenije v EU komaj začelo in zato ne moremo zaznati in oceniti vsega, kar se nam bo oz. bi se lahko dogajalo v razširjeni Evropi. Zanesljivo pa je, da je članstvo v povezavi veliki sad slovenske osamosvojitve in jamstvo, da bo Slovenija v prihodnje napredovala in se razvijala v vzdušju svobode, strpnosti in demokracije, v odprti evropski družbi.

Najbolj trdno zagotovilo za slovensko prihodnost je nadalje spoznanje, da doslej še nobena država, ki se je vključila v povezavo, ni nazadovala, ampak je vsaka postopno in občutno napredovala v gospodarstvu in na drugih področjih. Evropa bo po sprejeti strategiji in politiki ustvarjala možnosti in pogoje ter skladno s svojimi merili podeljevala sredstva, vse ostalo pa bo odvisno od našega dela, naporov in volje. Na proslavah in sploh zaznamovanjih zgodovinskega dogodka sprejema Slovenije v EU - bilo jih je več tisoč in nekatere svečanosti so potekale v evforičnem vzdušju -, je bilo veliko razgovorov o možnostih in prednostih Slovenije za vzpon med najbolj razvite članice. Toda izraženih je bilo tudi veliko najrazličnejših pomislekov in celo strahu pred razširjeno Evropo.

V spremenjenih razmerah si bomo Slovenci morali zelo prizadevati za utrjevanje maternega jezika in kulture, obeh največjih sestavin narodnostne istovetnosti. Pred sprejemom Slovenije v EU je v časniku Delo pomenljivo razmišljanje o našem jeziku in kulturi objavil pisatelj Drago Jančar. Ko se je skliceval na trditev, ki jo je v nekem pogovoru izrekel klasični filolog Primož Simoniti, je naš proslavljeni pisatelj zapisal naslednje: "Če slovenska kultura

stim uradnim jezikom EU. Potrebno pa ga bo seveda spoštovati in uporabljati. Kandidati političnih strank za evropske poslance so na javni tribuni z naslovom Mali narod, veliki jezik, ki jo je pripravila državna TV, dali zaobljubo, da bodo v primeru svoje izvolitve v organe povezave dosledno uporabljali slovenski jezik. Med vročičnimi razpravami o vključitvi v razširjeno Evropo je v zavesti Slovencev materinščina dobila večjo veljavo in nemara so se tudi zato

običajnega formata.

Od vključitve v povezavo je tudi v Sloveniji prost promet z nepremičninami. Nekateri se boje, da bi tujci utegnili kupiti veliko naših gozdov, obdelovalne zemlje, pa hiš, stanovanj in počitniških objektov. Nakupi iz Italije naj bi se usmerili tudi na Kras. Morda so takšne domneve in bojazni neutemeljene, saj so cene nepremičnin v Sloveniji, posebej v Ljubljani in ob naši morski obali, zelo visoke, kar naj bi tudi najbolj odvrčalo tuje kupce. Tudi gre upoštevati, da so Slovenci navezani na svojo zemljo in domače ognjišče, zaradi česar se za odtujitev nepremičnine odločijo le v skrajno nujnem primeru.

Vlada naj zagotovi zmanjšanje socialnih razlik v Sloveniji

Prvomajska zborovanja so bila tudi letos dobro obiskana, na njih pa so govorniki iz vodstev sindikalnih organizacij ponovili že znane zahteve. Država naj zagotovi bolj pošteno socialno in plačno politiko, tako da bi vsak slovenski delavec lahko zaslužil najmanj sto tisoč tolarjev mesečno. Vlado je k temu na državni TV pozval tudi nekdanji predsednik parlamenta dr. France Bučar. Rekel je, da Slovenci ne morejo sprejeti take politike, "v kateri ozeke sloj ljudi neizmerno in neupravičeno bogati, hkrati pa narašča število socialno ogroženih, ki postajajo reveži. Vlada to lahko naredi", je bil odločen dr. France Bučar. Če se bodo socialne krivice nadaljevale, bi utegnil blišč Slovenije, ki jo razglašajo za novo zvezdo Evrope, hitro obledeti.

Marjan Drobež

in slovenski jezik v združenju Evrope ne bosta mogla preživeti, potem tega tudi ne bosta vredna. Tako mnenje se zdi neusmiljeno, skoraj kruto, vendar je odraz spoznanja, da naj živi samo tisto, kar je sposobno preživeti."

Slovenski jezik bo v vseh telesih in službah, na vseh ravneh povezave, enakopraven in enakovreden drugim devetnaj-

zmanjšali pomisleki o nujnosti sprejema posebnega zakona o javni uporabi slovenščine. Lep primer odnosa do našega jezika so dali prevajalci in izvedenci v službi vlade za evropske zadeve, ki so do 1. maja opravili celoten prevod pravnega reda EU v slovenski jezik. Bilo je to zajetno in zelo odgovorno delo, saj prevodi obsegajo kar okoli 85 tisoč strani

letos sestavljali profesor Volker Hempfling (predsednik), Peter Broadbent, Marjukka Riikimäki, Stojan Kuret in Karmila Šilec, je oceno objavila le na koncu vseh tekmovalnih koncertov, tako da je bila končna ocena seštevek vseh nastopov in na koncu s pomočjo imenitnega Boštjana Romiha, ki je povezoval v slovenščini in angleščini vse koncerte, razglasila naslednje: prvo mesto si je zagotovil Kammerchor der Musikhochschule Mannheim, ki ga vodi Georg Grun (91.2 točke), saj je na tekmovanju odpel zanimiv program, ki je zaobjemal najbolj značilne skladbe iz posameznih obdobij zborovske glasbene govorice; drugo mesto je zasedel presenetljivi MePZ Svetega Nikolaja iz Litije, ki ga vodi Helena Fojkar Zupancič (90.3 točke), tretje mesto pa sta si delila MePZ Coro Citta' di Roma, ki ga vodi Mauro Marchetti, in Obudai Kamarkorus iz Madžarske, ki ga vodi Akos Erdos (oba sta prejela 84.3 točke). Tudi tokrat je mednarodno zborovsko tekmovanje v Mariboru nudilo poslušalcem zanimiv pogled na zborovsko dogajanje po svetu.

Tamara Stanese

Mednarodno zborovsko tekmovanje v Mariboru

Zbori so očarali občinstvo Veliko nagrado tokrat osvojil zbor iz Mannheima

Od 23. do 25. aprila je bilo v Mariboru 7. mednarodno zborovsko tekmovanje MARIBOR 2004. Število sodelujočih zborov na tem tekmovanju je zelo omejeno, saj od prijavljenih jih je umetniški svet tekmovanja izbral letos le 10. Zbori, ki so oblikovali letošnje pevsko dogajanje v Mariboru, so bili: MePZ Sv. Nikolaj iz Litije, Kammerchor der Musikhochschule iz Mannheima, Obudai Kamarakorus iz Madžarske, Coro Citta' di Roma iz Italije, Renner-ensemble iz Regensburga, Kammerchor Kurfurst - Friderich iz Nemčije, Det Ny Kammerchor iz Danske, Komorni zbor pevske zveze Estonije, Dekliški zbor Tonika iz Latvije in še Ženski zbor Atbalss iz Latvije.

Vsi zbori so se občinstvu predstavili za prvi večer, in sicer v netekmovalni kategoriji ljudske pesmi. Na odru so se tako vrstile pisane noše predvsem

Kammerchor der Musik Hochschule iz Mannheima

baltskih zborov. V soboto zjutraj pa so že padle prve ocene... Tekmovalni del je bil kot običajno sestavljen iz treh nastopov, in sicer obvezni program, prosti program in tekmovanje za veliko nagrado mesta Maribor oziroma Grand prix. V obveznem programu so morali zbori odpeti skladbo Jakobusa Gallusa po lastni iz-

biri, skladbo iz obdobja romantike in še obvezno skladbo, ki je bila za mešane zборе Večer Uroša Kreka, ženski zbori so odpeli delo Damjana Močnika Kralj, moški zbori pa skladbo Sama Vremšaka Zima; sledil je še prosti program, izbrani zbori pa so s svojimi zadnjimi pevskimi močmi tekmovali še za veliko nagrado. Ocenjevalna komisija, ki so jo

Kratke

Na Goriškem naj bi ustanovili evropsko univerzo

Župani občin Gorica, Šempeter-Vrtojba in mestne občine Nova Gorica, Vittorio Brancati, Dragan Valenčič in Mirko Brulc, si intenzivno prizadevajo za poglobitev in razširitev sodelovanja na enotnem zemljepisnem, kulturnem in zgodovinskem območju nekdanje goriške pokrajine. Iz takega duha in teženj izhaja tudi dokument, ki ga je med slovesnostjo v šempetrski splošni bolnišnici "dr. Franca Derganca" o razvijanju zdravstva brez meja, 16. t.m., predstavil župan občine Šempeter-Vrtojba. V njem se župani treh občin zavzemajo za ustanovitev Evropske univerze na Goriškem.

V omenjeni listini so Brancati, Valenčič in Brulc zapisali, "da v slovenski in italijanski Goriški, ki je bila dolgo časa umetno in velikokrat tudi prikrito razdeljena, sledijo ciljem skupnega političnega, gospodarskega in kulturnega sožitja. Naša dežela je bila zmerom pomembno križišče in stičišče narodov in dogajanj, ki so globoko zaznamovala stoletja srednjeevropske zgodovine. Predlog za ustanovitev Evropske univerze na Goriškem, ki bi se tvorno in samostojno usmerila v družbenopolitične in gospodarske odnose, razmerja med različnimi kulturnimi in jezikovnimi stvarnostmi ter se posvetila vprašanjem razvoja in miru med narodi, je dejansko priznanje in spoznanje o pravi zgodovinski poklicanosti te dežele."

Predlog za ustanovitev Evropske univerze na Goriškem - o se-dežu morebitne bodoče ustanove še niso razpravljali - so poslali predsednikoma Slovenije in Italije, predsednikoma vlad obeh sosednjih držav in predsedniku Evropske komisije (vlade). Oblikovanje omenjene univerzitetne ustanove bi olajšalo dejstvo, da v Novi Gorici in Gorici že deluje nekaj fakultet, obstajata pa tudi dve splošni bolnišnici in nekaj drugih večjih ustanov čezmejnega pomena, ki bi svoje objekte in morda tudi izkušnje lahko ponudile pri izvedbi projekta o Evropski univerzi.

M.

Soča, sveta reka, italijanska zasedba slovenskega ozemlja (1915-1917)

Dr. Petra Svoljšak, ki se posveča zlasti raziskovanju zgodovine iz obdobja prve svetovne vojne in po njej na Goriškem, je objavila novo delo. Knjiga ima naslov Soča, sveta reka, italijanska zasedba slovenskega ozemlja (1915-1917). Izdala jo je založba Nova revija v svoji zbirki Korenine.

Zgodovinarica je o omenjenem obdobju zbrala veliko najrazličnejših podatkov, tudi tistih, ki so še zmerom aktualni. Omenja tudi, da so Slovenci v Gorici pred prvo svetovno vojno zbrali veliko gradiva in pričevanj o svoji zgodovini, vendar je vsa dediščina med vojno izginila in tako o gradivu oz. celotni dediščini preteklih časov ni nič znanega.

Dr. Petra Svoljšak, ki sodi v mlajšo generacijo slovenskih zgodovinarjev, bo svojo novo knjigo predstavila na TV Primorki, v četrtek, 6. t.m., ob 21. uri, v petek, 7. t.m., ob 15.45 in v soboto, 8. t.m., ob 19.15. Z njo se bo pogovarjal časnika Marjan Drobež.

Avtorica omenjene knjige bo tudi gostja Goriškega muzeja v gradu Kromberk v okviru znanih pogovorov o raznih temah iz preteklosti na Goriškem. Poleg nje bo novo delo predstavil tudi izredni prof. dr. Stane Granda, znanstveni svetnik Inštituta Milka Kosa, iz znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Pogovor bo v torek, 11. t.m., ob 20. uri v gradu Kromberk.

Za podelitev častnega doktorata pisatelju Borisu Pahorju

Dostavljam vam besedilo izjave v podporo podelitvi častnega doktorata Univerze Primorske tržaškemu pisatelju Borisu Pahorju, ki je bila sprejeta z aklamacijo na srečanju s pisateljem v polni dvorani Pokrajinskega muzeja v Kopru dne 22.4.2004. "Na pobudo društva Tigr udeleženci srečanja s tržaškim pisateljem Borisom Pahorjem predlagamo pristojnim organom Univerze Primorske, da bi slednjemu za njegovo življenjsko delo podelili častni doktorat. Podporniki pobude menimo, da si je to čast zaslužil predvsem:

- s svojim obsežnim in izjemnim literarnim opusom ter s svojo neumorno publicistično dejavnostjo,
- s svojim širokim obzorjem, pronicljivim duhom in s svojim jasnim in odločnim poseganjem v pomembna vprašanja našega časa in prostora, s poudarkom na obrambi slovenstva zlasti na njegovih ogroženih obmejnih predelih,
- s svojo zavzetostjo za pravice manjšin vseh vrst, zlasti etničnih, in za ohranjanje ogroženih jezikov in narodov,
- ter s svojo doslednostjo, pogumom in pokončno ter neuklonljivo držo.

O teži in pomenu njegovega dela govorijo tudi prejete nagrade in priznanja.

Predlagatelji mislimo, da je Boris Pahor s svojim življenjskim delom vidno zaznamoval naš čas in prostor, prispel pomemben delež v primorsko in slovensko kulturno zakladnico in vidno pripomogel k uveljavitvi Slovenije in njene kulture v svetu."

Milan Gregorič

V Sloveniji več kot sto zasebnih šol tujih jezikov

V Sloveniji se zelo hitro širi učenje tujih jezikov. Razlogov je več in so predvsem praktične narave. Očitno je veljaven rek, da "kolikor jezikov znaš, toliko veljaš". Poleg angleščine prihajajo v poštev tudi francoski, nemški in italijanski jezik. V zadnjih letih so v Sloveniji ustanovili čez sto jezikovnih šol, ki so vse zasebne in vsaj nekatere veliko bolj opremljene kot javne. Na jezikovni šoli Verba v Ljubljani učijo osemindvajset tujih jezikov, med njimi tudi arabskega in kitajskega. Poučujejo jih na različnih zahtevnostnih stopnjah in za različne potrebe. Treba pa je poudariti, da je učenje tujih jezikov precej drago in zato za revnejše interese težko dosegljivo.

Knjiga Janka Toplikarja je lep prerez preteklosti

Ozemlje in glasovi Goriške

Avtor je vanjo uvrstil slovenske, furlanske, italijanske pisce

Terre e voci del Goriziano - Ozemlje in glasovi Goriške je naslov lepo oblikovane knjige dr. Janka Toplikarja, ki je v minulih tednih doživela že kar nekaj predstavitev, med njimi tudi preslabo obiskano trijezično predstavitev v prostorih goriške pokrajinske uprave v Gorici sredi aprila.

Za oblikovanje Toplikarjeve knjige večjega formata je zaslužen Franko Žerjal, ki je poskrbel za prelom in je naredil knjigi tudi naslovnico, na kateri razločno piše, da so knjigo Terre e voci del Goriziano založili ravnateljstvo osnovnih šol iz Krmina, Ravnateljstvo osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom iz Gorice ter občinska uprava iz Krmina, medtem ko sta sredstva za knjigo prispevali goriška pokrajinska uprava in deželna uprava Furlanije Julijske krajine.

Ravnateljici šol iz Krmina dr. Laura Peresani in slovenskih osnovnih šol iz Gorice dr. Mirka Brajnik sta napisali uvodne besede knjigi, ki je pri nas prijetna novost, kar se sicer vidi že iz uvodnih besed, ki so v italijanskem in slovenskem jeziku.

Toplikarjeva knjiga Terre e voci del Goriziano je namreč svojevrstna, sodobno oblikovana in urejena antologija različnih piscev v furlanskem, slovenskem, italijanskem jeziku, a tudi v bizjaškem in gradeškem narčju in je zato svojevrsten prikaz različnih narodnostnih in jezikovnih skupnosti pri nas, ki bo še kako prav prišel vsem tistim šolnikom pri nas, ki se bodo hoteli posluževati dodatnega učbenika.

Prav v šolskih klopih je namreč knjiga nastala, saj je sad dela dr. Janka Toplikarja, ki je na trziški osnovni šoli Largo Isonzo začel v osemdesetih letih minulega stoletja zbirati gradivo o slovenski in drugih stvarnostih pri nas, da bi svojim otrokom prikazal celovit prerez Goriške. Takrat sta namreč osnovni šoli

Foto JMP

Oton Župančič iz Gorice in trziška osnovna šola Largo Isonzo začeli s tesnim sodelovanjem, ki je preraslo v prijateljevanje otrok in učnega osebja, plod sodelovanja pa je bil tudi izid videokasete Mi z vami-Voi con noi. Kasneje se je sodelovanje med šolami še poglobilo, saj se je osnovna šola Dante Alighieri iz Gradišča priključila petletnemu projektu sodelovanja in prav takrat so šolniki spoznali, da bi bil potreben učbenik o naših raznolikih stvarnostih. Janko Toplikar, ki je sam učitelj in je bil vedno zavezanec, je tudi publicist, je projekt pripeljal do konca. Izšla je torej dolgo pričakovana knjiga, ki bo marsikomu v pomoč, lahko pa tudi v razvedrilo.

Knjiga Terre e voci del Goriziano je razdeljena na prvi, m krajši del, ki je posvečen identiteti, medtem ko je drugi del knjige naslovljen Ozemlje, letni časi, spomin. Tretji del knjige je posvečen praznikom in običajem, četrti delovnim navadam. Avtor pa je v knjigo uvrstil tudi posebno poglavje o igrah, pesmih, legendah in pripovedkah Goriške, zaključuje pa knjigo Terre e voci del goriziano poglavje z naslovom Eno mesto, ena reka. Knjigo zaključujejo bibliografski podatki in seznam likovnega gradiva.

JUP

"Ideja za sodelovanje med slovenskimi in italijanskimi šolami, iz katerega je nastala knjiga se je rodila že leta 1987, ko sem v osnovni šoli v Trziču prvič otrokom predstavljal slovensko stvarnost na Goriškem. Kasneje smo začeli odlično sodelovati s slovensko šolo Oton Župančič iz Gorice in pozneje smo gradivo še dopolnili s sodelovanjem s šolo Dante Alighieri iz Gradišča. Zbiral sem gradivo veliko let, poslušal tudi predloge kolegov. Knjiga je sad tega dolgoletnega dela, saj sem hotel prikazati raznolikost naše lepe Goriške, kjer živimo v netržnem bogastvu jezikov, običajev, navad, a tudi skupne kulture in izročila. Knjiga ponuja na ogled, kar imamo skupnega in tudi tisto, kar nas dela različne. Če hočeš človeka spoznati, ga moraš najprej srečati, to je spročilo knjige!"

V razstavišču Stolz na vratih v Štanjelu

Razstava slik z naslovom Pozdrav pomladi

V razstavišču Stolz na vratih v Štanjelu je na ogled razstava slik, z naslovom Pozdrav pomladi. Njena avtorja oz. razstavljalca sta Neva Vranešič, slikarka, in Konstantin Virant (Kostja), slikar, oba iz Ljubljane. Ob dogodku je izšel katalog, v katerem je o Nevi Vranešič zapisala

no, "da slikarsko tematiko zajema predvsem iz slikanja poljskega cvetja. S to tematiko, ki jo izražajo in potrjujejo tudi dela na razstavi v razstavišču Stolz, je prišla do zavirljive višine. Na ta način nam njene likovne predloge nudijo čutne, barvno čiste preplete, ki pa avtorici pomenijo mnogo več kot suhoparni zapis iz določene optične realnosti, ker ravno to optično realnost nadgrajuje z

umetniško močjo iz svoje izvrzne izraznosti, postavljene ob bok znanosti in religije." Za slikarja Konstantina Viranta (Kostjo) "pa sta največji motiv voda in njena lepota. Zanj je to skrivnostna, vabljiva sila. Privlači pa ga vsa narava Slovenije." Razstava del obeh slikarjev v razstavišču Stolz na vratih v Štanjelu bo odprta do 12. maja.

M.

Predstavnik sodobne slovenske grafike

Danilo Jejčič razstavlja v Pilonovi galeriji

Akademski slikar in nekdanji direktor Pilonove galerije Danilo Jejčič je v tej galeriji priredil svojo novo razstavo grafik in fotografij. Večina prikazanih del je bila sicer že predstavljena v galeriji A+A v Benetkah in v Pordonu, dodali pa so tiste grafike in serijo fotografij, ki so bile na ogled v Centru za razvoj in arhiviranje fotografij - CRAF -

v Spilimbergu. Ob razstavi je izšel spremni katalog, ki ga je uredila ravnateljica Pilonove galerije dr. Irene Mislej, uvodno besedilo pa je prispeval Stane Bernik. V njem je zatrdil, da se je Jejčičeva značilna likovna govorica v zadnjem času bogatila z novimi znaki in z njo so nastajali novi vidni teksti, z novimi zgodbami in z novimi sporočili.

li. Poselili so jih tudi izsledki novih interaktivnih medijskih vizualnih iskanj in izkušnje novodobne elektronske in digitalne slike, narejene v logičnem polju neomejenih softverskih računalniških možnosti. Sicer pa slovenska sodobna grafika premore zlasti dva umetnika, ki v svojih grafičnih listih in vizualnih predstavah nasploh izrazito reflektirata geometrično urejenost sveta in v njih racionalno snujeta specifičnost svojih sporočil. To sta Danilo Jejčič in Drago Hrvacki. Razstava grafik v Ajdovščini bo odprta do 7. maja, najbrž pa jo bodo podaljšali.

Podatek iz posebne ankete v severovzhodni Italiji

Med družinami se širi pesimizem

Družine v severovzhodni Italiji imajo vedno manj zaupanja v bodočnost. Ta podatek izhaja iz posebne ankete, ki jo mesečno izvaja posebna ustanova in s katero skušajo ugotoviti, kako se v času spreminja pokazatelj blaginje družin. Pri tem stalno nadzorujejo nakupovalne in življenjske navade 40.900 družin, svojo pozornost pa namenijo predvsem osebam, ki se v sklopu družine odločajo za večje nakupe.

Podatki, ki so jih zbrali, obdelali in kasneje objavili niso nič kaj spodbudni. Po zelo negativnih podatkih iz leta 2003 se stanje v letu 2004 ni kaj bistveno spremenilo. V prvih treh mesecih tega leta je ta pokazatelj krepko nazadoval in je sedaj pod državnim povprečjem. Pri ugotavljanju pesimizma oz. optimizma, ki vlada v družinah analizirajo več postavk, in sicer delo in možnosti zaposlitve, dohodek, porabe in varčevanje.

Najbolj pesimistično so družine nastrojene v odnosu do svojih prihrankov, pri čemer ugotavljajo izredno velik pesimizem. Ta podatek je zelo presenetil statistike, ki so anketo izvajali, saj so ugotovili neko nasprotje z vseh državnimi podatki, kjer so skoraj povsod zabeležili precej veliko

zaupanje v bodočnost. Družine so tako prepričane, da se bo njihova sposobnost varčevanja še zmanjšala. Veliko malodušje pa vlada tudi do dohodkov, saj so družine prepričane, da v bodočnosti ne bodo razpolagale z enakovrednimi dohodki kot sedaj. Zabeležili so, da se družine počutijo nekoliko bolj revne kot pred kakim letom, saj se je

počasi povečala. Nekoliko več zaupanja imajo družine glede bodočih nakupov, saj predvidevajo, da bodo tudi v bodoče ohranili vsaj približno enako stopnjo porab in da se porabe v naslednjih mesecih ne bodo zmanjšale. Ravno tako imajo družine nekoliko več zaupanja glede dela in zaposlitve, saj kaže, da so delavci v severovzhodni Italiji prepričani,

da bodo z rahlo večjo lahkoto prišli do delovnega mesta oz. da bodo ohranile sedanje delovno mesto tudi v bodoče. Družine so torej prepričane, da bodo v bodočnosti ohranile svoja delovna mesta, zmanjšal pa se bodo dohodek in možnost varčevanja, saj predvidevajo, da bodo porabe ostale na približno enakih nivojih kot sedaj. Vsi ti podatki pa so nekoliko v nasprotju z vsedržavnimi podatki, kjer so ugotovili,

da je zaupanje družin v bodočnost nekoliko naraslo, saj se ponekod že da občutiti neko ponovno gospodarsko rast. S primernimi vladnimi ukrepi pa bi lahko zaupanje družin v bodočnost povečali, kar bi nedvomno vplivalo na razpoloženje družin in na zaupanje v bodočnost.

Mara Petaros

Hipotekarna posojila

Nasveti varčevalcem

(1)

Zaradi znižanja inflacije so se v zadnjih letih bistveno znižale poleg aktivnih tudi pasivne obrestne mere. Pri hipotekarnih posojilih so se zato znatno izboljšali pogoji za posojilojemalce, ki se odražajo predvsem v nižjih obrokih za izposojeni denar. Civilni zakonik opredeljuje in ureja to obliko finančnega posla v členih 1813 - 1822. Pravno je urejena tudi hipoteka oziroma jamstvo za posojilodajalca, in sicer v členih 2808-2906. S praktičnega vidika denarni zavod finansira nakup, gradnjo ali obnovo nepremičnin. Posojilojemalec pa se obveže, da bo vrnil izposojeni denar v določenem roku z obrestmi.

Za odobritev posojila banka zahteva v prvi vrsti dokumente, povezane z nepremičnino: katastrski izveček, tloris, predpogodbo (it.: contratto preliminare). Za nepremičnino v gradnji denarni zavod terja dovoljenje za gradnjo (it.: concessione edilizia), odobritev načrta s strani občine, potrdilo direktorja gradbišča o stroških za načrtovana dela in napredovanju slednjih. Dodatno je potrebno priložiti okvirno naslednje osebne dokumente: kopijo osebne izkaznice in davčne številke, potrdilo o stalnem bivališču in o civilnem statusu (it.: certificato di stato civile), družinski in rojstni list. Potrebne so še listine, povezane z finančnim

stanjem posojilojemalca, in sicer: kopija davčne prijave, plačilni list (odvisni delavci), izveček tekočega računa (neodvisni delavci), potrdilo o vpisu v profesionalne seznamne. Za odobritev kredita lahko mine tudi mesec dni od dneva predložitve prošnje. Navadno banke odobrijo tiste zahteve, katerih mesečni obrok ne presega 30 % čistega letnega dohodka posojilojemalca. Ne glede na ponudbo si sposodimo tisto, kar potrebujemo in smo sposobni vrniti (zlatilo pravilo). Pri najemu kredita je potrebno biti pozorni predvsem na obrestno mero. Slednja ni nič drugega kot cena, ki se plača za izposojeni denar. Dolžnik lahko izbira med fiksno, spremenljivo ter mešano obrestno mero. Fiksna je ponavadi za 1 % ali celo 2 % višja od spremenljive in zagotovi isti obrok vse do zapadlosti kredita. Obratno je spremenljiva obrestna mera nižja, a v primeru dviga obrestnih mer se tudi mesečni obrok sorazmerno poviša in obratno. Spremenljiva obrestna mera je v glavnem vezana na finančne indekse

EURIBOR in LIBOR, katerih vrednost se dnevno spreminja in je redno objavljena v gospodarskih časopisih. Seštevek vrednosti indeksa in fiksnega dodatka (angl.: spread), ki dejansko predstavlja zaslužek za denarni zavod, je zaključna obrestna mera za posojilojemalca. "European Banking Federation" (EBF) izračuna indeks EURIBOR kot srednjo vrednost medbančnih depozitov na kratek termin 57 bank, prisotnih na trzišču območja evro. Pri mešani obrestni meri posojilojemalec lahko periodično (vsaka 3 ali 5 let) izbira med fiksno in spremenljivo obrestno mero. Dolžnik si tako zagotovi možnost, da bo v prihodnosti koristil prednosti prve ali druge formule. Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Razmišljanje o prehajanju in neprehajanju državne meje

Tudi to je bila meja

Zgodbe iz časov, ki jih ni več (ali skoraj)

Zgodb o meji je toliko, kolikor nas je, ki smo tako ali drugače prehajali mejo. Nekatere so zanimive in vesele, druge pa neprijetne in žalostne. Končale se bodo, ko na meji ne bo več kontrole, čeprav bo politična meja ostala, ostala pa bo še dalje pri obmejnih prebivalcih miselnost, ki jo je tako ali drugače v njih same zarisala meja. Prvo grenko izkušnjo z mejo imam, ko sem obiskoval nižjo gimnazijo v Solkanu. Vozili smo se z vlakom in za nas je bila vedno zadnja postaja Solkan, nikoli Nova Gorica. Če smo se tam slučajno znašli, smo običajno bili pospremljeni na vlak z miličnikom. Nepozaben je spomin na mamo, ki je hodila dan za dnem pozdravljat sina, ki je bil tedaj steza, cesta, ki je danes na slovenski strani, je bila zaprta, z očmi pozdravljala sina, ki ji je mahal z italijanske strani. Enaindvajseti dan pa sta jo sprevednik in miličnik z brcami vrgla z vlaka na solkanski postaji. Od tedaj sina ni več videla. Ta mož danes živi na Novi Zelandiji.

Za prehod meje je bila potrebna tudi prepustnica. To sem čakal samo štiri leta in sem mejo prvič prestopil star 28 let! Nič kolikokrat so me zasliševali v sedanji občinski stavbi v Novi Gorici, rekli smo ji upravna palača. Vedno so hoteli vedeti, zakaj mi je kot študentu teologije prepustnica sploh potrebna, saj "teolog lahko molite, tudi če ne greste čez konfin", so me znali potrošiti. Stalno so postavljali neke pogoje in seveda sodelo-

nil, mene pa prijavil sodniku za prekrške v Novi Gorici. Dobil sem dve leti pogoje kazni in plačal sodne stroške, ker sem tihotapil sovražni material, ki je ogrožal socializem. Ta zgodba se nadaljuje: "Kakšen mesec po obsodbi je v Rutu umrla tiha ženica, ki je redno hodila k maši. Ko pridem v hišo, da pokropim pokojnico, sem ostrmel. Ob mrtvi mami je stal in jokali moški. Ko bolje pogledam, vidim, da je to carinik, ki mi je zaplenil film."

Na Travniku v Gorici sva se pred leti srečala s sošolcem iz osnovne šole, ki je v slovenski prestolnici diplomiral politolog. Ko se diva pri kavi pred kavarno in obujava spomine, pride mimo profesorica latinščine. Kot samo ona zna, pozdravi: "Kako si kaj, Ambroz?" in odvihra dalje. Moj gost prebledi in začne: "Poznaš to žensko?" "Seveda, saj se dnevno srečujemo na šoli!" "Jo tudi ti poznaš?" No ja, malo ... nekaj momlja in pristavi: "Veš, ta me je pred mnogimi leti tako spucala, da mi je na koncu postala simpatična!" "Kakšen randi pa si imel z njo?" vrtam dalje. Tudi to te zanima? Seveda! Sedaj je sicer prepozno, ti si poročen, ona pa je samska in še vedno prosta! Bilo je v tistem času, ko je v Trstu izšel Kocbekov intervju, se spominjaš? Dobil sem ga na Grahovem še isti teden, ko je izšel, in prvi teden pozneje smo ga obravnavali pri mladinskem verouku. Za dober mesec pozneje so ga ponatisnili v Naših razgledih. Vse podpisnike, ki so bili iz Gorice, smo zasliševali, nadaljuje. Nekateri so bili zelo zmedeni, med njimi neki profesor nemščine, ta pa je tako govorila, kot da nima "žlajfov". Na

Na novogoriški pošti imava poštni predal v isti vrsti s prominentnim novinarjem, ki je svojčas pisal o klerikalizmu v Baški Grapi, saj je bil zelo zvest jugoslovanskemu režimu. Ko se je ta sesul, pa prav tekmuje, kaj vse bo napisal slabega o njem, seveda v časopise na drugi strani meje. Občasno pa si celo privoščim intervju na televiziji s kakšnim škofo, da lahko tudi mi to godljivo gledamo na drugi strani meje.

Na letošnjo belo nedeljo sem se popoldan odpravil na sprehod po Krasu. Tedaj pozvoni in na vratih se pojavita vatikanski diplomat s tajnikom. Vračala sta se iz Nemčije in prešla Slovenijo z avtomobilom vatikanske registracije. Na meji sta pokazala nemško osebno izkaznico, ker sta hotela še zadnjič "okusiti" mejo. Kakšne želje imajo nekateri, si mislim. Ko mi diplomat pripoveduje o novogoriški konkatedrali, dostavim: "Veš, konkatedralo so predlagali svetovalci škofu Jenku takoj, ko je prišel iz Beograda v Novo Gorico, da bi čimprej prišli v tem mestu do cerkve. On pa je trmasto vztrajal, da rabi župnijsko cerkev. Če bi tedaj igral pri tedanji jugoslovanski oblasti na to struno, bi lokacija sedanje novogoriške cerkve bila znatno boljša, tako pa je tam, kjer je! Konkatedralo je Nova Gorica le dočakala!" Seveda nisem povedal, da so se tedanji tamkajšnji duhovniki redno posvetovali z dr. Klinecem, ki je bil kancler na nadškofiji v Gorici v Italiji in je tedensko prihajal čez mejo v Jugoslavijo v Solkan na duhovniški klepet. Obveljala je odločitev škofa Jenka! Tudi tu je bila vmes meja! (Nisem omenil takšne ali dru-

Sport Mladinska dejavnost pri SZ Soča / Pogovor: Mitja Černic

Matejev učinek blagodejen za našo mladinsko odbojko

Miniodbojkarji Športnega združenja Soča na turnirju v Sovodnjah

Mladinske in otroške dejavnosti so bistvene pomena za vsako organizacijo. To velja še v toliko večji meri za športna društva. Pri SZ Soča že dalj časa skrbno gojijo podmladek članske ekipe. Iz Sočinih mladinskih vrst je izšel tudi italijanski reprezentant Matej Černic. O delovanju na društvenem mladinskem področju, ki ni pomembno samo za zagotovitev lastne prihodnosti, ampak tudi za vzgojo otrok, smo se pogovorili z Mitjo Černicem, odbojkarjem, ki trenira otroke v kategoriji microvolley in minivolley.

Mitja, sam treniraš in se aktivno ukvarjaš z odbojko v združeni ekipi Rast, hkrati pa si tudi trener - vaditelj manjših otrok. Kako se sam spopadaš z nelahko vlogo trenerja osnovnošolskih otrok?

Treniranje je, posebej pri tako mladih skupinah, kot so osnovnošolski otroci, odvisno od številnih dejavnikov. Če obravnavamo trenerja v njegovi idealni podobi, mora stopiti v ospredje podoba psihologa, vzgojitelja in pedagoga. Seveda so pri tem bistvene karakterne lastnosti trenerja samega in to, kako se kot vzgojitelj postavi pred otroke. Pravega recepta ni. V osnovnošolskih letih se želi otrok zabavati, želi si dinamike, rad "razgraja", vse dokler ga v svoje "kremplje" ne zgrabijo računalniki in videoigrice. Bistveno je torej, da v trening vključiš element igre in zabave. Če to zmanjka, se otrok začne dolgočasiti. Do tega, da zapusti igrišča in telovadnice, je zatem le še kratek korak.

Kako poteka natančneje vaš trening in kako vključujete vanj igro?

Treninge seveda vedno začnemo z ogrevanjem: včasih s pomočjo kake igre, drugače pa z zelo klasičnim tekanjem. Sledi nekaj minut sprostitve, da se otroci umirijo, nakar se lotimo vaj z žogo. Vadimo posamezne elemente, od podaj s prsti do bagerjev in sprejema. Zadnjih 20 minut ali pol ure namenimo igri. Tukaj se otroci sicer razdelijo na mlajše in starejše. Mlajši, ki odbojko trenirajo komaj kak mesec ali dobro leto, nimajo takih koordinacijskih in nasploh fizičnih sposobnosti, da bi lahko izpeljali pravo odbojgarsko tekmo. Zato imajo pripravljene preprostejše igre: ponujena jim je poenostavljena oblika odbojke. Otroci, ki pa se

z odbojko ukvarjajo že kako leto, se v sklepnem delu treninga zabavajo z igranjem "prave" odbojke.

Koliko so stari otroci, ki jih ti treniraš?

Minivolley igrajo otroci, ki obiskujejo tretji, četrti in peti razred osnovne šole. Otroci igrajo v mešanih ekipah. Več je sicer deklet, lahko pa mirne duše povem, da imamo tudi precejšnje število fantov. O priljubljenosti in zakoreninjenosti odbojke med mladimi na Goriškem pričajo tudi odlični rezultati, ki jih dosegajo moške in ženske mladinske ekipe na državnih ravni. Med slovenskimi društvi se z odbojko na osnovnošolski starostni ravni ukvarja naše društvo in SZ Olympia. Delovanje obeh društev je kapilarno vezano na celotno slovensko goriško območje. Pri nas trenirajo otroci iz Štandreža, Sovodenj in Doberdoba. Nekaj jih prihaja celo iz Romjana. Na treninge hodi 25 do 30 otrok. Od teh je kakih 10 fantov in 15 do 20 deklet. Žal je ponekod še vedno razširjen stereotip, da je odbojka šport za dekleta. Dejstva pa kažejo, da to ni res. Najbolj znani zamejski moški športniki so vsi odbojkarji: v prvi vrsti mislim seveda na Mateja Černica, v zadnjem letu pa sta se močno uveljavila še Loris Mania in Aljoša Orel pri tržaškem Adriavolleyu.

Misliš, da so lahko uspešni slovenski A-ligaši, ki si jih pravkar omenil, dovolj šnja spodbuda za fante, ki imajo tradicionalno raje nogomet, da se preizkusijo v odbojki?

Ja. Prepričan sem, da uspešnost odbojkarjev, ki so zrasli pri nas in so danes v italijanski odbojgarski eliti, zelo blagodejno vpliva na popularnost tega športa. Največje zasluge ima pri tem prav Matej Černic. Po tem, ko je tako uspešno nastopil na številnih pomembnih tekmovanjih, si je pri zamejski mladini priboril status mita. V njem vidijo pravega vzornika. Uspehi, ki jih žanje Matej na mednarodnih tekmovanjih, pomenijo za slovensko goriško mladinsko odbojko vse večjo prepoznavnost.

S katerimi argumenti lahko še prepričaš osnovnošolca, naj se začne ukvarjati z odbojko?

Menim, da prepričevanje ni tako bistveno. Otrok naj poskusi. Malčki imajo namreč številne skrite talente, ki jih gre izko-

ristiti v kar največji meri. Sam se včasih nekoliko kesam, da se nisem preizkusil tudi v kaki drugi športni panogi.

Kolikokrat tedensko vadite?

Dvakrat tedensko po poldrugo uro vsakič. Različna starost otrok ni nepremostljiva težava. Treninki potekajo enotno z edino izjemo, da izvajajo mlajši otroci nekatere vaje v poenostavljeni obliki.

Koliko je trenerjev in kako si porazdeljujete delo?

Otroke trenira skupaj z mano letos Vanja Černic. Navadno si eden prevzame večje, drugi manjše. Medtem ko večji vadijo že igro čez mrežo, prihajajo manjši komaj v prvi stik z odbojgarsko žogo. Vaje so bistvene pomena na vsakem treningu, ker si lahko tam otroci oblikujejo tehniko igranja.

Glede na to, da zajema vaše delovanje geografsko zelo široko območje, kako imate urejen prevoz otrok?

To logistično težavo smo rešili že pred leti z nakupom ustreznega kombija, ki vozi otroke na treninge in tekme. Pri tem nam priskočijo na pomoč tudi starši, ki v posebnih priložnostih sami poskrbijo za prevoz otrok.

Kako skušate ob začetku leta privabiti v telovadnico nove sile?

Otroke najbolj privabljamo s predstavitvijo naših dejavnosti na osnovnih šolah. Otrokom delimo vabila in letake. S tem jih vabimo, naj pridejo pokukat v telovadnico na treninge. Zelo učinkovita je tudi tehnika, da prijatelj pove prijatelju, in ta razširi glas še do novega prijatelja. Nikoli ne silimo nobene, vsakega pa pozivamo, naj poskusi. Veseli smo vsake nove okrepitve.

V popoldanskih urah trening z otroki, v večernih trening s članskim moštvom. Kaj je bolj naporno?

Psihično je nedvomno dosti težje treniranje otrok. Večerni treningi s člansko ekipo so sicer naporni, kljub temu pa si potem, ko stopiš izpod prhe, umsko spočit. Pri treniranju otrok je zadeva nekoliko drugačna. Vseskozi moraš biti pozoren na vsakega. Stalno želiš s teboj komunicirati, govorijo eden čez drugega in se razposajeno igrajo, tako da jih je treba pogosto miriti. Ko je na treningu trideset otrok naenkrat, usklajevanje vadbe z otrokovimi potrebami res ni več mačji kašelj.

Andrej Černic

Foto DPD

vanje. Ker za vse to nisem kazal zanimanja, so me vljudno povabili, naj se zglašim ob ponovnih počitnicah ... Mimogrede: "Zvedel sem, da je v tistem času neki Bric redno letel med Evropo in ZDA, pa še otroci so se mu včasih pridružili!" Dva vidika meje!

Za pripravo na birmo sva se s pokojnim sobratom Vinkom Kobalom omislila pet filmov. Seveda jih je bilo treba prenesti čez mejo. Na solkanskem bloku se je zataknilo pri zadnjem. Odkril ga je carinik, povedal sem mu, da govori o Kristusu, on pa je vztrajal, da je to porno film! Nič ni pomagala fotografija na ovitku, kot tudi ne naslov. Film je zapple-

koncu mi je rekla, da četudi bi ji bil simpatičen, bi me ne pogledala in ji ne pomenim nič, ker delam to umazano delo! Tedaj se je v meni nekaj vžgalo! In pogorelo, dostavim! Zaslišal nisem samo nekega sindikalista, čeprav je vsaj dvakrat tisti teden šel čez mejo, to pa zato, ker je moji mami pomagal do italijanske penzije! Ta sedaj obira češnje v Brdih in če bi ga zasliševal, bi ti ne ostal dolžan, dostavim ... Vidiš, te tlake ti nisi poznal. Če si hotel, da si dobil štipendijo v naši lju-bi Jugoslaviji, si moral delati to, kar so ti ukazali, med drugim tudi takšna podla zasliševanja na meji...

gačne omejenosti!) Nekaj časa je prelat molčal, potem pa pristavil: "Naravno, naravno, zanimivo, zanimivo, samo kako to, da so se prej prav tam odrekli nadškofiji?" polglasno pripomni. Veš kaj dodam, nekateri ne smejo biti več tam, kjer so, da lahko drugi izpeljejo tisto, kar ti zavozijo. Vse lahko še pride, četudi z zamudo! Saj je po celem svetu tako, zakaj bi tu ne bilo, pa še ob meji smo! Mi pa raje nazdravimo, saj tudi ta meja kljub vsemu ostane, kot je ostala drugje po Evropi, mejnike lahko prekucujemo, meje pa se izbrisati ne da!

Ambroz Kodolja

Uspeli praznik pesmi in poezije je bil veliko ljudsko slavlje za vso Goriško

"V Gorici sem... - A Gorizia sono..." in tu bom tudi v prihodnje ostal!

Tako je sporočilo veličastnega ljudskega slavlja, ki smo mu bili priča minule nedelje, 2. maja, v Gorici in je bilo zares edino pravo ljudsko slavlje v nizu sicer lepih prireditvev ob vstopu domovine Slovenije v Evropsko unijo. Na tem slavlju pevcev, pisanih in zapetih pesmi, pesmi srca in duše je prišla zares do izraza goriška duša celotne Goriške, saj je organizatorjem uspelo združiti celotno Goriško na isti prireditvi v prepletanju pesmi in treh jezikov Goriške.

Če je komu lahko žal, da se ni udeležil izjemno doživetega ljudskega slavlja ob vstopu domovine Slovenije v Evropsko unijo, je to lahko resnično vsem tistim, ki niso prišli na trg pred Svetogorsko želez-

niško postajo v nedeljo, 2. maja, da bi slišali petsto goriških pevcev slovenske, furlanske in italijanske narodnosti, kako so ob zaključku lepe prireditve v en glas zapeli evropsko himno - Beethovno Odo radosti.

Ljudje so prišli od vsepovsod, predvsem pa so prišli tudi tisti, ki na podobne prireditve ne prihajajo velikokrat, saj je bil trg pred Svetogorsko železniško postajo prava vaba tudi za radovedneže: prvič smo namreč lahko hodili po njem iz ene države v drugo sproščeno, ne da bi kazali dokumente sicer prisotnim, a diskretnim policistom.

Slavnostni koncert v pozdrav Sloveniji ob njenem vstopu v Evropsko unijo z naslovom V

Gorici sem... A Gorizia sono so priredili Zveza slovenske katoliške prosvete - Gorica, Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji, Zveza kulturnih društev - Nova Gorica, Združenje italijanskih zborov USCI - Gorica.

Goriški zbori so peli slovenske, furlanske in italijanske pesmi, tri so jih pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča zapeli skupaj: Zardinijevo Stelutis alpinis, Vrabčevu Zdravljico in Beethovno Odo radosti. Nastopila sta tudi Pihalni orkester Kras iz Doberdoba in Goriški pihalni orkester, igrali pa so tudi harmonikaši. Dirigenti (na sliki) so se izkazali, pevci še bolj, prepletanje furlanščine, slovenščine in italijanščine na odru in pred njim je bilo zares

Foto JMP

prijetno za uho, tudi lepo spomladansko vreme je naredilo svoje. Praznik pesmi in poezije je uspel, ker je bil ljudski, ker so pevci pokazali znanje, še bolj pa ljubezen do petja, ki Goriško veže v venec plemenitega sobivanja treh narodov.

Mogočni koncert, pravzaprav preplet pesmi in poezije v treh jezikih, smo si Goričani želeli predvsem zato, ker smo hoteli tudi sami pozdraviti domovino Slovenijo, saj se zavedamo, da smo na tem prostoru živeli in bomo tudi v prihodnje v osrčju Evrope sobivali prav Goričani treh narodnosti.

V Gorici smo in bomo tu, na tem koščku lepe zemlje, tudi ostali!

Prireditve "V Gorici sem..." je bila resnično ljudsko slavlje, ki je na trg z Vecchietovim mozaikom privabil veliko ljubiteljev petja iz Goriške in od drugod. Nina Luin, Lorena

Fain in Jan Leopoli so v treh jezikih povezovali furlanske, italijanske in slovenske pesmi s teksti, ki jih je pripravil Jurij Paljk, nastop pa je dobro zrežiral Emil Aberšek.

Prisotne sta pred koncertom nagovorila s toplimi besedami novogoriški župan Mirko Brulc in goriški občinski odbornik za kulturo Claudio Cressatti.

Foto JMP

Foto DPD

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica MEJ(NI)FEST

Predstave kot dobrodošlica ob vstopu Slovenije v EU

V pomembnejše kulturne pobude, ki te dni zlahtnijo pristop Slovenije k Evropski uniji, sodi nedvomno tudi mednarodni gledališki festival MEJ(NI)FEST v organizaciji Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica na obeh straneh zdaj že preživele meje, v Novi Gorici in Gorici. V njem sta združena dva umetniška sklopa, Gledališče brez meja - sredstva za to je SNG prejelo na razpisu sklada Evropske komisije KULTURA 2000, ob praznovanju vstopa novih članic v EU, finančno pa podprlo tudi Ministrstvo za kulturo RS, Mestna občina Nova Gorica in občina Šempeter-Vrtojba; soorganizatorji so Mestno gledališče Brno (Češka), Mestno gledališče iz Celovca (Avstrija) in SSG Trst - in Gledališča Evrope - ogledalo razseljenih ljudstev, ki je del projekta Evropskega gledališkega združenja (ETC), katerega redni član je lani postalo tudi SNG Nova Gorica. Ta del festivala je že sedmi po vrsti v evropski gledališki mreži in bo prikazal deset predstav, ustvarjenih na temo ljudstev in kultur, ki prečkajo meje, se premikajo z

Foto JMP

ljudstvi, izgnanimi z njihove zemlje, in ki končno globoko prepojijo narode, ki jih sprejmejo, kot je napisal v uvodniku festivalskega programa predsednik ETC Daniel Benoin.

Slovesno odprtje festivala je bilo v torek, 27. aprila, v goriškem gledališču Verdi, ob pretežno slovenski publikli. Po

zvokih violine in najboljših želja za njegov potek, ki sta jih ob mislih Lopeza De Vege iz dela Življenje je sen izrekla igralka SNG Alida Bevk in Radoš Bolčina, sta pomembnost te gledališke manifestacije podčrtala župana Mirko Brulc in Vittorio Brancati ter zaželela, da bi se za vselej zabrisalo vse, kar je bilo negativnega

med tu živčimi ljudmi in da bi skupaj gradili na temeljih nove Evrope.

Gledališka beseda je nato zažvela z delom Kaj je resnica velikega Luigijsa Pirandella v izvedbi gledališča Teatrul National Craiova v režiji sedaj že preminulega Vlada Mugurja. V zelo dobri igralski, scenski in režijski postavitvi se je zrcalila

vsa kompleksnost Pirandellovega razmišljanja o resnici; ob iskanju njenega pravega obraza ostane namreč vselej prikrit njen najgloblji izraz. V sredo, 28. aprila, se je gledališko slavlje nadaljevalo v veliki dvorani SNG Nova Gorica s čudovito uprizoritvijo Shakespearovega Beneškega trgovca v uprizoritvi Jugoslovenskega Dramskega Pozorišta Beograd (Srbija in Črna Gora) in režiji Egon Savina. Naslovno vlogo večplastnega lika je mojstrsko z vsemi izzivalnimi odtenki odigral Dragan Mićanović. Shakespearova umetnost je prepojila isto dvorano tudi v četrtek, 29. aprila. Hrvatsko narodno kazališče Split je z režiserjem Nennijem Delmestrom prikazalo Vihar, magično stkan iz realističnih in čarobnih prizorov s čudežnimi bitji. Iznajdljiva režijska domiselnost se je kazala predvsem v izrednem prizoru viharja na morju.

Festival je petkovo jutro v goriškem Kulturnem domu posvetil najmlajšim. V živahni razgibanosti je z igralci SSG Trst v režiji Vladimirja Jurca zagostolela Ptčka smejalca oz. iskreni, pristni, čustva in občutkov polni stih Miroslava Košute, namenjeni našim cici-banom. Zvečer pa je v novogoriškem gledališču ob prisotnosti avtorja Jorga Sempruna bridko odjeknila svetovna premiera drame Gurs: evropska tragedija v produkciji Theatre National de Nice (Francija),

Centro Andaluz de Teatro, Sevilla (Španija) in Theatres de la Ville de Luxembourg (Luksemburg) v režiji trojice Daniel Benoin, Paul Charieras in Cecile Mathieu. V dokumentarni igri so se naravno prepletali španski, francoski in nemški jezik, kot se je to dogajalo v taborišču Gurs, kjer so z grozo v očeh tisočeri čakali na smrtonosne konvoje v neznano. Pred predstavo je bilo v rotundi gledališča odprtje potujoče fotografske razstave, ki jo je pripravila Evropska gledališka konvencija (ETC) z željo z nekaj fotografijami iz markantnejših predstav odsliskati delček dragocene dejavnosti evropskih gledališč, vključenih v njeno mrežo. O pomenu razstave in ETC ter njenega delovanja sta spregovorila umetniški vodja SNG Primož Bebler in predsednik ETC Daniel Benoin. V soboto, 1. t. m., je pod natpranim šotorom za stavbo novogoriškega gledališča SNG Nova Gorica uprizorilo ambientarno predstavo Čakajoč Godota S. Becketta v svojski postavitvi samoniklega režiserja Vita Tauferja in enkratni igralski zasedbi, ki je izpostavila vso komično trpkost likov ob vztrajnem čakanju nepoznane osebe, prinašajoče odrešitve iz brezizhodnega stanja.

Prvi teden festivala se je končal z gledališčem Goteborgs Stadsteater in dramo D. Edgarja Jettikova dilema v režiji Jasenka Selimovića.

Iva Koršič